

A photograph of three young adults, two women and one man, walking through a grand, arched hallway. They are all smiling and looking towards the camera. The man in the center is holding a book or document. The hallway has high ceilings with hanging lights and classical architectural details.

Spółeczna odpowiedzialność

znaczenie dla uczelni
i sposoby wdrażania

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

DEKLARACJA SPOŁECZNEJ
ODPOWIEDZIALNOŚCI UCZELNI

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

Społeczna odpowiedzialność

znaczenie dla uczelni
i sposoby wdrażania

Redakcja rozdziałów 1-4: Ewa Jastrzębska, Monika Przybysz

Redakcja Załącznika: Magdalena Wróbel

Recenzja: dr hab. Ewa Mazur-Wierzbicka, prof. Uniwersytetu Szczecińskiego

Korekta: Alicja Bronder

Specjalne podziękowania dla Katarzyny Hańnik

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Deklaracja Społecznej Odpowiedzialności Uczelni (Dominika Wierzbowska)	6
2. Istota społecznej odpowiedzialności uczelni	9
2.1. Definicje SOU (Joanna Kulczycka, Ewelina Pędziwiatr)	9
2.2. Misja społecznie odpowiedzialnego uniwersytetu (Krzysztof Leja)	11
2.3. SOU i koncepcje pokrewne – społeczna odpowiedzialność nauki, trzecia misja i zaangażowanie społeczne (Joanna Morawska-Jancelewicz)	14
2.4. Społeczna odpowiedzialność uczelni w Polsce w badaniach naukowych (Marcin Geryk)	18
3. Zarządzanie społeczną odpowiedzialnością uczelni	24
3.1. Strategiczne podejście do SOU – co oznacza dla zarządzania uczelnią? (Barbara Pawłowska, Katarzyna Osiecka-Brzeska)	24
3.2. Strategia SOU – jak ją zbudować? (Ewa Jastrzębska)	28
3.3. Rola interesariuszy uczelni – jak ich angażować? (Anna Losa-Jonczyk)	31
3.4. Rola partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju społecznej odpowiedzialności uczelni – jak inicjować współpracę? (Marta Górka)	34
3.5. Monitorowanie wdrażania koncepcji SOU – jak raportować podejmowane działania? (Agata Rudnicka)	38
4. Społeczna odpowiedzialność uczelni w praktyce	40
4.1. Doświadczenia społecznej odpowiedzialności międzynarodowych ośrodków akademickich (Inna Khovrak)	41
4.2. Przykłady zagranicznych dobrych praktyk SOU (Ewelina Pędziwiatr, Agnieszka Czaplicka, Joanna Kulczycka)	44
4.3. Lokalne uczelnie, globalne cele. Wpływ społecznej odpowiedzialności uczelni na realizację SDGs (Tadeusz Makulski)	47
Bibliografia	50
Załącznik. Katalog dobrych praktyk SOU (Magdalena Wróbel)	56
O Autorach	117

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

Wprowadzenie

Kompleksowość i wszechstronność potrzeb społeczno-gospodarczych związanych z transformacją w kierunku zrównoważonego rozwoju wymagają aktywnej współpracy i zaangażowania wszystkich uczestników procesów rozwojowych. Rola administracji rządowej w tym zakresie ulega zmianie. Widzimy to bardzo wyraźnie. Coraz większego znaczenia dla realnych zmian rynkowych nabierają inicjatywy oddolne, samoregulacyjne, stymulowane przez różne grupy społeczeństwa obywatelskiego. Dostrzegając te przemiany, staramy się tworzyć warunki ku temu, aby rozwijać wielosektorowe partnerstwa na rzecz upowszechniania zasad społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju na polskim rynku. Jedną z takich platform partnerskiej współpracy jest Zespół do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw. Jego historia sięga 2009 r. Forma i zakres współpracy zmieniały się na przestrzeni lat, ale główny cel pozostaje ten sam: „prowadzenie dialogu, wymiana doświadczeń i dobrych praktyk między administracją publiczną, biznesem, partnerami społeczno-gospodarczymi w zakresie zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw”.

Prace Zespołu koncentrują się na najbardziej aktualnych wyzwaniach społeczno-gospodarczych Polski, a także kierunkach kluczowych polityk publicznych. Prowadzimy m.in. działania promocyjne na rzecz upowszechniania odpowiedzialnych wzorców konsumpcji i produkcji zgodnie z zasadami gospodarki obiegu zamkniętego. Podejmujemy projekty integracji czynników *sustainability* w procesach rozwojowych biznesu opartych na innowacjach czy internacjonalizacji. Prowadzimy dialog wewnątrz sektora publicznego na potrzeby rozwijania koncepcji administracji nowoczesnej, otwartej na dialog i współpracę.

Dostrzegając kluczową rolę edukacji na wszystkich poziomach kształcenia nie tylko w zakresie edukowania kadr przyszłej gospodarki, lecz przede wszystkim w kształtowaniu norm, wartości i wzorców zachowań w duchu odpowiedzialności społecznej i środowiskowej, podejmujemy aktywny dialog ze środowiskiem akademickim.

Z przyjemnością oddaję w Państwa ręce niniejszą publikację, która jest jednym z efektów prac Grupy roboczej do spraw społecznej odpowiedzialności uczelni, działającej przy Zespole. Mam nadzieję, że podręcznik ten pozwoli Państwu lepiej zrozumieć rolę uczelni i szkół wyższych w procesach dostosowań do zrównoważonego rozwoju oraz będzie cennym źródłem inspiracji do podjęcia praktycznych działań wewnątrz Państwa organizacji. Ufam również, że poniższy materiał zachęci Państwa do bardziej strategicznego partnerstwa na rzecz upowszechniania zasad społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju na polskich uczelniach, w ramach Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni – do czego serdecznie zapraszam.

W tym miejscu chciałbym podziękować przedstawicielom wszystkich instytucji, które aktywnie biorą udział w pracach Grupy roboczej do spraw społecznej odpowiedzialności uczelni. Państwa otwartość na współpracę oraz zaangażowanie w prowadzone działania mają istotne znaczenie dla upowszechniania nowego modelu szkolnictwa wyższego w Polsce. Modelu, w którym misją uczelni jest aktywne uczestnictwo w procesach budowania trwałego, zrównoważonego rozwoju oraz odpowiedzialność za edukację mądrych, zdolnych i otwartych na potrzeby społeczne i środowiskowe przyszłych pokoleń.

Minister Inwestycji i Rozwoju

1. Deklaracja Społecznej Odpowiedzialności Uczelni

(Dominika Wierzbowska)

Efektywna transformacja w kierunku zrównoważonego rozwoju uzależniona jest w dużej mierze od świadomości wyzwań społecznych, środowiskowych i gospodarczych wśród grup aktywnie kreujących rynek, tj. administracji publicznej, przedsiębiorców, konsumentów, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego, w końcu środowisk edukacyjnych każdego szczebla. Kluczową rolę w tym procesie odgrywa szkolnictwo wyższe. Misją nowoczesnych uczelni jest nie tylko edukowanie kadr dla nowoczesnej gospodarki: pracowników, menadżerów czy pracodawców, ale przede wszystkim rozwijanie uczelni jako ośrodka kształtowania wartości, postaw społecznych i obywatelskich oraz kreowania nowych idei.

Misja ta rozwijana jest zarówno w odpowiedzi na oczekiwania regulacyjne odnoszące się m.in. do tzw. trzeciej misji uczelni, jak i poprzez oddolne inicjatywy środowiska akademickiego. Administracja rządowa stara się wspierać tego typu inicjatywy, tworząc przestrzeń do wzajemnej współpracy i integracji środowiska akademickiego w Polsce wokół procesów implementacji zasad zrównoważonego rozwoju do programów kształcenia i zarządzania uczelnia. Taką funkcję pełni Grupa robocza do spraw społecznej odpowiedzialności uczelni, działająca przy Zespole do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw – organie pomocniczym Ministra Inwestycji i Rozwoju.

Zadaniem Grupy roboczej jest rozwijanie partnerstwa środowiska akademickiego na rzecz rozwoju społecznej odpowiedzialności polskich uczelni i kształtowania misji edukacji wyższej w Polsce w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju. Narzędziem, poprzez które Grupa robocza realizuje swoje zadania, jest Deklaracja Społecznej Odpowiedzialności Uczelni. **Deklaracja ta stanowi dobrowolne zaangażowanie się szkół wyższych w promowanie idei zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności w programach edukacyjnych, badaniach naukowych oraz rozwiązaniach zarządczych i organizacyjnych uczelni.** Celem Deklaracji jest budowanie szerokiej świadomości społecznej na temat roli uczelni w kształtowaniu warunków dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.

Deklaracja składa się z dwunastu zasad odnoszących się do różnych aspektów funkcjonowania uczelni, działalności dydaktycznej, naukowej, organizacji wewnętrznej czy dialogu z interesariuszami. W każdej z zasad kierowane są oczekiwania wobec uczelni, sygnatariuszy do rozwijania danego obszaru funkcjonowania uczelni w duchu społecznej odpowiedzialności.

Członkostwo w Grupie roboczej Zespołu jest otwarte dla wszystkich osób zainteresowanych rozwijaniem konceptu społecznej odpowiedzialności uczelni. Zainteresowanych prosimy o kontakt:
Sekretariat Zespołu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw
Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
Biuro Ministra
tel: 22 273 86 04
e-mail: sou@miir.gov.pl

Treść Deklaracji brzmi:

Szczególne rola uczelni, jako miejsca tworzenia i przekazywania wiedzy o otaczającej nas rzeczywistości, zobowiązuje je do uwzględniania i stosowania zasad społecznej odpowiedzialności we wszystkich obszarach działalności oraz upowszechniania tych zasad wśród interesariuszy.

Mając na uwadze dobro szkolnictwa wyższego w Polsce, świadomi swojej roli w realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, zapewnianiu wysokiej jakości badań i edukacji oraz dbaniu o wszechstronny rozwój społeczności akademickiej, zobowiązujemy się:

- 1) Pielęgnować wartości akademickie zapisane m.in. w „Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego”, w szczególności: sumienność, obiektywizm, niezależność, otwartość i przejrzystość.*
- 2) Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.*
- 3) Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.*
- 4) Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.*
- 5) Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.*
- 6) Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.*
- 7) Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.*
- 8) Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelniami na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.*
- 9) Zapewniać przejrzystość prowadzonej przez uczelnię działalności poprzez m.in. mierzenie rezultatów, promowanie i upowszechnianie dorobku oraz wskazanie osoby lub zespołu koordynującego te działania.*
- 10) Prowadzić działalność w taki sposób, by minimalizować negatywny wpływ aktywności realizowanych przez społeczność akademicką oraz jej interesariuszy na środowisko przyrodnicze we wszelkich jego wymiarach.*
- 11) Prowadzić dialog z interesariuszami na temat priorytetów polityki społecznej odpowiedzialności uczelni oraz informować o jej rezultatach.*
- 12) Kierować się zasadami etyki i odpowiedzialności w procesie nauczania i prowadzenia badań naukowych dla zapewniania interesariuszom optymalnych warunków do korzystania z wiedzy, kapitału intelektualnego i dorobku uczelni.*

Wdrażanie zobowiązań Deklaracji zwiększa otwartość świata nauki na współpracę ze środowiskiem gospodarczym oraz rozwija ofertę dydaktyczną szkół wyższych, aby lepiej kształtować potrzebne dla gospodarki kompetencje, umiejętności i postawy przyszłych kadr. Realizacja Deklaracji dodatkowo wzmacnia zdolności organizacyjne i zarządcze uczelni poprzez bardziej efektywne gospodarowanie zasobami, rozwój kadry akademickiej oraz budowanie prestiżu uczeni jako generatora wiedzy i kreatora nowych idei.

Korzyści jakie uczelnia osiąga w wyniku przyjęcia zasad Deklaracji to:

- współpraca z administracją rządową w procesie tworzenia polityki publicznej na rzecz zrównoważonego rozwoju i praktyk społecznej odpowiedzialności uczelni,
- rozwój sieci partnerstwa i współpracy środowiska akademickiego w Polsce,
- kształtowanie nowych idei i wartości etycznych wśród studentów,
- budowanie pozycji lidera zmian w środowisku akademickim w kierunku rozwoju społecznej odpowiedzialności uczelni,
- możliwość upowszechnienia dobrych praktyk wdrażanych przez uczelnię.

Deklaracja została zainicjowana w 2017 r. przez środowiska akademickie współpracujące z ówczesnym Ministerstwem Rozwoju. Pierwsi sygnatariusze przystąpili do Deklaracji podczas konferencji „Społeczna

Odpowiedzialność Nauki – wyzwania dla środowiska akademickiego i biznesu”, zorganizowanej 16 listopada 2017 r. w Ministerstwie Rozwoju we współpracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Deklaracja skierowana jest do wszystkich uczelni publicznych i niepublicznych kształcących na różnorodnych kierunkach. Kluczowa jest chęć uczelni do realizacji misji edukacyjnej i wychowawczej w duchu nowoczesnej edukacji globalnej uwzględniającej trendy związane ze zrównoważonym rozwojem i społeczną odpowiedzialnością. Deklarację kieruje się do jednostek poszukujących inspiracji dla usprawniania systemów rozwoju uczelni w kierunku spełnienia najwyższych standardów zarządzania stosowanych przez wiodące międzynarodowe ośrodki akademickie.

Przystąpienie do inicjatywy ma charakter dobrowolny. Do Deklaracji może przystąpić każda uczelnia, o ile uzna zasady zapisane w Deklaracji jako spójne z misją i polityką rozwoju uczelni oraz zobowiąże się w sposób rzetelny i odpowiedzialny realizować jej zapisy. Działania realizowane przez uczelnie mają charakter dobrowolny. Uczelnie podejmują je w oparciu o własne środki i zasoby, a także w ramach międzyuczelnianej współpracy.

Przyjmowanie nowych członków do Deklaracji następuje podczas ceremonii organizowanych przy okazji wydarzeń promujących tematykę społecznej odpowiedzialności uczelni. Wyrazem uznania i woli wdrażania zmian na uczelniach jest składanie podpisu pod Deklaracją przez przedstawicieli najwyższego kierownictwa uczelni.

2. Istota społecznej odpowiedzialności uczelni

2.1 Definicje SOU

(Joanna Kulczycka, Ewelina Pędziwiatr)

Proponowana i wypracowana podczas dyskusji w ramach Grupy roboczej ds. społecznej odpowiedzialności uczelni definicja ujmuje społeczną odpowiedzialność uczelni (SOU) jako **strategiczne i systemowe podejście do zarządzania uczelnią i budowania współpracy i dialogu z interesariuszami, które przyczynia się do:**

- **zrównoważonego rozwoju,**
- **kształtowania wartości i postaw społeczeństwa obywatelskiego,**
- **wspierania wartości akademickich i tworzenia nowych idei,**
- **podtrzymania oraz rozwoju kompetencji naukowych i dydaktycznych mających wpływ na efektywność działalności i innowacyjność.**

Takie ujęcie nawiązuje do podejścia zawartego w normie ISO 26000¹, zgodnie z którym społeczna odpowiedzialność (*social responsibility*) to „odpowiedzialność organizacji za wpływ podejmowanych przez nią decyzji i działań na społeczeństwo i środowisko poprzez przejrzyste i etyczne postępowanie, które:

- przyczynia się do zrównoważonego rozwoju, w tym zdrowia i dobrobytu społeczeństwa;
- uwzględnia oczekiwania interesariuszy (osób lub grup, które są zainteresowane decyzjami lub działaniami organizacji);
- jest zgodne z obowiązującym prawem i spójne z międzynarodowymi normami postępowania;
- jest zintegrowane z działaniami organizacji i praktykowane w jej działaniach podejmowanych w obrębie jej sfery oddziaływania”.

Istotna różnica – i konieczność wyszczególnienia definicji SOU – wynika z roli, jaką odgrywają szkoły wyższe, polegającej na dostarczaniu wiedzy i tworzeniu warunków sprzyjających procesowi uczenia się, a także rozszerzaniu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Oczekuje się też, że szkoły wyższe powinny być przedsiębiorcze i innowacyjne, gdyż mają istotny wpływ na rozwój społeczno-ekonomiczny. W efekcie rola uczelni to nie tylko kształcenie i działalność naukowo-badawcza, lecz także kształtowanie nowych idei oraz kreowanie wzajemnych relacji z otoczeniem, których efektem mają być upowszechnianie i popularyzacja wyników badań oraz ich wdrażanie, w tym komercjalizacja. W efekcie SOU obejmuje znacznie szerszy zakres, gdyż poza klasycznymi wymiarami: ekologicznym, społecznym i ekonomicznym, wprowadza jeszcze wymiar naukowy, w tym tworzenie i zarządzanie innowacjami. SOU, podobnie jak koncepcja społecznej odpowiedzialności biznesu (*Corporate Social Responsibility - CSR*), wymaga zidentyfikowania kluczowych interesariuszy i ich oczekiwań, a przez to określenia możliwości współpracy i warunków dialogu z otoczeniem.

SOU to bez wątplenia działalność dobrowolna i wykraczająca poza obowiązki wynikające z przepisów prawa. To większe otwarcie się na interesariuszy wewnętrznych (studenci, pracownicy) i zewnętrznych (społeczność lokalna, władze lokalne, przedsiębiorcy, absolwenci, organizacje pozarządowe itp.), jak i na środowisko naturalne w celu promowania i kształtowania wartości oraz postaw społecznych i obywatelskich, a także wspierania wartości akademickich.

¹ ISO 26000 Guidance on Social Responsibility oraz PN-ISO 26000:2012 Wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności, www.pkn.pl/informacje/2013/09/iso-26000 (dostęp: 08.07.2019).

W Polsce tematyka SOU nie jest jeszcze szeroko rozpoznana², a także w rodzimych publikacjach podkreśla się wyraźny wzrost zainteresowania uczelni działaniami prospołecznymi, wykraczającymi poza świadczenie usług edukacyjnych i rozwój nauki. Ponadto, wraz z rozwojem interdyscyplinarności i globalizacji, również w zakresie B+R+I problematyka i zakres SOU zmieniają się, obejmując coraz to nowe obszary zainteresowań wspierające kreowanie nowych idei i służące dobru społecznemu, przy czym taki zakres odpowiedzialności powstaje zarówno po stronie społeczeństwa, jak i uczelni³.

Współcześnie większość najlepszych uczelni na świecie prowadzi aktywną działalność na rzecz społeczności oraz środowiska i raportuje efekty tych działań interesariuszom. Głównym celem wdrażania strategii na rzecz społecznej odpowiedzialności w jednostkach z otoczenia biznesowego oraz akademickiego jest pozytywne oddziaływanie na społeczeństwo. W takiej sytuacji konieczna okazuje się znajomość zagadnień z obszaru SOU, a także identyfikacja oczekiwań interesariuszy, co przekłada się na możliwość trwałej współpracy. W efekcie podejmowanych działań w Polsce, szczególnie na uniwersytetach ekonomicznych, ale również coraz częściej technicznych⁴, można znaleźć zarówno zajęcia, jak i działania społecznie odpowiedzialne, a także raporty społeczne⁵. Definicja SOU i opis podejmowanych działań znajduje się np. na stronie Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie: „Społeczną odpowiedzialność uniwersytetu rozumiemy jako

dobrowolne przyjęcie przezeń zobowiązań społecznych wybiegających poza obowiązki wynikające z przepisów prawa oraz większe otwarcie się na wszystkich interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, jak i środowisko naturalne w celu lepszego kształtowania postawy obywatelskiej studentów oraz zwiększenia oddziaływania uczelni na kształt i charakter rozwoju społecznego”⁶.

Wiele definicji SOU zawartych w literaturze zagranicznej koncentruje się na podobnych zagadnieniach, podkreślając konieczność różnorodnych działań. **Uwzględnianie w programach studiów zagadnienia z zakresu szeroko rozumianej społecznej odpowiedzialności to już konieczność, jednak nie wystarczy jeden przedmiot o takiej nazwie. Idea ta powinna być przekazywana praktycznie na każdym wykładzie, co pozwoli na szersze upowszechnienie jej wśród studentów i ukształtowanie u nich odpowiednich postaw, które zostaną następnie przeniesione do ich środowiska pracy**⁷.

Aby tego dokonać, SOU powinna być znana i wprowadzona w dokumenty strategiczne uczelni, a jej dobrowolne wdrażanie w praktyce winno mieć na celu wzrost dobrobytu społecznego, kulturowego, gospodarczego i środowiskowego, koncentrując się na pozytywnych skutkach i wpływie na społeczność oraz na społeczeństwo⁸. Wiele takich działań zostało już podjętych, zatem warto je usystematyzować i wdrażać również w polskich uczelniach.

² K. Leja, *Uniwersytet organizacją służącą otoczeniu*, [w:] *Spółeczna odpowiedzialność uczelni*, red. K. Leja, Katedra Zarządzania Wiedzą i Informacją Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2008, s. 57–72; M. Geryk, *Spółeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy. Raport z badań*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010; K. Kowalska, *Spółeczna odpowiedzialność uczelni*, „Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie” 2009, nr 2(13), t. 1, s. 289–300.

³ A. Cybal-Michalska, *Spółeczna odpowiedzialność uczelni wyższych*, „Rocznik Lubuski” 2015, t. 41, cz. 2, s. 89–96.

⁴ E. Pędziwiatr, J. Kulczycka, *Oferta edukacyjna polskich uczelni technicznych w obszarze CSR*, „Horyzonty Wychowania” 2018, vol. 17, nr 44, s. 93–102.

⁵ *CSR Raport Społeczny AGH*, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, www.agh.edu.pl/uczelnia/dokumenty/csr-raport-spoleczny-agh/ (dostęp: 08.07.2019); *Raport społeczny 2012–2014*, Wydział Informatyki i Komunikacji, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, <http://raportyspoleczne.pl/>

⁶ *Spółeczna odpowiedzialność uniwersytetu*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, <https://e-uczelnia.uek.krakow.pl/course/view.php?id=7527> (dostęp: 08.07.2019).

⁷ P. Wachowiak, *Spółeczna odpowiedzialność uczelni wyższych*, 2018, <http://odpowiedzialnybiznes.pl/artykuly/spoleczna-odpowiedzialnosc-uczelnii-wyzszych/> (dostęp: 08.07.2019).

⁸ *Comparative Research on the Social Responsibility of Universities in Europe and Development of a Community Reference Framework*, EU-USR 527209-LLP-1-2012-1-RO-ERASMUS-ESIN, 2014.

2.2 Misja społecznie odpowiedzialnego uniwersytetu (Krzysztof Leja)

Wielogłos o misji. Jak zauważa Aleksander Gieysztor, dyskusja nad misją uczelni trwa od momentu ich powstania w średniowieczu; koncepcja uniwersytetu zmieniała się, a w trakcie rozwoju historycznego powstawały różne idee uniwersytetu⁹. José Ortega y Gasset, wymieniając trzy funkcje uniwersytetu: kulturową, edukacyjną i badawczą, na pierwszym miejscu stawia funkcję kulturową¹⁰. Znaczenie kultury Ortega y Gasset podkreśla dobitnie, wypowiadając myśl, że jądrem uniwersytetu powinien być Wydział Kultury¹¹. Andrzej K. Koźmiński podkreśla, że misja uniwersytetu to określenie tego, co szczególnego (w stosunku do innych instytucji kształcących) uczelnia ma do zaoferowania swoim najważniejszym interesariuszom, czyli środowiskom zainteresowanym jej funkcjonowaniem¹². Julita Jabłeczka zwraca uwagę, że misja powinna pełnić funkcje odnoszące się do uczelni, takie jak odwołanie do wartości i tradycji¹³. W każdej z wymienionych opinii na temat znaczenia misji uniwersytetu ich autorzy dostrzegają społeczną odpowiedzialność uczelni.

W misjach niektórych instytucji akademickich można się doszukiwać różnych adresatów, jednak na ogół brakuje tego, co wyróżnia daną uczelnię. Przewrotne, ale zasadne byłoby postawienie władzom uczelni pytania: co by się stało, gdyby, hipotetycznie, uczelnia przestała istnieć i w jakim stopniu odczuliby to interesariusze zewnętrzni?

Wartościami akademickimi są wolność i autonomia instytucjonalna. Charles Glenn pyta, czy możliwe jest

pogodzenie misji uczelni z wolnością akademicką¹⁴? Derek Bok komentuje to następująco: „Dla dobra społeczeństwa władza polityczna musi powstrzymać się od ingerencji w działalność uniwersytetu, z wyjątkiem powodów, które są niezmiernie oczywiste i wyraźnie przekonujące”¹⁵. Czy w praktyce oznacza to zwolnienie uczelni z odpowiedzialności wobec państwa i społeczeństwa?

Odpowiedzialność uczelni wobec kogo? Ustawa o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r. stopniowo wchodzi w życie. Podczas jednej z wielu konferencji towarzyszących temu procesowi sformułowano tezę, że ustawa wzmacnia presję wywieraną wobec uczelni na rozliczalność, natomiast nie podkreśla w wystarczającym stopniu jej społecznej odpowiedzialności. Z tezy tej wynika wprost, że uczelnia – w zgodzie z literą i duchem ustawy – powinna koncentrować się na tym, aby albo wypełnić treścią odpowiedzialność wobec społeczeństwa, albo rozliczyć się ze swojej działalności. Nasuwa się pytanie: czy autorom ustawy przyświecało myślenie zgodne z „Tyranią Albo”, a zapomnieli o „Geniuszu I”¹⁶? Jestem przekonany, że odpowiedź na to pytanie jest przecząca, gdyż uważam, że rozliczalność z efektów niemierzalnych i wymiernych działalności wpisuje się w misję współczesnego uniwersytetu. **Rozliczalność z efektów aktywności dydaktycznej, badawczej, kulturotwórczej i każdej innej to element społecznej odpowiedzialności uczelni.**

⁹ J. Jabłeczka, *Misja organizacji a misja uniwersytetu*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2000, nr 2(16), s. 8.

¹⁰ J. Ortega y Gasset, *Mission of the University*, Norton & Co. Inc., New York 1944, s. 43.

¹¹ Tamże, s. 75-76.

¹² A.K. Koźmiński, *Misje i strategię szkół wyższych*, [w:] *Model zarządzania publiczną instytucją akademicką*, red. J. Woźnicki, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1999, s. 237.

¹³ J. Jabłeczka, *Misja organizacji a misja uniwersytetu*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2000, nr 2(16), s. 22.

¹⁴ Ch.L. Glenn, *University Mission and Academic Freedom: Are They Irreconcilable?*, “European Journal for Education Law and Policy” 2000, Vol. 4, No. 1, s. 41.

¹⁵ D. Bok, *Beyond the Ivory Tower. Social Responsibility of the Modern University*, Harvard University Press, Cambridge 1982, s. 38.

¹⁶ J.C. Collins, J.I. Porras, *Wizjonerskie organizacje. Praktyki zarządzania najlepszych firm*, Jacek Santorski – Wydawnictwa Biznesowe, Wrocław 2001, s. 62-63.

Jeśli zaś zastanawiamy się nad rozliczalnością uczelni, naturalne staje się pytanie: rozliczalność wobec kogo? Czy wobec odpowiedniego ministerstwa, które zgodnie z regulacjami prawnymi przyznaje subwencje poszczególnym uczelniom? Czy wobec podatników, a szerzej – wobec społeczeństwa?

Warto w tym miejscu przytoczyć myśl Clarka Kerra, pierwszego kanclerza University of California, Berkeley i dwunastego kanclerza kalifornijskiego uniwersytetu, który przed niemal sześćdziesięcioma laty¹⁷ zauważył, że pierwotnym wzorem uniwersytetu była wioska, której przewodnikami intelektualnymi byli kapłani. Nowoczesny uniwersytet Kerr opisuje, posługując się metaforą jednobranżowego miasta z intelektualną oligarchią akademicką, a uniwersytet przyszłości, nazywany przez Kerra – Multi-university, to odpowiednik miasta o nieskończonej różnorodności¹⁸. Dodam, że różnorodności służącej społeczeństwu. Takie rozumienie roli uczelni wpisuje się w postrzeganie jej jako organizacji służącej otoczeniu, które to pojęcie ma rodowód biznesowy¹⁹.

Współczesna społecznie odpowiedzialna uczelnia powinna, niezależnie od jej położenia geograficznego, posiadać cechy organizacji służącej otoczeniu. Koncepcja ta składa się z trzech elementów: oczekiwań interesariuszy, regulatorów stanowiących zbiór zasad służących spełnianiu oczekiwań oraz zdolności adaptacyjnych będących odpowiedzią na te oczekiwania i reakcją na regulatory²⁰.

Misja Uniwersytetu Warszawskiego wczoraj i dziś. Ciekawe spostrzeżenia nasuwają się, gdy porównamy aktualną misję Uniwersytetu Warszawskiego z koncepcjami hr. Stanisława Potockiego, ówczesnego ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, oraz księdza Stanisława Staszica, orędowników utworzenia uniwersytetu

w Warszawie. Sięgnijmy zatem do podstawowych celów, jakie przyświecały założycielom Uniwersytetu Warszawskiego przed ponad dwustu laty²¹. Oto zapis z 1816 r.: „Uniwersytet ma nie tylko utrzymywać w narodzie nauki i umiejętności w takim stopniu, na jakim już w świecie uczyonym stanęły, ale nadto doskonalić je, rozkrzewiać i teorię ich do użytku społeczności zastosowywać”²². Porównajmy je z zapisami misji uchwalonej przez Senat Uniwersytetu Warszawskiego w 2001 r., w której czytamy m.in., że: „1. Fundamentem działania Uniwersytetu jest jedność nauki i nauczania; 2. Społeczną misją Uniwersytetu jest zapewnienie dostępu do wiedzy i nabywania umiejętności wszystkim tym, którzy mają do tego prawo; 3. Obywatelską misją Uniwersytetu jest kształtowanie takich elit Rzeczypospolitej, które będą w swej działalności posługiwać się imperio rationis, a nie ratione imperii; 4. Kulturalną misją Uniwersytetu jest synteza wartości uniwersalnych i lokalnych”²³. Porównanie obu misji nie wymaga komentarza.

Tworzenie misji społecznie odpowiedzialnego uniwersytetu wymaga transformacji myślenia z tradycyjnego układu tworzenia wartości, w którym klienci uczelni reprezentują popyt na oferowane usługi, a uczelnia skupia uwagę na podaży i popycie tych usług na rzecz współtworzenia oferty z udziałem klientów uczelni i koncentrowaniu się na tworzeniu elastycznych sieci doświadczeń²⁴. **Przejawem społecznej odpowiedzialności uczelni jest fakt, iż instytucje szkolnictwa wyższego otrzymują sygnały z otoczenia i dla niego tworzą wartość, korzystając z zasobów własnych i zewnętrznych, o które muszą rywalizować.** Takie podejście jest zbieżne z założeniami teorii interesariuszy R. Edwarda Freemana, której autor podkreśla, że relacje organizacji z otoczeniem są dwukierunkowe (**rysunek 1**).

¹⁷ Pierwsze wydanie książki Clarka Kerra ukazało się w 1963 r.

¹⁸ C. Kerr, *The Uses of the University*, Fifth Edition, Harvard University Press, Cambridge 2001, s. 31.

¹⁹ H.I. Ansoff, *Zarządzanie strategiczne*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1985.

²⁰ Szerzej o uczelni jako organizacji służącej otoczeniu w monografii: K. Leja, *Zarządzanie uczelniami. Koncepcje i współczesne wyzwania*, Wolters Kluwer, Warszawa 2003.

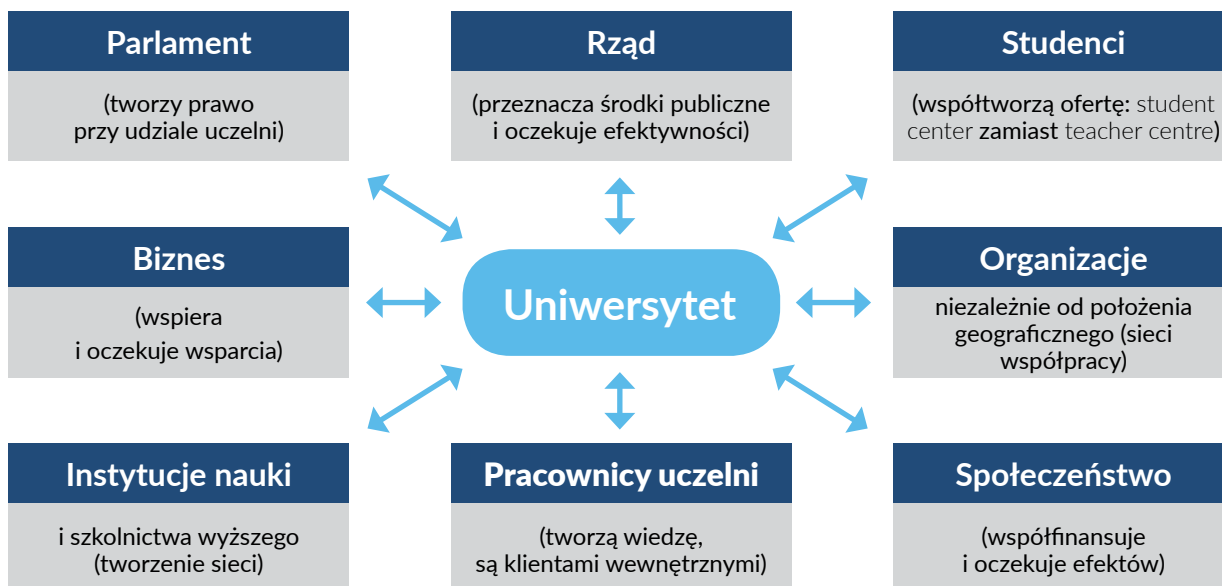
²¹ *Misja Uniwersytetu Warszawskiego z 26 września 2001 r.*, www.uw.edu.pl/uniwersytet/misja-strategia-rozwoj/misja-uw/ (dostęp: 08.07.2019).

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ C.K. Prahalad, V. Ramaswamy, *Przyszłość konkurencji*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2005, s. 23–25.

Rysunek 1. Model uniwersytetu opartego na teorii interesariuszy

Źródło: Na podstawie: Th. Donaldson, L.E. Preston, *The Stakeholder Theory of Corporation: Concepts, Evidence, and Implications*, "The Academy of Management Review" 1995, Vol. 20(1), s. 65–91.

Ustalenia te dotyczą również uniwersytetu. Rząd bowiem przeznacza środki publiczne na funkcjonowanie uczelni i ma prawo oczekiwać ich efektywności, parlament tworzy prawo przy współudziale przedstawicieli uczelni, biznes oczekuje wsparcia ze strony środowiska akademickiego, pracownicy uczelni „produkują” wiedzę i przekazują ją studentom, którzy są współtwórcami oferty dydaktycznej, a społeczeństwo współfinansuje uczelnie i spodziewa się określonych efektów.

Społeczną odpowiedzialność uczelni niekiedy utożsamia się z jej trzecią misją, tj. wszelkimi aktywnościami wpływającymi na kształtowanie relacji z otoczeniem społecznym. Pamiętać przy tym należy, że trzecia misja uczelni obejmuje m.in. aktywność dydaktyczną (pierwsza misja) i badawczą (druga misja), na co wyraźnie wskazali Rómulo Pinheiro, Patricio Langa i Attila Pausits²⁵.

Zofia Ratajczak zwraca uwagę, że: „*Misja – to odpowiedzialne zadanie do spełnienia, ważne zlecenie do wykonania, postannictwo (...). Osoba, która podejmuje się misji, z pewnością ma poczucie, że jeśli tego nie zrobi, to zostanie jej to wzięte za złe. Jest więc w owym zadaniu coś z imperatywu moralnego, odpowiedzialności*”²⁶. Pojęcie misji utożsamia się ze zmieniającym się w czasie postannictwem²⁷. Niezależnie od zmieniającego się postannictwa uczelni, stałym jego elementem jest społeczna odpowiedzialność uczelni wobec szeroko rozumianego otoczenia. Odpowiedzialność ta powinna być wpisana w misję uczelni, a jak pokazuje przykład Uniwersytetu Warszawskiego, społeczna odpowiedzialność uczelni to wartość niepoddająca się próbie czasu. Marzeniem autora niniejszego opracowania jest, aby społecznej odpowiedzialności uczelni, o której powinni pamiętać członkowie społeczności akademickiej, zawsze towarzyszyła odpowiedzialność polityków za przyszłość instytucji akademickich.

²⁵ R. Pinheiro, P.V. Langa, A. Pausits, *One and Two Equals Three? The Third Mission of Higher Education Institutions*, "European Journal of Higher Education" 2015, Vol. 5, No. 3, s. 233–249.

²⁶ Z. Ratajczak, *Jakość kształcenia jako przedmiot misji uniwersytetu*, [w:] *Zapewnianie jakości kształcenia*, red. M. Wójcicka, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1997, s. 83.

²⁷ J. Jabłeczka, *Misja organizacji a misja uniwersytetu*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2000, nr 2(16), s. 8.

2.3 SOU i koncepcje pokrewne – społeczna odpowiedzialność nauki, trzecia misja i zaangażowanie społeczne

(Joanna Morawska-Jancelewicz)

Współczesny świat charakteryzuje się dynamicznymi zmianami większości elementów rozwoju społeczno-gospodarczego, które prowadzą do reorientacji polityki regionalnej i innowacyjnej państw. Kryzys gospodarczy z 2008 r. uruchomił nowe procesy i ruchy społeczne oraz doprowadził do uformowania się globalnej agendy wyrażonej przez Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ (2015 r.). Większość tych procesów czy problemów znalazła swoje odzwierciedlenie w nowych agendach badawczych i programach kształcenia na uczelniach wyższych oraz wpłynęła na intensywność dyskursu naukowego zogniskowanego wokół roli uczelni w życiu społeczno-gospodarczym. **Pojawiło się nowe wyzwanie – uczelni zaangażowanej społecznie, której aktywność skupiona jest nie tylko na badaniach naukowych i aktywności dydaktycznej, ale również poszerzona jest o obszar współpracy z otoczeniem na rzecz tworzenia innowacji społecznych.**

Innowacje społeczne to nowatorskie rozwiązania, które posiadają z góry określony cel społeczny, znajdują zastosowanie w zaspokajaniu konkretnych potrzeb społecznych, prowadzą do rozwoju i wzmocnienia instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz są oparte na międzysektorowej i międzyobszarowej współpracy podmiotów, zmieniając tym samym także społeczne relacje²⁸.

Znaczenie i zasięg globalnych wyzwań zmobilizowało uczelnie do brania większej odpowiedzialności za sprawy współczesnego świata i przyjęcia nowych programów

rozwoju społecznej odpowiedzialności nauki, trzeciej misji, czy zaangażowania społecznego. **Społeczna odpowiedzialność nauki** to pojęcie pojawiające się równolegle do społecznej odpowiedzialności uczelni, choć ujęcia te nie są tożsame. Dotyczy ono samego procesu prowadzenia badań i odpowiedzialności naukowca za osiągnięte rezultaty, podejmowaną tematykę, zagadnienia etyczne i wpływ wyników na ludzkie zdrowie czy środowisko. Przyjmuje się, że **badania naukowe powinny w większym stopniu odpowiadać na potrzeby społeczne i charakteryzować się wysokim poziomem etycznym oraz w sposób transparentny regulować kwestie dotyczące bezpieczeństwa zastosowań wyników naukowych.** Uczelnie powinny dążyć do budowania efektywnej współpracy ze społeczeństwem w celu pozyskania nowych talentów dla badań i innowacji oraz łączenia doskonałości naukowej ze świadomością społeczną i odpowiedzialnością. Ma to przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych, budowania potencjału oraz rozwijania innowacyjnych metod włączania nauki do społeczeństwa. Dzięki temu nauka może stać się bardziej atrakcyjna (zwłaszcza dla młodych ludzi), ponadto zwiększy się zainteresowanie społeczeństwa innowacjami, co umożliwi dalsze działania badawcze i innowacyjne.

Przedstawione podejście do badań naukowych i innowacji nazwano **odpowiedzialnymi badaniami naukowymi i innowacjami** (*Responsible Research and Innovation – RRI*).

²⁸ Innowacja społeczna może być traktowana dwojako: jako proces oraz jako rezultat działalności innowacyjnej. W pierwszym przypadku możemy mówić, że innowacja społeczna to *ogół intencjonalnych, odpowiedzialnych interakcji różnych interesariuszy, których łączy wspólny cel znalezienia rozwiązania konkretnego problemu społecznego*. Powstają nowe formy, modele i sieci współpracy, najczęściej w ramach danego terytorium, generujące określoną wartość społeczną, które docelowo mogą prowadzić do transformacji społecznej. Przykładami innowacji społecznej jako procesu mogą być idea sprawiedliwego handlu, budżet partycypacyjny, koncepcja żywych laboratoriów, nowy system opieki nad osobami zależnymi czy edukacja domowa. W przypadku innowacji społecznej definiowanej jako rezultat mamy do czynienia z *nowymi, efektywniejszymi rozwiązaniami określonego problemu społecznego, powstałymi w ramach interdyscyplinarnej i międzysektorowej współpracy, przyjaznymi środowisku naturalnemu i wspierającymi rozwój społeczny*. Przykładem tego typu innowacji będą konkretne produkty, usługi, modele, narzędzia, które podnoszą jakość życia, m.in. oprogramowanie dla osób słabo widzących lub niewidzących, specyficzne programy edukacyjne dla grup wykluczonych, np. dzieci z terenów wiejskich, inteligentny transport dostosowany do potrzeb różnych pasażerów. To, co łączy obie propozycje, to cel społeczny, który nie został osiągnięty za pomocą dotychczasowych rozwiązań, oraz dążenie do trwałej zmiany, która zaspokoi oczekiwania i potrzeby społeczne.

W ujęciu ogólnym RRI oznacza przewidywanie i ocenę potencjalnych skutków i oczekiwań społecznych w odniesieniu do badań naukowych i innowacji. W praktyce odpowiedzialne badania obejmują projektowanie i wdrażanie działań, które będą szerzej angażować społeczeństwo, zwiększać dostęp do wyników badań naukowych, zapewniać równość płci, uwzględniać wymiar etyczny, promować formalną i nieformalną edukację w nauczaniu przedmiotów ścisłych.

Wielość podmiotów i złożoność relacji wymagają z pewnością systemowego rozwiązania oraz zarządzania na uniwersytetach. Najczęściej, oceniając wpływ uczelni na wspólnoty (*community*) i społeczeństwo, mamy na myśli te, które są zlokalizowane w bliskiej odległości od uniwersyteckich kampusów. Postęp technologiczny sprawił, że zasięg oddziaływania może mieć charakter globalny. Analiza głównych interesariuszy i otoczenia uniwersytetu koncentruje się wokół pojęć: relacje, środowisko, oczekiwania i zobowiązania. Określona wspólnota ma znaczenie dla uczelni, gdy pojawiają się po obu stronach oczekiwania, które mogą być zaspokojone przez obopólne interakcje lub wymianę. W tym znaczeniu słowo *community* staje się bliższe definicji interesariuszy, tj. grup czy jednostek, które mogą wpływać bądź są pod wpływem uczelni.

Pojęcie **trzeciej misji uczelni** odnosi się do działalności, która przyczynia się do rozwoju gospodarki, a nie stanowi wprost misji pierwszej i drugiej, a więc kształcenia i badań naukowych. W literaturze pojawia się także sformułowanie *community service* (usługi społeczne, na rzecz wspólnot) czy *outreach* (działalność na zewnątrz)²⁹. Precyzyjne określenie trzeciej misji jest o tyle problematyczne, że z samej definicji zakłada odmienną formę działalności uczelni, podczas gdy np. kształcenie ustawiczne, kursy otwarte, często nazywane trzecią misją uczelni, są niczym innym, jak działalnością edukacyjną. Podobnie działania dotyczące komercjalizacji czy transferu technologii z natury rzeczy wywodzą się z działalności innowacyjnej, a ta opiera się na badaniach naukowych. Można zatem przyjąć, że trzecia misja odnosi się raczej do specyficznej grupy

interesariuszy, którzy odróżniają się od tych zaangażowanych w dwie misje tradycyjne i oznacza relacje (posiadające intencje wymiany wiedzy i produktywnych interakcji) z pozaakademickimi decydentami, a w szczególności z biznesem, mocodawcami politycznymi i społeczeństwem³⁰.

Trzecia misja obejmuje nie tylko kształtowanie relacji ekonomicznych z otoczeniem gospodarczym, ale również zaangażowanie uczelni w wymiarach: cywilizacyjnym, kulturowym i etycznym. Wynika ona wprost ze współczesnych faz rozwoju uniwersytetu, tj. koncepcji uniwersytetu przedsiębiorczego, uniwersytetu aktywnego w zakresie komercjalizacji własności intelektualnej oraz uczelni aktywnie angażującej się w kształtowanie relacji z otoczeniem gospodarczym, państwem oraz ze społeczeństwem³¹.

Trzecia misja to zestaw działań uwzględniających tworzenie, wykorzystanie i aplikację wiedzy oraz innych zasobów uczelni na rzecz społeczeństwa, które są częścią integralną dwóch podstawowych misji uczelni. Stanowi ona zatem realizację wprost założeń jej społecznej odpowiedzialności. Klasyfikacja działań trzeciej misji wygląda następująco (**rysunek 2**):

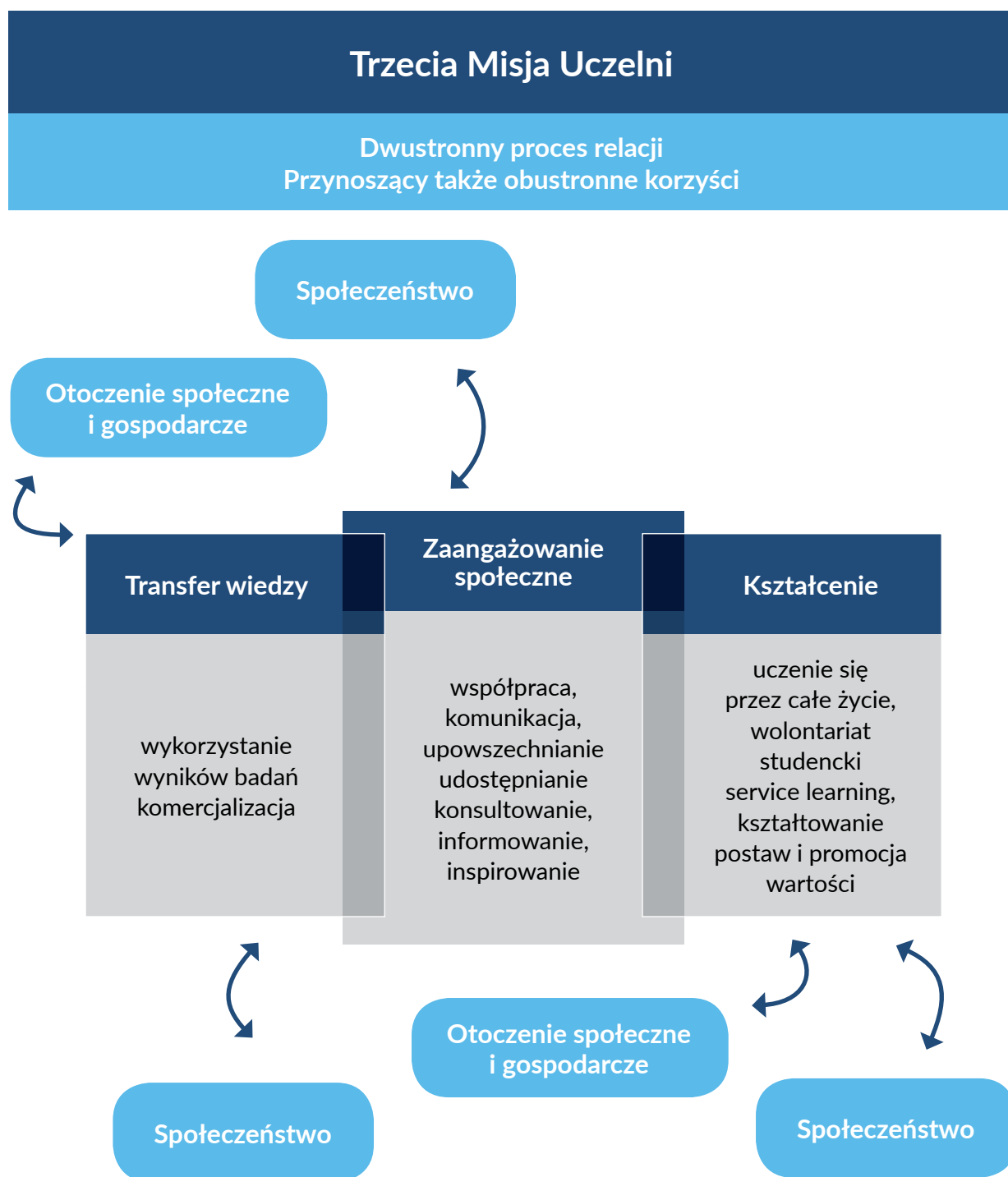
- **Transfer technologii i innowacji.** Zachodzi on poprzez tworzenie wiedzy wewnątrz uniwersytetów, która następnie jest transferowana do partnerów zewnętrznych poprzez udział w konsorcjach z partnerami biznesowymi, działalność centrów transferu technologii, IPR, kreowanie nowych firm typu start-up oraz spin-off. Przynosi ona zazwyczaj dochody, raczej ekonomiczne benefity niż społeczne.
- **Ustawiczne kształcenie.** Dotyczy prowadzenia przez uczelnie różnych form edukacyjnych odpowiadających na potrzeby lokalnych partnerów, kursy oferowane dla różnych grup, niepowiązane z uzyskaniem akademickiego stopnia, szkolenia, czy też różnego rodzaju staże dla studentów oferowane przez partnerów w ramach ich formalnej edukacji. Działalność ta przynosi zazwyczaj wzrost reputacji, jak i korzyści ekonomiczne.

²⁹ Tłumaczenie własne, autorka nie znalazła w literaturze właściwych odpowiedników, w realiach polskich dominuje sformułowanie „trzecia misja”, często stosowane zamiennie, aczkolwiek nie do końca trafnie, z pojęciami „społeczna odpowiedzialność uczelni” lub „społeczna odpowiedzialność nauki”.

³⁰ S. Cavallini, R. Soldi, J. Friedl, M. Volpe, *Using the Quadruple Helix Approach to Accelerate the Transfer of Research and Innovation Results to Regional Growth*, Committee of the Regions, European Union, 2016.

³¹ A.M. Kola, K. Leja, *Rozszerzona trzecia misja uniwersytetu na przykładzie jego relacji z podmiotami trzeciego sektora*, „E-mentor” 2015, nr 4(61), s. 4–12.

Rysunek 2. Koncepcja trzeciej misji uczelni w kontekście relacji z otoczeniem

Źródło: Opracowanie własne.

- **Społeczne (lub publiczne) zaangażowanie.** Tworzenie określonej wiedzy pozwala uczelniom na adresowanie współczesnych wyzwań społecznych. Inicjatywy przybierają formę zarówno komunikacji rezultatów prowadzonych badań przy użyciu formalnych i mniej formalnych kanałów, np. mediów społecznościowych, jak i aktywnego włączenia się w kreowanie nowych możliwości edukacyjnych, aktywność na polu szeroko rozumianego dobra publicznego, rozwoju kultury. Działania te zazwyczaj przynoszą duży wzrost reputacji uczelniom i społeczny prestiż.

Trzecia misja to zatem pojęcie szerokie, uwzględniające nie tylko transfer wiedzy, ale i bardziej ogólne funkcje społeczne. Stanowi parasol, który obejmuje różnorodne strategie oraz zasady rozwoju społecznego i ekonomicznego³². Opiera się na zasadach partnerstwa i wzajemnych korzyści, co wymaga zbudowania zupełnie nowego typu relacji, w których proces współpracy ma sieciowy i wielostronny charakter.

Zaangażowanie społeczne uczelni w ramach trzeciej misji wymaga ciągłego dialogu z interesariuszami, aby zrozumieć ich oczekiwania i właściwie informować o prowadzonych działaniach. Utrzymanie długotrwałych relacji wiąże się ze zmianami na poziomie zarządzania i kultury pracy uczelni, z włączaniem przedstawicieli otoczenia w kolegialne ciała zarządcze, tworzeniem platform współpracy, wymianą dobrych praktyk, udostępnianiem

raportów z działalności uczelni, organizowaniem wspólnych debat, konferencji czy konsorcjów naukowych, redefinicji agend badawczych, prowadzenia ciągłego dialogu z interesariuszami, zmian na poziomie zarządzania i kultury pracy uczelni, angażowania się w publiczną debatę i współpracy z różnymi sektorami na wielu poziomach³³.

Wskazane działania uczelni przyczyniają się do generowania wpływu społecznego w ramach kreatywnej współpracy (bezpośredniej lub pośredniej) uczelni z różnymi interesariuszami, których łączy ten sam cel. Termin „wpływ społeczny nauki” nie jest powszechnie używany w opracowaniach dotyczących nauki i szkolnictwa wyższego. Częściej stosuje się określenia „społeczna rola nauki”, „społeczna użyteczność nauki”, „skutki społecznych działań uczelni” czy „społeczne znaczenie nauki” lub mówi się o wpływie badań naukowych na środowiska pozanaukowe. Jest to zatem szerokie rozumienie „wpływu społecznego” nauki jako wpływu nie tylko na gospodarkę, lecz także jako dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, mediami, sferą kultury i edukacji.

Działania na rzecz trzeciej misji i rozwoju innowacji społecznych powinny stać się publiczną wizytówką uniwersytetów. Traktowana jako strategiczny element tożsamości społecznie zaangażowanej uczelni, trzecia misja może być dowodem na jej głębokie zakotwiczenie w społeczeństwie, kulturze i środowisku, którym ona służy i które odpowiedzialnie współtworzy.

³² Trzecia misja zawiera w sobie odpowiedzi na następujące pytania:

- Jak uczelnia osiąga wpływ na społeczeństwo poprzez swoje badania?
- Jak uniwersytecka ekspertyza jest wykorzystywana do rozszerzenia działalności edukacyjnej na różne grupy i jaką to przynosi korzyść społeczeństwu?
- Jak można wykorzystać ogromne zasoby ludzkie uczelni, które także stanowią część społeczeństwa, do lokalnego/regionalnego rozwoju, przy założeniu, że będą podejmować takie działania?

Zob. *Draft Green Paper: Fostering and Measuring 'Third Mission' in Higher Education*, European Indicators and Ranking Methodology for University Third Mission, 2012, www.esna.tv/files/div/GreenPaper_ThirdMission.pdf (dostęp: 08.07.2019).

³³ B. Jongbloed, J. Enders, C. Salerno, *Higher Education and Its Communities: Interconnections, Interdependencies and a Research Agenda*, „Higher Education” 2008, Vol. 56, Iss. 3, s. 303–324, <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9128>.

2.4 Społeczna odpowiedzialność uczelni w Polsce w badaniach naukowych

(Marcin Geryk)

Niniejsze opracowanie powstało w znacznej mierze w oparciu o monografię autora prezentującą wyniki badań nad społeczną odpowiedzialnością uczelni z lat 2007–2010, a także o późniejsze studia literaturowe i przemyslenia autora, które znalazły wyraz w wielu publikacjach na przestrzeni kolejnej dekady.

Umasowienie szkolnictwa wyższego wpłynęło nie tylko na zmianę roli uczelni w społeczeństwie, ale także zmieniło percepcję otoczenia, które coraz głośniej zaczęło domagać się wpływu na kształt tak ważnego segmentu życia społecznego, jakim jest system szkolnictwa wyższego. Odtąd to otoczenie uczelni staje się jej zapleczem, dlatego też wzrasta rola więzi i relacji łączących instytucje szkolnictwa wyższego z interesariuszami³⁴.

Już w 2007 r. autor podjął rozważania wskazujące na możliwość odnoszenia zagadnienia społecznej odpowiedzialności do uczelni. Te pierwsze i nieśmiałe wnioski oparto o wyniki badania przeprowadzonego na reprezentatywnej próbie mieszkańców Gdańska, Gdyni i Sopotu, którego celem było określenie determinantów zestawu działań z obszaru społecznej odpowiedzialności w odniesieniu do uczelni. Badania potwierdziły nie tylko konieczność podporządkowania działań uczelni zasadom społecznej odpowiedzialności, ale stanowiły inspirację dla wieloletnich dalszych badań autora nad tym zagadnieniem³⁵.

Warto podkreślić, że wzbierająca fala społecznych oczekiwań znalazła swój wyraz w postrzeganiu roli uczelni wyższych. Można jedynie potwierdzić, że „specyfika

działalności w sferze kształcenia na poziomie studiów wyższych wzmaga tylko apetyt społecznych oczekiwań, wznośząc rolę uczelni znacznie ponad zadania dydaktyczne czy realizację badań”³⁶.

Szeroko rozumiana odpowiedzialność uczelni w wymiarze społecznym to nie tylko realizowanie strategii w sposób zgodny z przyjętymi standardami – to także ponoszenie ciężaru odpowiedzialności za sylwetkę ukształtowanego przez uczelnię absolwenta. Dzisiaj już oczywiście wydaje się analizowanie losów absolwenta czy podejmowanie prób przewidywania trendów na rynku pracy czy związanych z powstawaniem nowych zawodów. Zatem antycypacja przyszłych potrzeb gospodarki i obserwacja zmian w przestrzeni globalnej stają się również wyzwaniem dla uczelni. Nie można tutaj pominąć ważnego wątku ochrony środowiska naturalnego, a także dbałości o zrównoważony rozwój obszarów miejskich³⁷.

Istotne okazuje się to, że uczelnia może wpływać na proces tworzenia odpowiedzialnego społeczeństwa. Właściwie ukształtowani absolwenci przyczynią się do stosowania lepszych praktyk w procesie zarządzania przedsiębiorstwami, jak również sprzyjać będą promowaniu pożądanym społecznie postaw³⁸.

Warto zwrócić uwagę na dynamikę przemian społecznych. Otóż oczekiwania interesariuszy także ulegają zmianom. **Rosnące zainteresowanie rozwojem zrównoważonym, dbałość o rozwój społeczny czy jakość relacji z otoczeniem niejako wytyczają uczelni naturalny kierunek rozwoju.** Okazuje się bowiem, że nie chodzi tyle

³⁴ M. Geryk, *Otoczenie uczelni źródłem jej wsparcia czy przestrzenią potencjalnych zagrożeń*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zarządzanie” 2015, nr 42(4), s. 35–45.

³⁵ M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, „Współczesne Zarządzanie” 2007, nr 4, s. 136–143.

³⁶ M. Geryk, *Czy uczelnia może być społecznie odpowiedzialna?*, [w:] *Społeczna odpowiedzialność w biznesie*, red. M. Bojar, Politechnika Lubelska, Lublin 2007, s. 187–192.

³⁷ M. Geryk, *Społecznie odpowiedzialny absolwent – wyzwanie nowoczesnej uczelni*, [w:] *Rola uczelni w rozwijaniu społeczeństwa obywatelskiego*, red. J. Dietl, Z. Sapijaska, Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości, Łódź 2009, s. 169–176.

³⁸ M. Geryk, *Wpływ działalności uczelni na kształtowanie społecznie odpowiedzialnych postaw wśród absolwentów*, [w:] *Studia Ekonomiczne – czy tylko wiedza i umiejętności?*, red. J. Dietl, Z. Sapijaska, Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości, Łódź 2008, s. 81–87.

o wiedzę, ile o kształtowanie pewnej mentalności uczestników procesu kształcenia³⁹.

Wracając do tradycyjnie pojmowanej roli uczelni – prowadzenia badań naukowych i kształcenia studentów – warto zauważyć, że zagadnienie związane z wysoką jakością procesu dydaktycznego jest także nierozdzielnie związane z odpowiedzialnością za przyszłego absolwenta. Wątek ten można wydatnie rozszerzyć, przenosząc tę odpowiedzialność na poziom ogólnospołeczny. Przecież każdy absolwent uczelni wyższej może w sposób istotny oddziaływać na jakość życia społeczeństwa⁴⁰. Zresztą na potrzebę badania losów absolwentów jako narzędzia modelowania polityki uczelni w zakresie kształcenia autor zwracał uwagę już w 2009 r.⁴¹. Wśród innych, równie ważnych elementów procesu dydaktycznego nastawionego na kreowanie społecznie odpowiedzialnych postaw powinny znaleźć się także i te, które wpływają na uznanie społeczne, reputację czy kierowanie się zasadami etycznymi w zarządzaniu samą uczelnią. Zatem będzie to partnerskie traktowanie interesariuszy, którego przejawem staje się chociażby informowanie otoczenia o wartościach istotnych dla uczelni, a które dzielą obie strony nieustannego dialogu⁴².

Ponadto warto zwrócić uwagę na postawy wymuszone, których przejawem może być podejmowanie działań społecznie odpowiedzialnych jedynie z uwagi na fakt, że ewidentny brak tej odpowiedzialności może wiązać się z określonym kosztem. Rozwijając ten wątek, należy jednak podkreślić konieczność kierowania się w zarządzaniu

uczelnią działaniami, które spotykają się z szerokim przyzwoleniem społecznym i akceptacją dla wielu podejmowanych działań. Łatwiej wówczas planować rozwój instytucji, gdy odpowiada ona na potrzeby interesariuszy⁴³.

Ważna okazuje się także perspektywa podejmowanych działań, która powinna uwzględniać długofalowy horyzont. Splot tych ukierunkowanych na długotrwałą satysfakcję otoczenia działań możemy określić mianem marketingu zaangażowanego społecznie, który powinien stanowić podstawę działania uczelni społecznie odpowiedzialnej. Tylko takie działania dają rękojmię przyniesienia korzyści wszystkim stronom relacji⁴⁴.

Mimo wielkich wyzwań należy stale zdawać sobie sprawę z ograniczeń, jakim podlegają uczelnie. Chodzi w tym miejscu nie tylko o uwarunkowania prawne, lecz także o zwyczajowe, wzmocnione kulturą tradycji. Uczelnie, z racji wielowiekowej tradycji i wyjątkowej pozycji w społeczeństwie, nie są instytucjami gotowymi do szybkich, wręcz rewolucyjnych zmian, które powinny mieć bardziej charakter ewolucyjny, zorientowany na tworzenie odpowiedniego tła dla przeprowadzenia oczekiwanych przemian⁴⁵.

Warto zdawać sobie sprawę z tego, że podejmowane na poziomie strategicznym działania, zwiększające udział w rynku szkolnictwa wyższego, nie będą możliwe bez pozyskania społecznej akceptacji. Sprzyja temu umiejętne stosowanie technik z zakresu marketingu relacji poprzez budowanie trwałych relacji z otoczeniem. Podejmowanie działań z obszaru społecznej odpowiedzialności stanowi

³⁹ M. Geryk, *Zmiany funkcjonowania uczelni w polskim systemie szkolnictwa wyższego, czyli interesariusze mają głos*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2016, t. XVII, z. 4, cz. I, *Między teorią i praktyką zarządzania. Dokonania, dylematy, inspiracje*, red. J. Lichtarski, Łódź–Warszawa, s. 47–58.

⁴⁰ M. Geryk, *Odpowiedzialność społeczna uczelni a problematyka jakości kształcenia*, [w:] *Strategia zarządzania uczelniami niepublicznymi w kontekście społecznej odpowiedzialności*, red. M. Geryk, Wyższa Szkoła Zarządzania, Wyższa Szkoła Infrastruktury i Zarządzania, Gdańsk–Warszawa 2009, s. 73–79.

⁴¹ Jak widać, opinię tę podzielił także Ustawodawca, zawierając w treści najnowszej Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w par. ust. pkt. 14 zapis: „W celu dostosowania programu studiów do potrzeb rynku pracy uczelnia może prowadzić własny monitoring karier zawodowych absolwentów”. Por. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. z 2018 r., poz. 1668.

⁴² M. Geryk, *Czy absolwenci znajdują pracę? Społecznie odpowiedzialna uczelnia jako ważne ogniwo gospodarki rynkowej*, [w:] *Jakość kształcenia ekonomicznego*, red. M. Rocki, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2009, s. 60–75.

⁴³ M. Geryk, *Strategie społecznej odpowiedzialności*, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*” 2010, nr 6, s. 3–11.

⁴⁴ M. Geryk, *Realizacja idei społecznej odpowiedzialności uczelni w marketingu komunikacyjnym*, „*Organizacja i Kierowanie*” 2010, nr 5, s. 37–46.

⁴⁵ M. Geryk, *Tworzenie strategii rozwoju uczelni przez pryzmat innowacji i społecznej odpowiedzialności instytucji edukacyjnych szkolnictwa wyższego. Koszt kapitału i źródła finansowania przedsiębiorstw*, „*Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*” 2010, nr 646, s. 287–304.

może ważny oręż marketingowy uczelni. Jak potwierdzają badania autora, tego typu praktyki nie wzbudzają negatywnych odczuć interesariuszy. Można zatem stwierdzić, że działania te sprzyjają budowaniu oparcia dla uczelni w społecznościach lokalnych, co wydaje się istotnym czynnikiem przewagi konkurencyjnej, a budowaniem pozytywnego wizerunku z pewnością⁴⁶.

Istotnym narzędziem wpływu na otoczenie okazują się media. W przypadku szkolnictwa wyższego rolą mediów jest nie tylko upublicznianie osiągnięć naukowych, ale także wskazywanie obszarów występowania działań niepożądanych⁴⁷. Wyniki badań przeprowadzonych przez autora w latach 2007–2010 potwierdziły jednoznacznie silną potrzebę społeczeństwa w zakresie pozyskiwania informacji. Aż 82% badanych potwierdziło potrzebę otwartości uczelni w zakresie polityki informacyjnej⁴⁸. Można pokusić się o śmiałe stwierdzenie, że **obecnie prowadzenie ustawicznego dialogu z otoczeniem jest niezbędnym warunkiem przetrwania i rozwoju każdej organizacji, a uczelni w szczególności**. Nie należy się zatem obawiać tego typu działań. Skutecznie poprowadzone, sprzyjają utrwaleniu marki uczelni w społecznej świadomości jako instytucji nie tylko dostarczającej wiedzy społeczeństwu, ale i inspirującej do etycznych działań zrównoważonego rozwoju – a to już w pełni jest wyrazem społecznej odpowiedzialności uczelni.

Wielowymiarowa analiza badawcza przeprowadzona przez autora w latach 2007–2010⁴⁹ wskazała na dostrzegalne zjawisko głębszego rozumienia potrzeb interesariuszy przez zarządzających polskimi uczelniami. Trudno dociec, czy działania te stanowiły odpowiedź na ujawnione i coraz głośniejsze artykułowane oczekiwania społeczne. Z pewnością na szczególną uwagę zasługuje jakość relacji uczelnia – otoczenie. **Jakość relacji z interesariuszami jest bowiem jednym z najistotniejszych wyznaczników**

społecznej odpowiedzialności uczelni. Podstawę tych relacji stanowi nieustanny dialog środowiska akademickiego prowadzony z otoczeniem – identyfikowanym jako społeczeństwo, przedsiębiorcy oraz władze (państwowe, samorządowe).

Przeprowadzone kilka lat temu badania, o których wcześniej mowa, pokazały, że pojęcie społecznej odpowiedzialności jest powszechnie znane i kojarzone oraz odnoszone do etycznego i zgodnego z zasadami moralnymi czy normami prawnymi zarządzania instytucjami szkolnictwa wyższego. Adaptując to pojęcie do szkół wyższych, badani respondenci koncentrowali swoje opinie wokół podstawowej działalności uczelni, czyli kształcenia. Rozwijano te myśli także jako: wpajanie młodym ludziom zasad i wartości, uczenie kreatywności, wpływanie na poglądy społeczeństwa (nie precyzując przy tym – jakie), kształcenie zgodnie z potrzebami społeczeństwa i rynku (w tak zarysowanej kolejności). Podkreślano rolę uczelni jako ważnej instytucji życia społecznego, która powinna stanowić wzór etyczny do naśladowania (tabela 1).

Respondenci uczestniczący w ilościowej części badań podkreślali swój sceptycyzm, twierdząc, że uczelnia podejmuje działania prospołeczne jedynie z chęci budowania wizerunku i w nieco mniejszym stopniu kierując się perspektywą przyszłych korzyści (rysunek 4, tabela 1). Co jednak ważne, wskazywano, że działania z zakresu społecznej odpowiedzialności mogą pozytywnie oddziaływać na wizerunek oraz siłę marki uczelni. (rysunek 3), (tabela 2).

Okazuje się także, że społeczeństwo jest zainteresowane wiedzą o działalności badawczo-rozwojowej, jak również zakresem oraz wynikami badań naukowych. Wskazywano na potrzebę transparentności działań i upublicznianie osiągnięć. Koresponduje to z oczekiwaniem większej otwartości w polityce informacyjnej uczelni. Jak

⁴⁶ M. Geryk, *Marketing a rozwój niepublicznych uczelni w kontekście społecznej odpowiedzialności*, [w:] *Marketing w szkole wyższej. Przemiany w orientacji marketingowej*, red. G. Nowaczyk, D. Sobolewski, Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, Poznań 2011, s. 67–87.

⁴⁷ M. Geryk, *Wpływ mediów na postawy etyczne w środowisku akademickim*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2014, nr 1–2, s. 46–55.

⁴⁸ M. Geryk, *Rola skutecznej komunikacji z interesariuszami jako narzędzie kształtowania polityki w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni*, [w:] *Społeczna odpowiedzialność organizacji. Diagnoza i doskonalenie*, red. Z. Pisz, M. Rojek-Nowosielska, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 338, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2014, s. 40–50.

⁴⁹ Projekt pt. „Społeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji interesariuszy” został zrealizowany w latach 2007–2010. Celem projektu było zbadanie pozycji i roli społecznej odpowiedzialności w procesie zarządzania uczelnią. Autor zrealizował badania o charakterze jakościowym i ilościowym. Zrealizowany program badań wykorzystujący różne techniki i metody umożliwił weryfikację tezy stanowiącej, że działania z zakresu określanego mianem społecznej odpowiedzialności można odnieść do uczelni oraz że działania te wywierają istotny wpływ na procesy zarządzania uczelnią. Dane zebrane w badaniu wraz z analizą autor przedstawił w monografii: M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni w opinii jej interesariuszy*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010.

Tabela 1. Odpowiedzi ankietowanych na pytanie, co rozumieją przez pojęcie społecznej odpowiedzialności uczelni/szkoły wyższej (zgrupowane w kategorii spontaniczne wypowiedzi respondentów; w %)

Co Pan/Pani rozumie przez pojęcie społecznej odpowiedzialności uczelni/szkoły wyższej?	
Nie tylko kształcenie, ale również wychowanie	26,8
Nacisk na wysoki poziom kształcenia, a nie tylko zyski	21,8
Szczególne uwaga na morale, etykę kształcenia	4,3
Kształcenie zgodne z sytuacją na rynku pracy	3,7
Inne	15,0
Nie wiem	31,5

Źródło: M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010, s. 64.

Rysunek 3. Czynniki motywujące uczelnie do działań (w %)

Źródło: M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010, s. 65.

Tabela 2. Przyczyny podejmowania przez uczelnie działań prospołecznych w ocenie osób zarządzających uczelniami

Uczelnie mogą podejmować działania określone jako prospołeczne z różnych powodów. Czy Pana(i) zdaniem przyczyny te skłaniają uczelnie do podejmowania tego typu działań?

Wynik dla odpowiedzi „tak”, badani czytali przyczyny w losowej kolejności, dane w %, podstawa procentowania:

P – Polskie uczelnie publiczne, n = 40,

N – Polskie uczelnie niepubliczne, n = 41

Z – uczelnie zagraniczne, n=122

Przyczyny	P	N	Z
Poprawa pozycji na edukacyjnym rynku, wzrost konkurencyjności	95,0	95,1	81,1
Chęć budowania marki, poprawy wizerunku	92,5	97,6	88,5
Poczucie moralnego obowiązku	92,5	78,0	83,6
Dążenie do poprawy relacji ze społeczeństwem i/lub społecznościami lokalnymi	90,0	85,4	91,8
Dążenie do lepszych relacji z władzami	67,5	73,2	72,1
Przynosi to w długim terminie zyski	57,5	68,3	60,7
Nacisk opinii publicznej	40,0	29,3	62,3
Inne uczelnie też to robią	32,5	39,0	52,5

Źródło: M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010, s. 86, 112.

ważny to głos, niech świadczy wynik – ponad 90% dorosłych badanych Polaków oczekuje wiedzy o podejmowanych działaniach prospołecznych uczelni (rysunek 4).

Dokonując próby syntezy wyników badań, można stwierdzić, że „(...) uczelnia to organizacja oparta na uniwersalnych wartościach oraz centrum wiedzy, które ma obowiązki wobec społeczeństwa takie, jak inspirowanie, wskazywanie kierunków rozwoju, wychowywanie przyszłych pokoleń. Aktywność uczelni powinna prowadzić więc do wyzwolenia kapitału społecznego. Jako instytucja edukacyjna kształtuje ona przecież postawy i upowszechnia idee obywatelskie”⁵⁰.

Istotnym zadaniem uczelni jest antycypowanie przyszłych potrzeb, zarówno w zakresie rozwoju nowoczesnych technologii czy dbałości o środowisko naturalne, jak i przede wszystkim wspieranie rozwoju intelektualnego społeczeństwa nierozzerwanie połączone z promowaniem zasad etyki biznesu i świadomego gospodarowania

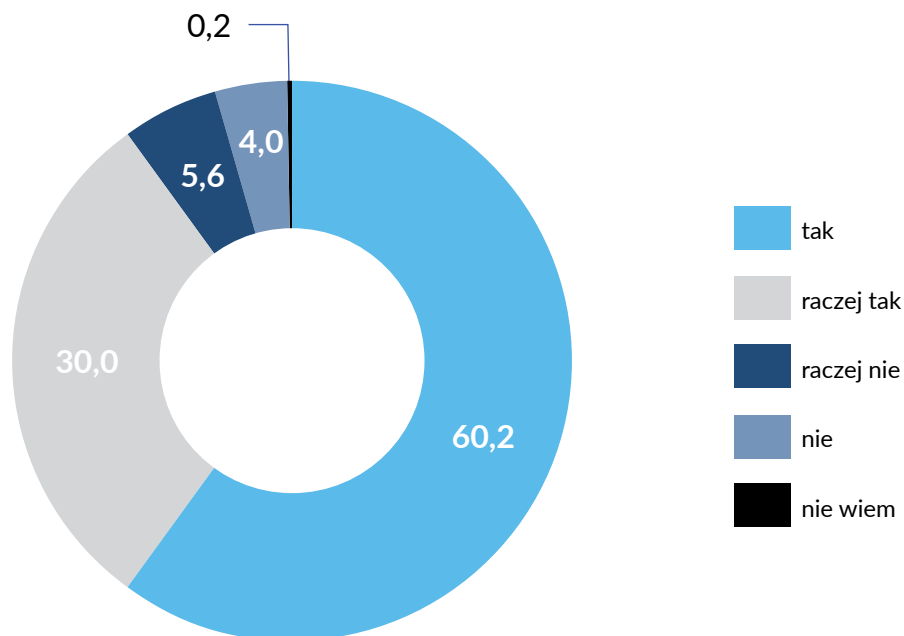
ograniczonymi zasobami środowiska. W społecznym oczekiwaniu uczelnia to swoisty inkubator wiedzy, który powinien odgrywać aktywną rolę stymulatora działań proinnowacyjnych, a tworzące ją środowisko akademickie powinno emanować kreatywnością.

Wśród wielu wniosków z badań przeprowadzonych w latach 2007–2010 autor rekomenduje, aby:

1. Uczelnie integrowały swoją działalność z założeniami społecznej odpowiedzialności, a powyższe założenie dotyczyć musi wszystkich obszarów działania na poziomie strategicznym, jak również wykonawczym.
2. Interesariusze uczelni to praktycznie cała społeczność, a także wszystkie instytucje, zarówno publiczne, jak i prywatne.
3. Relacje z otoczeniem muszą przyjąć postać stałego dialogu i być ciągle ulepszone.

⁵⁰ M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2012, s. 345.

Rysunek 4. Odpowiedzi na pytanie, czy uczelnia powinna w jakiś szczególny sposób informować o swoich działaniach na rzecz społeczeństwa (w %)

Źródło: M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010, s. 67.

4. Warto zadbać o właściwe informowanie interesariuszy o zamierzeniach, a zarazem o osiągnięciach uczelni, zarówno w wymiarze naukowym, badawczym, jak i organizacyjnym.
5. Najważniejsze jest podwyższenie stopnia świadomości osób piastujących funkcje zarządcze w uczelniach, wedle którego interesariusze pokładają w nich ogromne nadzieje, również stawiają im niezwykle wysokie wymagania, które obejmują zarówno wymiar etyczny, moralny, jak i jakościowy.

Autor planuje powtórzyć badania, tym razem zgłębiając tematykę, która powinna być uczelniom dobrze znana. Zgodnie ze współczesnymi trendami w badaniach nad CSR, interesujące mogłoby się okazać spojrzenie pracowników uczelni, jako interesariuszy wewnętrznych. W dobie powszechności społecznej odpowiedzialności, pytania przesuwają się w stronę efektów, jakie jej implementacja daje uczelniom oraz sposobów raportowania działań społecznie odpowiedzialnych.

3. Zarządzanie społeczną odpowiedzialnością uczelni

3.1 Strategiczne podejście do SOU – co oznacza dla zarządzania uczelnią?

(Barbara Pawłowska, Katarzyna Osiecka-Brzeska)

W zglobalizowanym świecie funkcjonowanie wszystkich podmiotów życia społeczno-gospodarczego wywiera różnorodny wpływ na otaczającą rzeczywistość, powodując wzajemne sprzężenia, których charakter ma istotne znaczenie dla jakości życia społeczeństwa. Społeczna odpowiedzialność nabiera coraz większego znaczenia jako koncepcja porządkująca wzajemne zależności organizacji i otoczenia. Jest to koncepcją, w której podmioty dobrowolnie decydują się w sposób etyczny wspierać działania na rzecz poprawy relacji środowiskowych oraz jakości życia i dobrobytu społecznego, ze szczególną uwagą skierowaną na kwestie odpowiedzialności ponoszonej przez podmiot wobec jego interesariuszy i otoczenia.

Kluczowa rola w upowszechnieniu idei społecznej odpowiedzialności należy do uczelni, które dzięki wprowadzaniu tych zagadnień do swoich programów nauczania wpływają na podnoszenie świadomości przyszłych liderów społecznych i gospodarczych. Zważywszy, iż przedmiotem działalności uczelni jest świadczenie usług edukacyjnych i prowadzenie prac badawczych, trzeba podkreślić fakt, że mają one wpływ na kreowanie postaw społecznych, istotnych z punktu widzenia państwa

i gospodarki⁵¹. Uczelnie kształcąc przyszłe kadry, budują nowoczesne, otwarte społeczeństwo, przez co mają duży wpływ na poziom i kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego. Stają się też kreatorami nowoczesnych idei i umożliwiają ich zastosowanie w praktyce (rysunek 5).

Istotnym problemem dla szkół wyższych jest ciągłe poszukiwanie równowagi pomiędzy oczekiwaniami i potrzebami zgłaszanymi przez ich interesariuszy: studentów, władze różnych szczebli, sektor przedsiębiorstw, media oraz szeroko rozumianą społeczność⁵². Należy zaznaczyć, iż głównym zadaniem uczelni jest „obsługa wiedzy”, czyli jej gromadzenie, powiększanie jej zasobu oraz upowszechnianie⁵³. Z badań nad rozumieniem SOU wynika, że jest ona interpretowana jako pewna oczekiwana społecznie rola, którą instytucja akademicka powinna odgrywać w społeczeństwie⁵⁴. Kluczowymi elementami tej roli stają się odpowiedniej jakości relacje wiążące organizację z jej interesariuszami oraz sprawne kanały komunikacji. Otoczenie oczekuje od uczelni aktywnej roli, stąd koncentracja jedynie na statutowych celach nie zaspokaja oczekiwań społecznych⁵⁵.

⁵¹ *Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 roku – drugi wariant*, Ernst & Young Business Advisory, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2010.

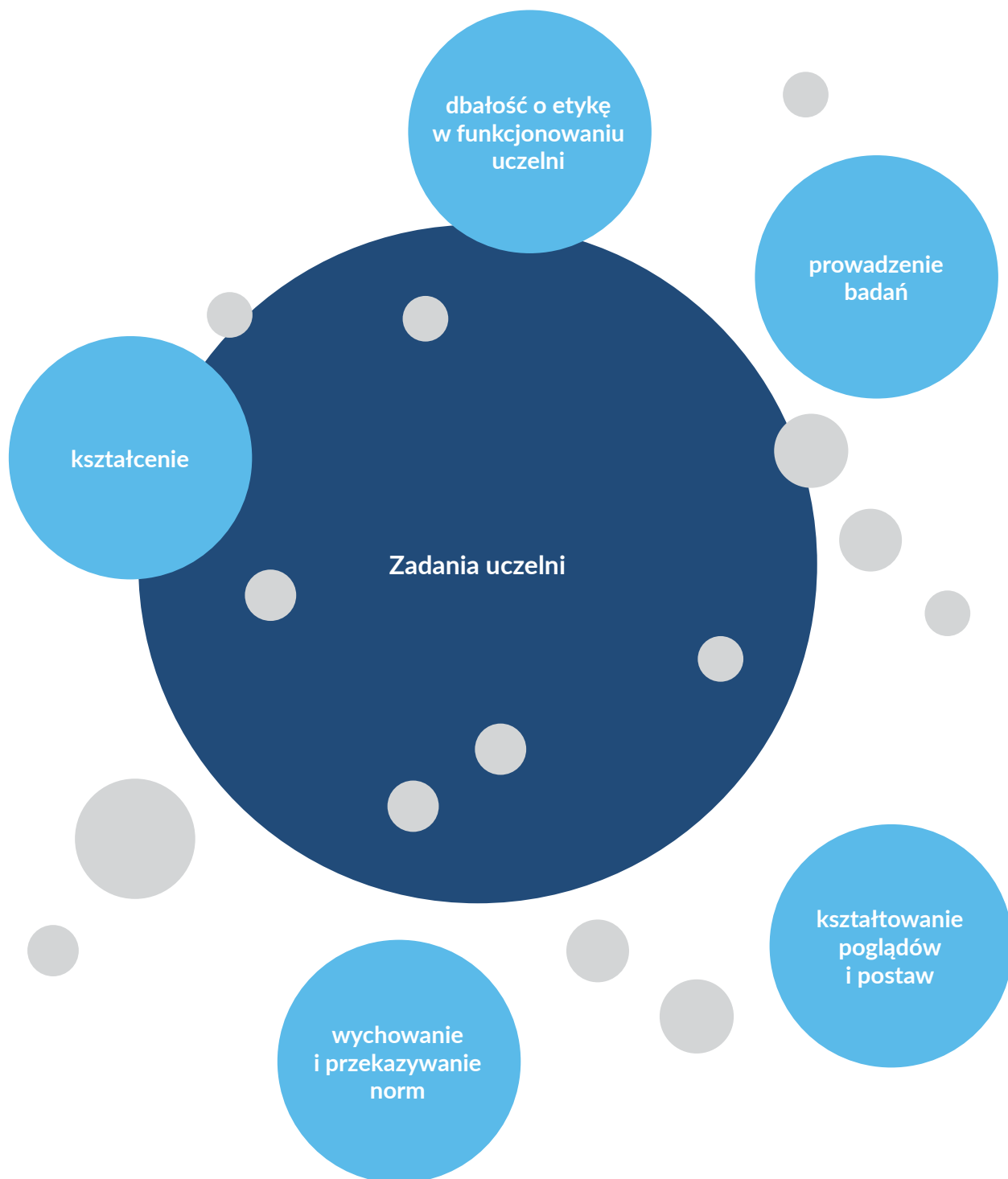
⁵² E. Hazelkorn, *Art Schools for Tomorrow: Challenges and Opportunities*, „Higher Education Management and Policy” 2004, Vol. 16, No. 3, s. 136.

⁵³ M. Wójcicka, *Wartości akademickie a konkurencyjność działania*, [w:] *Konkurencja na rynku usług edukacji wyższej*, red. J. Dietl, Z. Sapijaszka, Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości, Łódź 2006, s. 35–43.

⁵⁴ M. Geryk, *Spółeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy. Raport z badań*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010, s. 126.

⁵⁵ Tamże, s. 333.

Rysunek 5. Uczelnia i jej zadania

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 6. Obszary społecznej odpowiedzialności uczelni

Społeczna Odpowiedzialność Uczelni	
naukowo-badawcza	<ul style="list-style-type: none"> wysoki poziom kształcenia wysoka jakość badań naukowych kształtowanie etycznych i odpowiedzialnych liderów biznesu wspieranie i rozwój innowacyjności mobilność studentów i pracowników naukowych międzynarodowa i międzysektorowa wymiana doświadczeń
społeczna	<p>WEWNĘTRZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> dbałość o rozwój pracowników promowanie mobilności studentów i pracowników naukowych utrzymywanie relacji międzynarodowych wyrównywanie szans społecznych studentów dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych
	<p>ZEWNĘTRZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> dostarczanie specjalistów potrzebnych na rynku pracy opiniotwórczość kreowanie rzeczywistości polityczno-gospodarczą. działania na rzecz dzieci, seniorów i osób niepełnosprawnych wspieranie działań na rzecz ochrony zdrowia i promocji sportu wspieranie kultury i sztuki ochrona zabytków akcje charytatywne
ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> program nauczania związany z ochroną środowiska kreowanie i promowanie postaw proekologicznych wdrożenie i monitorowanie celów zrównoważonego rozwoju ograniczenie śladu ekologicznego badania odpowiadające na problemy i potrzeby środowiska naturalnego
ekonomiczna	<p>WEWNĘTRZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> zrównoważony łańcuch dostaw system zarządzania ISO: 9000, 14000, 26000 raportowanie niefinansowe (np. zgodnie z GRI)
	<p>ZEWNĘTRZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> wpływ na lokalną gospodarkę tworzenie nowych kadr uczelnia jako pracodawca zakupy od regionalnych dostawców partnerstwo biznesowe usługi konsultingowe i opiniotwórczość

Źródło: Opracowanie własne.

Wielowymiarowość oczekiwań interesariuszy względem uczelni wyższych wymaga szerokiego podejścia do idei społecznej odpowiedzialności poprzez włączenie do strategii nowych obszarów. Z analiz działalności uczelni wyższych, wymagań międzynarodowych instytucji⁵⁶ oraz badań społecznych⁵⁷ wyłaniają się cztery podstawowe obszary SOU: naukowo-badawczy, społeczny, ekologiczny i ekonomiczny (rysunek 6).

Charakterystyczną cechą uczelni odpowiedzialnej jest stabilność działania oraz dbałość o wysoki poziom kształcenia i jakość badań naukowych. Społecznie odpowiedzialna uczelnia powinna oferować swoim studentom przede wszystkim jak najlepsze wykształcenie, przygotowywać ich do życia we współczesnym społeczeństwie, kształcić etycznych i odpowiedzialnych ludzi biznesu oraz specjalistów potrzebnych na rynku pracy. Obok dbałości o jakość kształcenia, społeczna odpowiedzialność wymaga od uczelni prowadzenia badań naukowych i upowszechniania wyników w taki sposób, aby służyły społeczności lokalnej i międzynarodowej. Wspieranie i rozwój innowacyjności, mobilność studentów i pracowników naukowych, międzynarodowa i międzysektorowa wymiana doświadczeń czy też angażowanie przedstawicieli biznesu do procesu kształcenia, to tylko niektóre rozwiązania możliwe do realizacji w ramach SOU.

Społeczny filar SOU jest zagadnieniem bardzo szerokim. Z jednej strony można interpretować go względem interesariuszy wewnętrznych (studentów, pracowników), wtedy podstawą będzie dbałość o rozwój pracowników, wyrównywanie szans społecznych studentów, dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych itp. Z drugiej strony, SOU może okazać się odpowiedzią na szerokie wymagania interesariuszy zewnętrznych. W tym

podejściu uczelnia wyższa staje się „centrum transmisji i transformacji kultury i dobrych obyczajów”⁵⁸, a co za tym idzie, wywiera wpływ na opiniotwórczość i rynek pracy oraz kreuje rzeczywistość polityczno-gospodarczą.

Obszar ekologiczny SOU to nie tylko włączenie w program nauczania przedmiotów związanych z ochroną środowiska, ale także kreowanie i promowanie postaw proekologicznych. Dlatego wdrożenie i monitorowanie Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ czy ograniczenie śladu ekologicznego powinno zostać wpisane w proces funkcjonowania każdej jednostki naukowej. Z kolei profil prowadzonych badań może być kreowany tak, by odpowiadał na problemy i potrzeby środowiska naturalnego.

Aspekt ekonomiczny SOU można podzielić na wewnętrzny i zewnętrzny. Społecznie odpowiedzialna uczelnia powinna określić własną możliwość wprowadzenia zrównoważonego łańcucha dostaw, systemów zarządzania ISO czy też raportów zgodnych z inicjatywą *Global Reporting Initiative*. Uczelnia wyższa jako podmiot wywiera wpływ na lokalną gospodarkę nie tylko poprzez tworzenie nowych kadr, ale także działając jako pracodawca, klient regionalnych dostawców, partner biznesowy i konsultant. Dlatego władze uczelni powinny mieć świadomość swojej siły rynkowej i zarządzać nią odpowiedzialnie.

Społeczna odpowiedzialność uczelni, ze względu na złożoność pełnionych przez nie funkcji, jest wieloobszarna, wielowymiarowa i wielopoziomowa. Ważne okazuje się uwzględnienie tych aspektów w procesie tworzenia strategii uczelni. Otwartość na dialog z interesariuszami, a także świadomość kształcenia zgodnie z potrzebami społeczeństwa i rynku, stają się niezwykle istotne, stanowiąc o sukcesie uczelni.

⁵⁶ *Getting Started with the SDGs in Universities. A Guide for Universities, Higher Education Institutions, and the Academic Sector*, Australia, New Zealand & Pacific Edition, 2017, http://ap-unsdsn.org/wp-content/uploads/2017/08/University-SDG-Guide_web.pdf (dostęp: 05.04.2019).

⁵⁷ M. Ławicka, *Społeczna odpowiedzialność uczelni wyższej w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Zarządzanie” 2016, nr 3, s. 214.

⁵⁸ A. Cybal-Michalska, *Społeczna odpowiedzialność uczelni wyższych*, „Rocznik Lubuski” 2015, t. 41, cz. 2, s. 92.

3.2 Strategia SOU – jak ją zbudować?

(Ewa Jastrzębska)

W ostatnich kilku latach wyraźnie widać rosnące zainteresowanie uczelni koncepcją społecznej odpowiedzialności uczelni. Szkoły wyższe podejmują coraz więcej działań w tym obszarze, decydują się na powołanie osób/zespołów ds. SOU, przeprowadzają badania wśród pracowników i innych interesariuszy oraz zaczynają opracowywać strategię SOU (niezależnie od strategii rozwoju uczelni). Z pewnością jest to wyrazem rosnącej świadomości szkół wyższych co do znaczenia koncepcji społecznej odpowiedzialności (każdej organizacji, nie tylko biznesowej), zoperacjonalizowanej w normie społecznej odpowiedzialności ISO 26000 z 2010 r.⁵⁹.

Znaczenie strategii SOU. Strategia SOU jest narzędziem zarządzania działaniami uczelni istotnymi z punktu widzenia jej kluczowych interesariuszy (czyli osób lub grup, które są zainteresowane decyzjami lub działaniami organizacji). Wyznacza ona cele odzwierciedlające zaangażowanie uczelni na rzecz społecznej odpowiedzialności, pozwala koordynować działania podejmowane w tym zakresie i lepiej je zintegrować ze strategią oraz codziennym funkcjonowaniem. Dzięki Strategii działania składające się na SOU nie są rozproszone, przypadkowe i nie wykluczają się nawzajem, a ich skuteczność wzrasta. Strategia SOU tworzy zatem trwałe i systemowe podstawy dla odpowiedzialnego działania oraz aktywnego dialogu z interesariuszami, który stanowi istotę koncepcji społecznej odpowiedzialności.

formalne powołanie pełnomocnika / zespołu ds. SOU

Budowanie strategii SOU.

Punktem wyjścia dla procesu budowania strategii SOU jest powołanie osoby (zespołu) odpowiedzialnej za te kwestie. Formalizacja i usytuowanie

osoby (zespołu) wysoko w hierarchii uczelni ma zagwarantować większe możliwości w realizowaniu postawionych przed nią zadań i koordynowaniu ich.

Pełnomocnik ds. SOU funkcjonuje m.in. na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, nieformalna grupa

ds. SOU – na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, zaś komisje rektorskie ds. SOU zostały powołane na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu oraz w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

mapowanie interesariuszy

Kolejnym, bardzo istotnym etapem budowania strategii SOU jest mapowanie interesariuszy (tj. identyfikacja grup interesariuszy i ich wpływu). Uczelnia powinna wskazać grupy interesariuszy, które są zainteresowane jej działaniami i wywierają na nią wpływ, a także grupy interesariuszy, na które ona sama wywiera wpływ poprzez swoje działania i decyzje. Poprawne zbudowanie mapy interesariuszy rzutuje na dalsze etapy procesu i przekłada się na jakość strategii. Zidentyfikowanie kluczowych dla uczelni interesariuszy pozwala z jednej strony zarządzać ryzykiem z nimi związanym, a z drugiej – włączać ich w działalność uczelni. Warto podkreślić, że ISO 26000 uznaje identyfikowanie i angażowanie interesariuszy za jedną z dwóch fundamentalnych praktyk społecznej odpowiedzialności.

Dla przykładu, do swoich kluczowych grup interesariuszy Wydział Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach zaliczył: kandydatów, studentów, absolwentów, pracowników, przedstawicieli biznesu, społeczności lokalne oraz administrację rządową i pozarządową⁶⁰.

poznanie oczekiwań interesariuszy

Istotą koncepcji społecznej odpowiedzialności jest budowanie pozytywnych relacji z kluczowymi interesariuszami

organizacji. Aby móc to robić, trzeba poznawać ich oczekiwania i na nie odpowiadać. Konieczność uwzględniania oczekiwań interesariuszy została nie tylko uznana przez ISO 26000 za jedną z siedmiu podstawowych zasad społecznej odpowiedzialności, lecz także podkreślona w definicji społecznej odpowiedzialności według tej normy.

⁵⁹ISO 26000 *Social responsibility*, www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html (dostęp: 05.04.2019).

⁶⁰Raport społeczny 2012-2014, Wydział Informatyki i Komunikacji, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, s. 13, www.ue.katowice.pl/fileadmin/_migrated/content_uploads/raport_spoeczny_WiIK_lipiec2014.pdf (dostęp: 05.04.2019).

Aby poznać oczekiwania swoich interesariuszy, uczelnia powinna prowadzić z nimi dialog. Na potrzeby opracowania strategii SOU warto nawiązać dwustronną komunikację z kluczowymi interesariuszami. Można zaprojektować skierowane do nich badania ankietowe bądź zaprosić ich do sesji dialogowych (w przeprowadzeniu których może pomóc seria norm AA1000)⁶¹.

Na przeprowadzenie badań ankietowych na potrzeby Strategii SOU zdecydowały się Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu (wśród studentów) oraz Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (wśród pracowników, studentów i kluczowych interesariuszy zewnętrznych).

sformułowanie celów i działań

Zapisy Strategii SOU powinny odpowiadać na oczekiwania kluczowych interesariuszy uczelni i wynikać z rozpoznania

przez uczelnię jej społecznej odpowiedzialności (tj. zidentyfikowania problemów wynikających ze skutków i decyzji działań organizacji na interesariuszy). Przed sformułowaniem celów i przypisaniem im działań uczelnia powinna dokonać przeglądu działań i praktyk z zakresu SOU (tzn. diagnozy stanu wyjściowego), odpowiadając m.in. na pytania: jakie działania już prowadzi w obszarze SOU? Jakie działania są niezgodne z tą ideą? Za pomocą których kanałów komunikuje się z interesariuszami? Czy jakieś grupy interesariuszy nie są z tego dialogu wykluczone? Czy monitorowane są efekty podejmowanych działań? Dzięki temu będzie można trafnie sformułować cele zgodnie z filtrem SMART oraz przypisać do nich odpowiednie kierunki działań/działania.

Dla przykładu, Strategia Społecznej Odpowiedzialności Wydziału Informatyki i Komunikacji z 2012 r. Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach zawiera cztery cele dotyczące: użyteczności badań, jakości kształcenia, wspierania pracowników, budowania marki⁶².

wdrażanie

W kontekście wdrażania strategii SOU istotne jest zaangażowanie najwyższych władz uczelni na rzecz tej idei, przekładające się na świadomość pracowników i studentów

(która powinna być wspierana także przez inne działania, np. akcje informacyjne, szkolenia). Na etapie wdrażania strategii SOU uczelnia powinna wprowadzać na rzecz interesariuszy konkretne rozwiązania (od polityk do standardów i procedur) na każdym poziomie organizacji i w każdym obszarze jej wpływu oraz podejmować różnego rodzaju inicjatywy.

Do działań społecznie odpowiedzialnych podejmowanych przez uczelnie można zaliczyć np. Politykę przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Politechnice Warszawskiej, powołanie pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych, a także ds. ekologii na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, ponadto Uniwersyteckie Centrum Wolontariatu, bezpłatną Klinikę Prawa oraz budżet partycypacyjny (skierowany do pracowników i studentów) na Uniwersytecie Warszawskim, kodeks etyczny Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach czy Fundację Koźmińskich Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie.

monitoring i ewaluacja

Strategia SOU powinna być monitorowana za pomocą wskaźników (zgodnych z filtrem CREAM lub SPICED), **pozwala-**

jących ocenić skuteczność podejmowanych w ramach niej działań. Najlepiej skorzystać w tym zakresie ze wskaźników proponowanych przez uznane, międzynarodowe Wytyczne GRI dotyczące zrównoważonego raportowania⁶³, ale jak najbardziej można opracować również własne. Na przeprowadzenie audytu wdrożonych w ramach strategii SOU rozwiązań zdecydował się Wydział Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Elementem tego etapu jest także komunikowanie SOU interesariuszom i pozyskiwanie od nich informacji zwrotnej, czyli dialog z interesariuszami, który powinien być procesem ciągłym. Na potrzeby tego dialogu mogą być wykorzystywane różnorodne kanały komunikacyjne, takie jak: badania (pracowników Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), spotkania (z biznesowym Klubem Partnerów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie), media społecznościowe (profil na Facebooku Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), strona

⁶¹Zob. www.accountability.org/standards/ (dostęp: 05.04.2019), szczególnie AA1000 Stakeholder Engagement Standard (AA1000SES) 2015, a także polskie tłumaczenie 2 z 3 standardów: www.aa1000.pl (dostęp: 05.04.2019).

⁶²Raport społeczny 2012-2014, Wydział Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, s. 16, www.ue.katowice.pl/fileadmin/_migrated/content_uploads/raport_spoleczny_WliK_lipiec2014.pdf (dostęp: 05.04.2019).

⁶³Najnowsza wersja wytycznych dostępna jest na stronie: www.globalreporting.org/standards (dostęp: 05.04.2019).

internetowa (Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu⁶⁴ czy Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach⁶⁵), raporty (dla Global Compact przygotowany przez Akademię Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie⁶⁶ czy dla PRME⁶⁷), kontakty telefoniczne i mailowe, ciała doradcze (np. Konwent Interesariuszy Zewnętrznych Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego), gazety uczelniane, newslettery.

Partycypacyjne opracowanie strategii SOU. Biorąc pod uwagę, że koncepcja społecznej odpowiedzialności wymaga angażowania interesariuszy, oznacza to także konieczność włączania ich w proces budowania strategii SOU i jej późniejszą realizację, a nie tylko konsultowanie gotowego, ekspercko przygotowanego projektu dokumentu. Uspołecznienie procesu z jednej strony daje gwarancję, że dokument będzie odpowiadał na faktyczne oczekiwania interesariuszy. Z drugiej strony, wpływa na większą legitymizację i identyfikowanie się interesariuszy, zwłaszcza wewnętrznych, ze strategią, co przekłada się na ich zaangażowanie w jej realizację (a trzeba pamiętać, że to pracownicy tworzą wizerunek społecznej odpowiedzialności uczelni swoim codziennym postępowaniem). Wyrazem takiego partycypacyjnego podejścia może być powołanie przedstawicieli różnych grup interesariuszy wewnętrznych do zespołu ds. SOU (obok pracowników, także studentów i doktorantów) czy prośba o oddolne zgłaszanie propozycji działań i inicjatyw, jakie miałyby podjąć uczelnia w ramach strategii SOU (na co zdecydował się Wydział Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach).

PRME

an initiative of the
United Nations Global Compact

Standardy SOU. W procesie budowania i wdrażania strategii SOU pomocne mogą być zewnętrzne inicjatywy z tego zakresu. Najważniejszą z nich

jest sześć zasad odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej PRME, opracowanych w ramach programu Global Compact ONZ w 2007 r.⁶⁸. Wśród 767 sygnatariuszy tej inicjatywy z Polski są: Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie, Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej, Szkoła Biznesu Politechniki Warszawskiej, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.

Drugą, polską inicjatywą, jest właśnie Deklaracja Społecznej Odpowiedzialności Uczelni.

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

SOU a zrównoważony rozwój. ISO 26000 definiuje społeczna odpowiedzialność m.in. jako zachowanie, które przyczynia

się do zrównoważonego rozwoju oraz podkreśla, że koncepcja społecznej odpowiedzialności służy maksymalizowaniu wkładu organizacji (także uczelni) w zrównoważony rozwój. Biorąc to pod uwagę, a także uwzględniając rosnące zainteresowanie organizacji, zwłaszcza biznesowych, nowymi 17 Celami Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs), nie budzi zdziwienia, że część uczelni zdecydowała się na opracowanie strategii zrównoważonego rozwoju, a nie SOU. Do tego grona należą najlepsze uczelnie świata, takie jak: University of Cambridge, California Institute of Technology, Stanford University, MIT, Harvard University czy Princeton University. Wychodząc naprzeciw takiemu trendowi, Sustainable Development Solutions Network opracowała poradnik, podpowiadający uczelniom, jak wdrażać SDGs⁶⁹.

⁶⁴ <http://ue.poznan.pl/rus/universytet,c13/wladze,c12/komisja-rektorska-ds-spolecznej-odpowiedzialnosci-uczelni,c3628/> (dostęp: 05.04.2019).

⁶⁵ www.ue.katowice.pl/projekty/universytet-spolecznie-odpowiedzialny.html (dostęp: 05.04.2019).

⁶⁶ *Raport społeczny Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie*, Kraków 2017, www.agh.edu.pl/fileadmin/default/templates/images/dokumenty/inne/CSR_Raport_spoleczny_AGH.pdf (dostęp: 05.04.2019).

⁶⁷ *The Principles of Responsible Management Education – PRME*.

⁶⁸ www.unprme.org/index.php (dostęp: 05.04.2019).

⁶⁹ *Getting Started with the SDGs in Universities. A Guide for Universities, Higher Education Institutions, and the Academic Sector*, Australia, New Zealand & Pacific Edition, 2017, http://ap-unsdsn.org/wp-content/uploads/2017/08/University-SDG-Guide_web.pdf (dostęp: 05.04.2019).

3.3 Rola interesariuszy uczelni – jak ich angażować? (Anna Losa-Jonczyk)

Koncepcja społecznej odpowiedzialności omawiana jest najczęściej w odniesieniu do działalności przedsiębiorstw, które realizując cele biznesowe, wchodzą w relacje z wieloma grupami interesariuszy i wywierają widoczny wpływ na swoje otoczenie. Jednakże **społecznej odpowiedzialności nie można traktować jako koncepcji zarezerwowanej jedynie dla biznesu**; jej znaczenie dla instytucji publicznych, jakie stanowią uczelnie, jest wyjątkowe, ze względu na wywierany przez nie wpływ na wiele sfer życia społecznego⁷⁰. Wynika to z opiniotwórczej roli uczelni oraz zadań, jakie nakładają na uczelnie wyższe i całe szkolnictwo uwarunkowania legislacyjne, zarówno prawodawstwa polskiego, jak i unijnego.

Społeczna odpowiedzialność uczelni przejawia się w podejmowaniu działań zgodnych nie tylko z interesem społeczności akademickiej, ale także z interesem społeczności, na rzecz której uczelnia działa i świadczy usługi. Odpowiedzialna społecznie uczelnia jest świadoma wpływu, jaki wywiera na grupy społeczne, określane mianem interesariuszy, realizując działania dydaktyczne i naukowo-badawcze, oraz wpływu wywieranego przez interesariuszy na funkcjonowanie uczelni.

Wpływ uczelni na sferę społeczną uwidacznia się zarówno w kontaktach ze studentami, z instytucjami społecznymi oraz zatrudnioną kadrami, jak i poprzez kształcenie skorelowane z potrzebami rynku pracy, rozwój wiedzy czy przygotowywanie absolwentów do pełnienia funkcji przywódców społecznych. Oddziaływanie uczelni na społeczeństwo odbywa się również w sferze kultury i dobrych obyczajów.

Etapy tworzenia relacji z interesariuszami uczelni. Decydując się na strategiczne podejście do społecznej odpowiedzialności, uczelnia określa w pierwszym kroku

główne grupy swoich interesariuszy. **Opracowanie mapy interesariuszy (tzw. zmapowanie) ułatwia ustalenie, z kim uczelnia tworzy relacje i w jakim stopniu one oddziałują na funkcjonowanie uczelni (rysunek 7).**

Następnym etapem powinna być ocena wpływu i znaczenia danych grup dla procesu podejmowania decyzji przez uczelnię. Wpływ jest siłą, z jaką interesariusz może oddziaływać na realizację działań podejmowanych przez uczelnię. Może on przejawiać się m.in. w zdolności do kontrolowania podejmowanych decyzji lub możliwości ułatwienia działań. Natomiast znaczenie określa ważność, jaka została przypisana zaspokojeniu potrzeb i korzyści interesariusza wynikających z podejmowanych działań. Najwyższą ocenę znaczenia uzyskają w analizie interesariusze, których korzyści są zbieżne z celami uczelni. Tego rodzaju analiza pozwala określić kluczowych interesariuszy, czyli takich, którzy mają znaczny wpływ na podejmowanie decyzji i skuteczność ich realizacji przez uczelnię⁷¹.

Odpowiedzialna społecznie uczelnia buduje relacje z głównymi interesariuszami, aby m.in. zasięgać opinii i włączać ich w rozwiązywanie kwestii dotyczących obydwu stron. **Określenie oczekiwań interesariuszy i ustalenie możliwości wypracowania wspólnej wartości to kolejny etap tworzenia relacji z interesariuszami uczelni**⁷². Kluczowym warunkiem zbudowania długotrwałych relacji i zaangażowania interesariuszy jest skuteczne komunikowanie uczelni z otoczeniem. Dialog z interesariuszami może przybierać różne formy: od panelu interesariuszy, poprzez indywidualne spotkania władz uczelni z poszczególnymi grupami, do prowadzenia dialogu między uczelnią a interesariuszami z wykorzystaniem nowych technologii. Wsparciem dla uczelni w organizacji tego typu działań mogą być międzynarodowe standardy serii AA1000,

⁷⁰ K. Leja, *Uniwersytet organizacją służącą otoczeniu*, [w:] *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, red. K. Leja, Katedra Zarządzania Wiedzą i Informacją Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2008; M. Geryk M., *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2012.

⁷¹ A. Paliwoda-Matiolańska, *Odpowiedzialność społeczna w procesie zarządzania przedsiębiorstwem*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2009.

⁷² U. Alniacik, E. Alniacik, N. Genc, *How corporate social responsibility information influences stakeholders' intentions*, "Corporate Social Responsibility and Environmental Management" 2011, Vol. 18. Iss. 4.

Rysunek 7. Interesariusze uczelni

Źródło: Opracowanie własne.

przedstawiające poszczególne etapy procesu tworzenia dialogu i angażowania interesariuszy, oraz wskazówki realizacji tych działań.

Etapy przygotowania procesu dialogu z interesariuszami według standardu AA1000:

1. Planowanie dialogu (opracowanie mapy interesariuszy, wybór głównych interesariuszy).
2. Przygotowanie do spotkań (ustalenie częstotliwości, miejsca, formy dialogu i narzędzi).
3. Realizacja spotkań z interesariuszami oraz przygotowanie raportu z oczekiwaniami interesariuszy i zobowiązaniami uczelni.
4. Ewaluacja – ustosunkowanie się do oczekiwań wyrażonych w dialogu, przygotowanie planu działań i monitorowanie wyników.

Warto pamiętać, że skuteczny dialog to umożliwienie wyrażenia opinii obydwu stronom, dlatego istotna jest forma dialogu, jaką przyjmie uczelnia, oraz narzędzia umożliwiające obustronną komunikację. Jedną z form dialogu stosowanych w polskich i zagranicznych uczelniach są spotkania rad programowych uczelni. Członkami rad zostają najczęściej osoby zarządzające przedsiębiorstwami z branż związanych z kierunkami studiów prowadzonych przez uczelnię. W trakcie dialogu w ramach spotkań z radą programową uczelnia ma możliwość uzyskania informacji zwrotnej dotyczącej realizowanych programów studiów, formy i tematyki praktyk, staży, prowadzenia prac dyplomowych oraz nowych trendów w branżach. Spotkania z radami programowymi to efektywny sposób poznania oczekiwań pracodawców i zmian zachodzących na rynku pracy. To również szansa na zaangażowanie interesariuszy we wspólne działania w innych obszarach działalności uczelni, takich jak: projekty naukowo-badawcze, konferencje naukowe i naukowo-biznesowe lub warsztaty z praktykami.

Efektywność procesu komunikowania wiąże się z różnorodnością stosowanych narzędzi komunikacji i dostosowaniem ich do odpowiedniej grupy interesariuszy.

Najbardziej skuteczne są te formy dialogu, które wykorzystują osobisty kontakt i bezpośrednią rozmowę pomiędzy uczestnikami dialogu. Nie należy jednak zapominać o korzyściach, które wynikają z zastosowania internetu w dialogu z interesariuszami. Tworzenie społeczności online, fora wymiany opinii, umożliwienie czatów z władzami uczelni, social media – to narzędzia umożliwiające prowadzenie dialogu m.in. z takimi grupami, jak: pracownicy, studenci, kandydaci na studia, absolwenci czy społeczność lokalna. Zastosowanie odpowiednich narzędzi w dialogu powinno odpowiadać potrzebom komunikacyjnym poszczególnych grup.

Angażowanie interesariuszy w dialog z uczelnią dostarcza osobom zarządzającym niezbędnej wiedzy do definiowania miejsca uczelni w sieci zależności oraz budowania strategii rozwoju.

Dzięki zaangażowaniu interesariuszy uczelnia uzyskuje następujące korzyści⁷³:

- lepsze poznanie potrzeb interesariuszy – kreowanie nowych szans biznesowo-naukowych,
- próba określenia nowych trendów – szukanie nowych modeli kształcenia,
- zdobycie wiedzy niezbędnej do określenia celów strategicznych uczelni,
- budowanie zaufania wśród interesariuszy,
- legitymizacja działań w społeczności lokalnej i w społeczeństwie,
- zmniejszenie konsekwencji ewentualnych sytuacji kryzysowych (zarządzanie ryzykiem),
- budowa wizerunku uczelni jako odpowiedzialnego pracodawcy.

⁷³ J. Jonker, A. Rudnicka, J. Reichel, *Nowe horyzonty. Przewodnik po społecznej odpowiedzialności i rozwoju zrównoważonym*, Centrum Strategii i Rozwoju Impact, Łódź 2011; M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2012.

3.4 Rola partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju społecznej odpowiedzialności uczelni – jak inicjować współpracę? (Marta Górka)

Kształtowanie społeczeństwa opartego na wiedzy stanowi jedno z największych wyzwań współczesnego świata. Źródła generowania wiedzy upatruje się w pracy zespołów badawczych zarówno w firmach, jak i na uczelniach wyższych. Zatem to uniwersytety powinny być postrzegane jako liderzy prognozujący, proponujący, ale przede wszystkim szukający nowatorskich rozwiązań współczesnych problemów. Aby takie działania były w pełni wartościowe, ważną staje się jakość relacji uczelni i jej otoczenia biznesowego, samorządowego oraz szeroko pojętego społecznego. Proces dzielenia się wiedzą umożliwia wymianę informacji i zawiązywania partnerstw międzysektorowych, co z kolei pozwala na wzajemne uczenie się od siebie, a efekt takiej synergii to przekształcenie wiedzy indywidualnej w zasób służący całej organizacji, jak również jej otoczeniu.

Stawianie czoła globalnym wyzwaniom związanym ze zmianami klimatu i zrównoważonym rozwojem wymaga reakcji w różnych dyscyplinach i sektorach. Instytucje szkolnictwa wyższego poprzez inicjowanie takich działań mogą przyczynić się do określenia rozwiązań i wspólnych możliwości, które doprowadzą do trwałych zmian.

Idea partnerstwa. Sama idea „inicjatywy partnerskiej” zrodziła się w 1992 r. podczas konferencji ONZ ukierunkowanej na kwestie środowiska i rozwoju. Uznano wówczas, że podstawą w dążeniu do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju w skali globalnej powinna być partnerska współpraca angażująca sektor publiczny, gospodarczy i organizacje pozarządowe. Kolejny Szczyt Ziemi w Johannesburgu w 2002 r. potwierdził jej wagę i rolę. W 2003 r. **ONZ zdefiniowała partnerstwo jako dobrowolną i kooperacyjną relację pomiędzy różnymi stronami (sektorami), w której wszyscy uczestnicy (partnerzy) zgadzają się pracować**

razem, aby osiągnąć wspólny cel lub podjąć specyficzne zadanie i dzielić ryzyko, odpowiedzialność, zasoby, kompetencje i korzyści⁷⁴. W Polsce kwestie partnerstw określa również Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym. Precyzuje ona zasady współpracy podmiotu publicznego i partnera prywatnego w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. W jej świetle **przedmiotem partnerstwa publiczno-prywatnego jest wspólna realizacja przedsięwzięcia oparta na podziale zadań i ryzyku pomiędzy podmiotem publicznym i partnerem prywatnym, natomiast „przedsięwzięcie” rozumie się jako różnego rodzaju świadczenia (budowa, remont obiektu budowlanego, świadczenie usług, wykonanie dzieła i inne świadczenia)**⁷⁵. Współpraca środowiska akademickiego z przedsiębiorcami zajmuje szczególną pozycję w wewnętrznych aktach prawnych Państwowej Komisji Akredytacyjnej⁷⁶, która rekomenduje prowadzenie przez uczelnie aktywnej, systematycznej współpracy z jednostkami otoczenia społeczno-gospodarczego, prowadzącymi działalność pokrywającą się z obszarem kształcenia.

Istota partnerstw. Istnieje wiele rodzajów i definicji partnerstwa, jednak ich wspólny mianownik sprowadza się do postrzegania tej inicjatywy jako wspólnego narzędzia ludzi, instytucji i organizacji do rozwiązywania określonych problemów społecznych. Głównym celem partnerstw w rozwoju społecznym jest strategiczne połączenie wysiłków na rzecz ograniczenia nierówności oraz realizowania programów rozwoju społecznego i gospodarczego przy wykorzystaniu głównych atutów partnerów. Wyzwania te obejmują zrozumienie zmieniającej się roli państwa, przeddefiniowanie zawiązywania współpracy projektowej, wzmocnienie pozycji i rozwoju społecznego oraz realizację Celów

⁷⁴ Definicja z raportu na Zgromadzenie Ogólne w 2003 r. za: K. Kwatera, R. Bukowska, *Partnerstwo w Leadarze*, Małopolska sieć LGD, Kraków 2009, s. 8.

⁷⁵ Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, Dz.U. z 2015 r., poz. 696.

⁷⁶ Uchwała nr 459/2010 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z 13 maja 2010 r. w sprawie kryterium oceny spełniania wymagań w zakresie dostosowania procesu kształcenia o potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego.

Zrównoważonego Rozwoju ONZ. W niektórych przypadkach charakterystyczne stają się ich złożoność i przekrojowe problemy. Według Ross Tennyson⁷⁷ indywidualne próby rozwiązywania problemów przez poszczególne sektory często okazują się nieskuteczne. Działając w izolacji, wyodrębnione sektory czasem powielają prowadzone działania, co może prowadzić do nieefektywnego wykorzystania posiadanych zasobów. To z kolei może doprowadzić do powstania „kultury obwiniania innych”, opierającej się na przekonaniu, że za istniejące trudności, chaos i zaniedbania odpowiedzialny jest ktoś inny. Budowanie współpracy partnerskiej daje świeżą perspektywę poprzez połączenie kompetencji i możliwości charakteryzujących poszczególne sektory.

Jak inicjować współpracę? W perspektywie uczelni wyższych partnerstwa można zawiązywać na różne sposoby: poprzez budowanie partnerstw w oparciu o programy grantowe, zaproszenie do współpracy partnera biznesowego, tworzenie partnerstw międzynarodowych, partnerstwa budowane lokalnie z instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi czy partnerstwa pomiędzy uczelniami o zróżnicowanym profilu kształcenia. Niezależnie od indywidualnego charakteru każdego partnerstwa, wynikającego z założonego celu, określonych warunków lokalnych i posiadanych zasobów, można wskazać podstawowe kroki zawiązywania współpracy. Warto podkreślić, że nie istnieje jeden prawidłowy wzór na zbudowanie idealnego modelu partnerstwa, jednak jest kilka etapów, które mogą pomóc usprawnić i uspołnić ten proces⁷⁸:

- 1. Identyfikacja wyzwań:** np. narastający problem smogu w miastach lub starzejące się społeczeństwo (zebranie informacji; konsultacje; zbudowanie wizji, określenie kierunków zmiany).
- 2. Poszukiwanie partnerów:** zidentyfikowanie potencjalnych partnerów oraz określenie ról i zakresu ich zaangażowania (mapowanie partnerów – zaproszenie do współpracy organizacji i podmiotów działających w danym zakresie, posiadających wiedzę ekspercką, fundusze lub doświadczenie w zakresie danej problematyki).
- 3. Zawiązanie partnerstwa:** zbudowanie podstaw współpracy; ustalenie wspólnych celów nadrzędnych i szczegółowych oraz zasad, na których będzie opierać się

partnerstwo (zarządzenie oczekiwaniami wszystkich stron); weryfikacja zasobów i warunków finansowania.

- 4. Zarządzanie i monitoring:** zaplanowanie programu, harmonogramu i przepływu komunikacji działań; opracowanie odpowiedniej struktury i modelu zarządzania; weryfikacja efektywności działań i realizacji założonych celów.
- 5. Schematyzacja:** ewentualna korekta struktury partnerstwa w świetle zebranych doświadczeń; konstruowanie odpowiednich struktur i mechanizmów, które umożliwią i usprawnią kontynuację.
- 6. Kontynuacja lub zakończenie partnerstwa:** stworzenie trwałej i stabilnej struktury lub zakończenie współpracy uzgodnione przez partnerów; opracowanie wzorców współpracy; sieciowanie (w zależności od zakresu partnerstwa strategicznego lub projektowego).

Dobre praktyki w Polsce. Jednym z przykładów działalności opartej na partnerstwie jest Liga Odpowiedzialnego Biznesu – bezpłatny program edukacyjny, dedykowany studentom z całej Polski, zainicjowany przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu w 2004 r. Motywacją do stworzenia programu Ligi było zbudowanie świadomego pokolenia młodych ludzi z różnorodnych środowisk akademickich. To tylko jeden z przykładów cyklicznego projektu, który realizowany jest we współpracy z sektorem biznesu. Przez 15 lat działalności programu kilkadziesiąt firm przeprowadziło warsztaty, do szkoleń zostali włączeni również przedstawiciele sektora MŚP, innych organizacji pozarządowych, start-upy oraz przedstawiciele administracji publicznej (Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Na wartość dodaną projektu składa się fakt, że studenci do realizacji własnych lokalnych projektów często zapraszają różne organizacje i firmy z regionu. W rezultacie historia Ligi budowana jest nowatorskimi projektami i pozytywnymi zmianami w regionach.

Uczelnie wyższe w Polsce posiadają zróżnicowane profile dydaktyki, działają w różnorodnym środowisku, same także cechując się różnorodnością. Ponoszą odpowiedzialność względem społeczeństwa za mnożenie osiągnięć badawczych oraz dorobku intelektualnego. Misją uczelni jest wykształcenie najwyższej klasy specjalistów oraz rzetelne

⁷⁷ R. Tennyson, *Poradnik partnerstwa*, s. 3, www.partnerstwa.eko.org.pl/pliki/P_poradnik_partnerstwa.pdf (dostęp: 08.07.2019).

⁷⁸ Opracowanie własne na podstawie: R. Tennyson, *Poradnik partnerstwa*, s. 4, www.partnerstwa.eko.org.pl/pliki/P_poradnik_partnerstwa.pdf (dostęp: 08.07.2019).

przygotowanie ich do zawodu⁷⁹. Procesem wspierającym w budowaniu zaufania otoczenia dla organizacji może być dialog z interesariuszami. Komunikacja na temat aktywności działalności uczelni w lokalnym środowisku powinna być transparentna, rzetelna i kompleksowa oraz dotyczyć przestrzeni edukacyjnej, społecznej i gospodarczej. Włączanie interesariuszy bezpośrednio do realizacji procesu dydaktycznego odgrywa istotną rolę w budowaniu wysokiej kultury, jakości kształcenia oraz marki uniwersytetu.

Przykładów współpracy uczelni wyższych z sektorem biznesu jest coraz więcej. Klub Partnerów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie powołany został w 1998 r. jako wspólna inicjatywa władz uczelni oraz polskich i międzynarodowych przedsiębiorstw. U podstaw współpracy wyszczególniono kilka płaszczyzn: *employer branding* i rekrutację, edukację i naukę, wzmacnianie potencjału SGH oraz projekty społeczne⁸⁰. W ramach spotkań Rady Klubu Partnerów SGH recenzowane są strategiczne założenia uczelni, ponadto partnerzy odgrywają również rolę opiniotwórczą oraz udzielają rekomendacji w zakresie programów kształcenia i wewnętrznych procesów zachodzących wewnątrz organizacji.

Wspólnym projektem Akademii Leona Koźmińskiego oraz Instytutu Filozofii i Socjologii Państwowej Akademii Nauki jest Centrum Etyki Biznesu (CEBI) – ośrodek badań i studiów na rzecz rozwoju etyki biznesu w Polsce. CEBI oparło działania na czterech założeniach: edukacja, badania naukowe w zakresie etyki i odpowiedzialności biznesu, współpraca z organizacjami, liderami biznesu i administracją publiczną, wspieranie rozwoju środowiska etyków biznesu w Polsce⁸¹. Uniwersytet Mikołaja Kopernika z kolei partnerstwo w projektach podejmuje również w zakresie kształtowania postaw młodzieży w regionie. Instytut Socjologii zaangażował się w realizację inicjatywy nauczycieli toruńskich szkół ponadgimnazjalnych w ramach Międzynarodowego

Dnia Tolerancji. W projekt włączyli się pracownicy akademicy, którzy wzięli udział w panelu dyskusyjnym poświęconym stosunkowi współczesnej młodzieży do imigrantów oraz sprawowali merytoryczny nadzór nad badaniami na temat postaw wobec uchodźców realizowanymi przez licealistów.

W 2007 r. powołane zostało Centrum Transferu Technologii Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Centrum działa w obszarach marketingu nauki w środowisku przedsiębiorców, ochrony własności intelektualnej oraz obsługi i finansowania transferu technologii, a jego główne zadanie koncentruje się na wsparciu procesów komercjalizacji oraz transferu innowacyjnych technologii i wiedzy. Jest przestrzenią do współpracy dla środowiska naukowego uczelni oraz przedsiębiorców i organizacji ich skupiających, niezależnie od ich wielkości i skali działania. Efektem działań Centrum było założenie w 2010 r. spółki – Krakowskiego Centrum Innowacyjnych Technologii INNOAGH sp. z o.o. – ze 100 proc. udziałem Akademii Górniczo-Hutniczej⁸². Na cele spółki składają się doradztwo i wsparcie dla pracowników naukowych chcących założyć innowacyjne przedsiębiorstwa w oparciu o własność intelektualną powstającą na uczelni oraz obejmowanie w miejsce uczelni udziałów w nowych firmach, powstających na bazie wyników prac badawczych oraz ogólnej wiedzy pochodzącej z jednostek naukowo-badawczych, w tzw. spółkach spin-off⁸³.

Przykładem partnerstw pomiędzy uczelniami a trzecim sektorem było powstanie Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości (AIP). Fundacja powstała w 2004 r. w celu promowania postaw przedsiębiorczości wśród studentów i wypracowała model testowania pomysłów biznesowych przy minimalnych nakładach finansowych oraz bez konieczności uruchomienia tradycyjnej procedury rejestracji firmy. W pakiecie młody przedsiębiorca otrzymuje nie tylko osobowość prawną, ale również pakiet

⁷⁹ H. Samsonowicz, *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, [w:] *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, red. K. Leja, Katedra Zarządzania Wiedzą i Informacją, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2008, s. 11.

⁸⁰ *Klub Partnerów SGH*, <http://firma.sgh.waw.pl/pl/partnerzy/kp/Strony/default.aspx> (dostęp: 08.07.2019).

⁸¹ *Centrum Etyki Biznesu (CEBI)*, www.kozminski.edu.pl/index.php?id=5253 (dostęp: 08.07.2019).

⁸² *Transfer technologii*, www.agh.edu.pl/wspolpraca/transfer-technologii/ (dostęp: 08.07.2019).

⁸³ Przedsiębiorstwo typu spin-off to nowe przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej, albo studenta bądź absolwenta Uczelni, w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii. Przedsiębiorstwo spin-off jest zwykle niezależne osobowo i kapitałowo od swojej Uczelni, jednak często z nią współpracuje na zasadach rynkowych, w przeciwieństwie do przedsiębiorstwa spin-out, które zwykle jest powiązane osobowo i kapitałowo z Uczelnią, co w konsekwencji oznacza bliską współpracę obu stron. Zob. D. Dec, *Firmy typu spin off i spin out. Poradnik dla osób chcących założyć działalność gospodarczą*, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2011, s. 8.

szkoleń, usługi księgowo, prawne czy przestrzeń biurową. Odpowiednio zbudowane środowisko i wsparcie znacząco zwiększa szanse młodego przedsiębiorcy. Osadzenie Inkubatorów na uczelniach przyczynia się w znacznym stopniu do komercjalizacji pomysłów opartych na wiedzy i nowych technologiach.

Praktyki zagraniczne. Kendall Square⁸⁴ w Cambridge (Massachusetts), Singapur czy Dolina Krzemowa to jedne z najbardziej widocznych ekosystemów innowacji, w których uniwersytety są zarówno istotnymi interesariuszami, jak i liderami społeczności innowacyjnej, w skład której wchodzi również podmioty rządowe, inwestorzy wysokiego ryzyka, przedsiębiorcy i lokalne społeczności. Współpraca uniwersytecka staje się dziś ważnym mechanizmem dla organizacji dążących do otwarcia nowych dróg i zaangażowania się w szerszy ekosystem innowacji. Ciekawym przykładem jest Renown Health – zintegrowana sieć opieki zdrowotnej, zarządzana lokalnie, działająca na zasadach non-profit, obsługująca region 17 hrabstw obejmujący północną Nevadę. W 2016 r. zostało zainicjowane partnerstwo między Renown Health, Stanford Health Care, Lucile Packard Children's Hospital Stanford oraz Stanford University School of Medicine⁸⁵. Dzięki tej współpracy pacjenci i ich rodziny mają większy dostęp do szerokiej gamy wysoce wyspecjalizowanych usług medycznych świadczonych przez lekarzy Stanforda, w tym dostęp do badań klinicznych prowadzonych przez naukowców ze Stanforda. Opieka nad pacjentami jest w pełni skoordynowana między Renown i Stanford, aby zapewnić bezproblemowe świadczenie usług. Plany obejmują również rozszerzony dostęp za pośrednictwem telemedycyny, co pozwoli jeszcze większej liczbie rodzin otrzymać opiekę bliżej domu. Ponadto powiązania akademickie między Renown i Stanford University School of Medicine mają na celu zwiększenie liczby lekarzy specjalistów szkolących się i zapewniających opiekę w rejonie północnej Nevady.

Z kolei miasto Cambridge (Massachusetts) wraz z Uniwersytetem Harvarda i Massachusetts Institute of Technology podpisały partnerskie porozumienie na rzecz zrównoważonej przyszłości. Jego celem jest wykorzystanie

potencjału intelektualnego i przedsiębiorczego sektora publiczno-prywatnego w Cambridge na rzecz budowy zdrowej i zrównoważonej przestrzeni miejskiej. W ramach działań określono kluczowe obszary współpracy: efektywność energetyczną, energię odnawialną, zarządzanie wodą burzową oraz wdrożenia zielonych technologii. W obrębie porozumienia wszystkie strony pracują nad rozwojem i dzielą się technologiami, usługami, produktami i najlepszymi praktykami, które mogą być wykorzystywane jako powtarzalne modele dla innych miast. Ponadto członkowie porozumienia zobowiązali się do zbadania możliwości połączenia kompetencji naukowców akademickich z potrzebami i inicjatywami społeczności lokalnej, lokalnymi przedsiębiorcami i przedsiębiorstwami społecznymi. W ramach upowszechniania wyników badań Harvard uruchomił mapę internetową przedstawiającą wydajność sieci energetycznych i związane z tym koszty instalacji paneli słonecznych na dachach budynków w Cambridge. Dodatkowo sygnatariusze zaprosili do współpracy partnerów biznesowych, takich jak Akamai Technologies, Novartis Institutes for Bio-Medical Research czy Whole Foods⁸⁶.

Nowa rola uniwersytetów. Uniwersytety powinny nieustannie poszukiwać sposobów na stanie się stymulatorami gospodarki opartej na wiedzy. Dążenie do stworzenia z instytucji akademickiej organizacji opartej na wiedzy może stanowić odpowiedź na oczekiwania sektora biznesu. W powszechnej opinii instytucje akademickie powinny być pionierami zmian i generatorami nowych rozwiązań. Dzięki zgromadzonemu kapitałowi intelektualnemu, współpracy z biznesem i innymi organizacjami uczelnie wyższe powinny wydawać również rekomendacje dotyczące wdrażania proponowanych rozwiązań⁸⁷. Instytucje akademickie zaczynają przyjmować orientację prorynkową, uwzględniając potrzeby w zakresie kształcenia kadr w perspektywie kolejnych dekad. Sposobu na zwiększenie wartości i zasięgu tych działań z pewnością można upatrywać w zawiązywaniu partnerstw. Należy jednak pamiętać, że **istota dobrego partnerstwa przejawia się przede wszystkim we wzajemnym szacunku, w jasno zdefiniowanym celu, otwartości i przejrzystości działań, zaufaniu oraz regularnym dialogu.**

⁸⁴ Kendall Square został nazwany „najbardziej innowacyjną miłą kwadratową na planecie”, w odniesieniu do wysokiej koncentracji przedsiębiorczości i jakości innowacji, które pojawiły się w sąsiedztwie placu od 2010 r.

⁸⁵ *About Renown Health. Local Decisions. Local Care*, www.renown.org/about-us/ (dostęp: 08.07.2019).

⁸⁶ *Our Partners*, <https://green.harvard.edu/commitment/our-partners> (dostęp: 08.07.2019).

⁸⁷ M. Geryk, *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2012, s. 236.

3.5 Monitorowanie wdrażania koncepcji SOU – jak raportować podejmowane działania?

(Agata Rudnicka)

Decyzja o zainicjowaniu działań mających na celu uporządkowanie kwestii związanych ze społeczną odpowiedzialnością uczelni rodzi określone konsekwencje dla procesu zarządzania. Zarządzanie społeczną odpowiedzialnością uczelni wymaga:

- ewaluacji dotychczasowych działań,
- zidentyfikowania obszarów strategicznych,
- opracowania strategii/polityki działania,
- utworzenia osobnego stanowiska lub zespołu zajmującego się społeczną odpowiedzialnością w danej jednostce,
- monitorowania i ewaluacji działań,
- raportowania o podjętych działaniach.

Samo definiowanie społecznej odpowiedzialności uczelni może nastroić pewnych trudności. Związane jest to zarówno z różnymi interpretacjami pojęcia społecznej odpowiedzialności organizacji przez badaczy przedmiotu, jak i odmiennym przekładaniem założeń społecznej odpowiedzialności na praktykę biznesową. Dodatkowo toczące się dyskusje oscylują wokół tego, w jakim zakresie przenosić społeczną odpowiedzialność biznesu na sektory pozabiznesowe. W tym przypadku najprostszym rozwiązaniem wydaje się skorzystanie z definicji zawartej w wytycznych ISO 26000, gdzie społeczna odpowiedzialność dotyczy wpływów decyzji podejmowanych przez organizację na społeczeństwo i środowisko. Przed uczelnią staje wyzwanie, aby określić, gdzie te wpływy są największe i którymi z nich chce zarządzać, budując relacje z różnymi grupami interesariuszy.

Monitorowanie działań związanych ze społeczną odpowiedzialnością powinno być skoordynowane. Ważne, aby na uczelni powstało stanowisko (jak np. pełnomocnik ds. SOU) albo zespół osób zajmujących się społeczną odpowiedzialnością na kształt stanowisk, jakie tworzone są w sektorze biznesowym⁸⁸. Zespół bądź pełnomocnik

umożliwi kompleksową analizę realizowanych przedsięwzięć oraz inicjowanie projektów w obszarach strategicznych dla uczelni.

Zakres aktywności, jakie należy wziąć pod uwagę przy monitorowaniu działań, wynikać będzie z przyjętej definicji i interpretacji pojęcia na poziomie organizacji. Pomocne w tym względzie staje się również sięgnięcie do zapisów Deklaracji społecznej odpowiedzialności uczelni⁸⁹, która określa, jakie działania traktowane mogą być jako społecznie odpowiedzialne. Są to – obok dbania o wymiar środowiskowy, kształtowania wartości etycznych i postaw obywatelskich oraz pielęgnowania etosu pracy nauczycieli akademickich – również m.in.:

- „upowszechnianie idei równości, różnorodności, tolerancji oraz respektowania i ochrony praw człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia,
- poszerzanie programów nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych,
- realizowanie projektów wdrażających zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczących zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego,
- podejmowanie badań naukowych i prac wdrożeniowych, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych,
- rozwijanie współpracy międzyuczelnianej, krajowej i międzynarodowej, umożliwiającej adaptację

⁸⁸ Warto zapoznać się z publikacją Forum Odpowiedzialnego Biznesu „CSR-owiec czyli kto”, która przybliży zakres działań i odpowiedzialności, jakie ma osoba zajmująca się w miejscu pracy problematyką społecznej odpowiedzialności; publikacja dostępna jest online: http://odpowiedzialnybiznes.pl/wp-content/uploads/2018/08/AnalizaTematyczna_FOB_CSR-owiec-czyli-kto.pdf (dostęp: 08.07.2019).

⁸⁹ Deklaracja została omówiona w punkcie 1. niniejszej publikacji.

i wzmocnienie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni”.

W ramach SOU mieszczą się różnorodne zagadnienia obejmujące kształcenie, wychowanie, naukę. Ze względu na wielkość i strukturę organizacyjną uczelni proces monitorowania może być wyzwaniem, stąd warto skupić się na rewizji dotychczasowych działań i podjęciu decyzji, które z nich już wpisują się w ideę społecznej odpowiedzialności. Będzie to dobry punkt wyjścia do oceny, które obszary wymagają rozwoju oraz na ile już realizowane projekty spełniają oczekiwania różnych grup interesariuszy. Monitorowanie to proces systematyczny i powtarzalny.

Równie ważnym elementem jest ewaluacja, która oznacza potrzebę wyznaczenia wskaźników. **Mogą to być zarówno wskaźniki ilościowe, obrazujące skalę podejmowanych inicjatyw oraz liczbę uczestników, jak i jakościowe, pokazujące osiągnięte rezultaty, w tym zmianę możliwą do utrwalenia na poziomie społeczności akademickiej.** Ewaluacja uwiarygadnia monitorowanie i pozwala na ocenę jakościową społecznej odpowiedzialności. Przykładowe obszary monitorowania i ewaluacji, które można raportować to:

- obszar pracowniczy (dane w podziale na płeć, kwestie zdarzeń nieetycznych, udział w stażach zagranicznych, nawiązana współpraca międzyuczelniana itp.);
- obszar kształcenia (liczba i charakter projektów adresowanych do studentów, aktywność studentów w organizacjach studenckich, edukacja o społecznej odpowiedzialności i zrównoważonym rozwoju, programy studiów realizowane wspólnie z praktyką gospodarczą / o dużym znaczeniu społecznym itp.);
- obszar naukowy (liczba projektów i ich znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego, projekty o tematyce związanej ze społeczną odpowiedzialnością i zrównoważonym rozwojem);
- obszar zaangażowania społecznego (projekty realizowane we współpracy z różnymi grupami interesariuszy,

projekty związane z różnorodnością, promocją wartości akademickich, upowszechniające naukę itp.).

W ramach procesów monitorowania i ewaluacji warto zadbać o potrzeby i oczekiwania różnych grup interesariuszy oraz tam, gdzie to możliwe, prowadzić bieżącą ewaluację działań, np. w postaci ankiet. Zebrane materiały pozwolą ocenić stopień zaawansowania społecznej odpowiedzialności. Są jednocześnie dobrym argumentem za opublikowaniem raportu SOU.

Raportowanie pozafinansowe to coraz bardziej powszechna praktyka w środowisku biznesowym. Jedną z przyczyn są przepisy prawa, które nałożyły na określone rodzaje przedsiębiorstw konieczność raportowania działań realizowanych w obszarze społecznym i środowiskowym. Praktyka raportowania sektora biznesowego wydaje się wartą uwagi na poziomie uczelni. Jednym z argumentów za raportowaniem społecznej odpowiedzialności jest potrzeba rozwijania społecznej odpowiedzialności w organizacjach pozabiznesowych. Raport to kompleksowe opracowanie pokazujące wysiłek danej organizacji, co okazuje się zachętą dla innych do podjęcia podobnego wysiłku. Dokument taki adresowany jest do szerokiego grona odbiorców, w tym potencjalnych partnerów. **Profesjonalizacja działań w obszarze SOU pozwala przyciągnąć organizacje i instytucje, dla których uczelnia staje się wiarygodnym podmiotem do prowadzenia wspólnych przedsięwzięć.**

W Polsce najbardziej znanym schematem raportowania jest standard *Global Reporting Initiative*⁹⁰ – dedykowany do różnych organizacji, a zakres raportowanych danych dotyczy takich obszarów, jak: ekonomia, środowisko, prawa człowieka, BHP, zarządzanie itp. Innym rozwiązaniem może być opracowanie własnych wskaźników czy zakresu prezentowanych danych. W przypadku SOU wskaźniki dotyczyć będą zarówno ogólnych działań wynikających z bycia pracodawcą, jak i specyficznych odnoszących się do procesu kształcenia i nauki.

⁹⁰ Więcej o standardzie można znaleźć na stronie: www.globalreporting.org/Pages/default.aspx (dostęp: 08.07.2019).

4. Społeczna odpowiedzialność uczelni w praktyce

4.1 Doświadczenia społecznej odpowiedzialności międzynarodowych ośrodków akademickich (Inna Khovrak)

W kontekście globalizacji wizerunek ośrodków akademickich odgrywa istotną rolę w rozwoju i tworzeniu przywództwa na rynku usług edukacyjnych i naukowych. W związku z tym odpowiedzialność społeczna wymaga szczególnej uwagi, ponieważ daje uczelniom przewagę konkurencyjną. Jednocześnie odpowiedzialność społeczna potrafi zapewnić lojalność studentów i pracowników, dlatego odpowiedzialność społeczna powinna być częścią strategii rozwoju ośrodków akademickich.

SOU rozszerza tradycyjną misję uniwersytetów w dążeniu do poszukiwania rozwiązań problemów gospodarczych, społecznych i środowiskowych w społeczeństwie. Zapewnia zatem korzyści zarówno dla samego uniwersytetu, jak i dla różnych grup interesariuszy. W ten sposób uczelnia poprawia swój wizerunek i wzmacnia lojalność pracowników, studentów i kandydatów na studia. Z kolei pracownicy i studenci zyskują większe możliwości rozwoju i samorealizacji, lepsze warunki do nauki i badań. Przedstawiciele społeczności lokalnych mogą korzystać z usług ośrodków wolontariatu uczelni, uczestniczyć w wydarzeniach edukacyjnych i kulturalnych.

Najlepsze uniwersytety europejskie nie tylko dostrzegają kwestię SOU, ale również rozumieją jej konieczność i korzyści zarówno dla uniwersytetu, jak i dla całego społeczeństwa. Obecnie funkcjonuje wiele różnych rankingów w zakresie szeroko rozumianej SOU. Trzy światowe rankingi odzwierciedlają wpływ uniwersytetów na zrównoważony rozwój regionów: **The Times Higher Education University Impact Rankings, The UI GreenMetric World University Ranking oraz The U-Multirank.** Ponieważ ranking The Times Higher Education World University obejmuje ponad 1250 uniwersytetów, może być uważany za jeden z najbardziej miarodajnych. Analiza tego rankingu wskazuje

na niedostatecznie wysokie pozycje polskich uczelni. W 2015 r. w rankingu znalazł się tylko Uniwersytet Warszawski, w kolejnych latach dołączyły do niego kolejne polskie uczelnie ([tabela 3](#)).

Od 2017 r. pierwsze miejsce w rankingu The Times Higher Education World University zajmuje University of Oxford. Wśród dziesięciu najlepszych uczelni w rankingu znajduje się aż siedem brytyjskich uniwersytetów ([tabela 4](#)).

Najlepsze pozycje uniwersytetów w rankingach wskazują na bardziej świadome podejście do formułowania misji uniwersytetów, zrozumienie wpływu na społeczeństwo i prowadzenie działań odpowiedzialnych społecznie. Analiza informacji prezentowanych w wykazie dobrych praktyk na oficjalnych stronach pięciu najlepszych europejskich uniwersytetów wykazała, że istnieje spora liczba działań z zakresu SOU ([tabela 5](#)).

Społecznie odpowiedzialna uczelnia charakteryzuje się ciągłym doskonaleniem i zdolnością do transformacji siebie i społeczeństwa. Doświadczenia międzynarodowych ośrodków akademickich pokazują, że takie podejście ma sześć wymiarów ([rysunek 8](#)).

Odpowiedzialność społeczna zakłada, że tylko wspólne wysiłki mogą prowadzić do sukcesu. Dlatego do realizacji działań SOU niezbędne są:

- wzmocnienie świadomości społecznej na temat znaczenia odpowiedzialności społecznej i wdrażania inicjatyw społecznych;
- opracowanie i upowszechnienie raportów SOU;
- wspieranie współpracy międzynarodowej w zakresie wymiany doświadczeń i upowszechniania dobrych praktyk SOU.

Tabela 3. Światowy ranking uniwersytetów: dziesięć najlepszych polskich uniwersytetów

Uniwersytet	Ranga reputacji				
	2015	2016	2017	2018	2019
Uniwersytet Jagielloński	-	601-800	601-800	601-800	601-800
Uniwersytet Warszawski	301-350	501-600	501-600	501-600	601-800
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	-	601-800	> 800	801-1000	801-1000
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie im. Stanisława Staszica w Krakowie	-	601-800	601-800	601-800	801-1000
Politechnika Warszawska	-	601-800	501-600	601-800	801-1000
Uniwersytet Gdański	-	-	-	1001+	1001+
Politechnika Gdańska	-	601-800	> 800	801-1000	1001+
Uniwersytet Łódzki	-	-	> 800	1001+	1001+
Politechnika Łódzka	-	-	-	1001+	1001+
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	-	-	> 800	801-1000	1001+

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *The Times Higher Education World University Ranking*, www.timeshighereducation.com/world-university-rankings (dostęp: 08.07.2019).

Tabela 4. Światowy ranking uniwersytetów 2019: dziesięć uniwersytetów europejskich

Uniwersytet	Kraj	Ranga reputacji / wynik					
		Ogólny	Nauczanie	Badania	Cytowania	Przychody przemysłu	Perspektywa międzynarodowa
Uniwersytet Oksfordzki	Zjednoczone Królestwo	1 / 96.0	91.8	99.5	99.1	67.0	96.3
Uniwersytet w Cambridge	Zjednoczone Królestwo	2 / 94.8	92.1	98.8	97.1	52.9	94.3
Imperial College w Londynie	Zjednoczone Królestwo	9 / 90.3	85.8	87.7	97.8	67.3	97.1
Szwajcarski Federalny Instytut Technologii w Zurychu	Szwajcaria	11 / 89.3	83.3	91.4	93.8	56.1	98.2
Kolegium Uniwersyteckie w Londynie	Zjednoczone Królestwo	14 / 87.8	79.1	90.1	95.9	42.4	95.8
Londyńska Szkoła Ekonomii i Politologii	Zjednoczone Królestwo	26 / 81.3	71.0	83.1	91.0	34.8	92.5
Uniwersytet Edynburski	Zjednoczone Królestwo	29 / 79.8	69.2	73.7	96.8	38.2	93.3
Uniwersytet Ludwika i Maksymiliana w Monachium	Niemcy	32 / 78.3	69.9	76.1	90.2	100.0	65.6
Szwajcarski Federalny Instytut Technologii w Lozannie	Szwajcaria	35 / 76.9	66.5	66.5	92.8	69.1	98.7
Kolegium Królewskie w Londynie	Zjednoczone Królestwo	38 / 75.8	61.1	68.7	95.2	45.9	95.3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *The Times Higher Education World University Ranking*, www.timeshighereducation.com/world-university-rankings (dostęp: 08.07.2019).

Doświadczenia międzynarodowych ośrodków akademickich pokazują, że **koncepcja społecznej odpowiedzialności uniwersytetów opiera się na etycznym przywództwie**. Dlatego konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na kształtowanie zarówno osobistego wymiaru odpowiedzialności społecznej (studentów,

nauczycieli i administracji), jak i wymiaru organizacyjnego (odpowiedzialność społeczna wobec interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych). Należy dodać, że **społeczna odpowiedzialność uczelni wymaga systematycznego i zintegrowanego podejścia, a także rozwoju i przyjęcia strategii SOU**.

Tabela 5 . Dobre praktyki SOU pięciu najlepszych uniwersytetów europejskich

Uniwersytet	Działania w zakresie SOU
Uniwersytet Oksfordzki	<ul style="list-style-type: none"> • oferty uczestnictwa w badaniach uniwersyteckich dla podmiotów zewnętrznych • dotacje dla społeczności • duża liczba różnorodnych strategii i raportów • znaczne środki finansowe na projekty
Uniwersytet w Cambridge	<ul style="list-style-type: none"> • zaangażowanie publiczne • plakaty i praktyczne informacje dla podnoszenia świadomości i na rzecz edukacji • wdrożenie projektów efektywności energetycznej • wspieranie polityk i planów na rzecz ochrony środowiska
Imperial College w Londynie	<ul style="list-style-type: none"> • wolontariat • zaangażowanie społeczności w badania • zaangażowanie szkół, pacjentów i społeczeństwa
Szwajcarski Federalny Instytut Technologii w Zurychu	<ul style="list-style-type: none"> • cztery główne obszary działalności – badania, nauczanie, kampus i dialog ze społeczeństwem • długa historia raportowania: raporty energetyczne (2002, 2003), raporty środowiskowe (2004–2008), raporty zrównoważonego rozwoju (2009–2018) • tworzenie związków wspierających zrównoważony rozwój na poziomie krajowym i międzynarodowym
Kolegium Uniwersyteckie w Londynie	<ul style="list-style-type: none"> • zrównoważony kampus • kursy z zakresu odpowiedzialności społecznej • wpływ na środowisko lokalne, regionalne, krajowe i międzynarodowe poprzez współpracę, partnerstwo i komunikację

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych uczelni.

Rysunek 8 . Wymiary SOU

Źródło: Opracowanie własne.

4.2 Przykłady zagranicznych dobrych praktyk SOU (Ewelina Pędziwiatr, Agnieszka Czaplicka, Joanna Kulczycka)

Działania uczelni w zakresie społecznej odpowiedzialności nie są realizowane według ogólnie przyjętych wytycznych. Ich zakres jest każdorazowo decyzją organizacji, która uwzględnia własną misję i wizję oraz otoczenie społeczno-gospodarcze. W celu upowszechnienia na gruncie krajowym realizacji postulatów SOU wskazany jest przegląd zagranicznych dobrych praktyk w tym zakresie. Szczególnie interesujące okazują się doświadczenia uczelni notowanych w czołówce Akademickiego Rankingu Uniwersytetów Świata, tzw. Rankingu Szanghajskiego⁹¹, które nie tylko mają wieloletnie doświadczenie w podejmowaniu działań społecznie odpowiedzialnych, ale również szeroko dokumentują swoje aktywności poprzez raportowanie społeczne⁹².

Uczelnie zagraniczne, zgodnie z zasadą „triple bottom line” sformułowaną przez Johna Elkingtona⁹³, prezentują swoje aktywności w kontekście środowiskowym, ekonomicznym i społecznym, tworząc tym samym obraz organizacji odpowiedzialnych społecznie. Przegląd dobrych praktyk sformułowano zatem według powyższej klasyfikacji.

Dobre praktyki w wymiarze środowiskowym. Analiza działań i raportowania Uniwersytetu Harvarda, Uniwersytetu Yale i Uniwersytetu Stanforda, będących od lat w czołówce światowego rankingu uczelni, wskazuje, że **społeczna odpowiedzialność przejawia się przede wszystkim w obszarze zrównoważonego rozwoju, szczególnie w aspekcie środowiskowym SOU.** Działania Uniwersytetu Harvarda wdrażane są pod hasłem „green Harvard”. Koncepcja SOU realizowana jest poprzez inwestycje w infrastrukturę uczelni (wymiana okien, instalacje paneli solarnych, budownictwo pasywne w obrębie

kampusu) oraz aktywności popularyzujące zrównoważone wykorzystanie zasobów (konkurs dla pracowników związany z oszczędzaniem energii czy wskazówki dla studentów zgodne z koncepcją zero waste)⁹⁴.

Uniwersytet Yale społeczną odpowiedzialność realizuje w oparciu o wieloletni Plan Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainability Plan*), który obejmuje wszystkie aspekty działalności uczelni. Elementem Planu jest m.in. wymóg uwzględniania w procedurach zamówień publicznych kryterium zrównoważonego rozwoju, a także szczegółowo opisane zasady segregacji odpadów obowiązujące studentów mieszkających w obrębie kampusu uniwersyteckiego⁹⁵.

Uniwersytet Stanforda jest światowym liderem w zakresie edukacji w obszarze społecznej odpowiedzialności, oferując studentom ponad 500 kursów o tej tematyce. Stanford stosuje ponadto system zachęt finansowych w postaci premii finansowych dla pracowników deklarujących korzystanie z transportu publicznego i rowerowego⁹⁶.

W postulaty SOU wpisuje się także inicjatywa Uniwersytetu w Ohio, w którego strukturach działa Biuro Zrównoważonego Rozwoju. Biuro odpowiedzialne jest za wdrażanie i monitorowanie realizacji Planu Zrównoważonego Rozwoju (*Ohio University Sustainability Plan*). Poza biurem w strukturze uczelni działa również forum wymiany informacji i poglądów w obszarze SOU, którego wyniki prac uwzględnia się w treści cyklicznych raportów społecznych. Spotkania SOUL (*Sustainable Ohio University Leaders*) odbywają się dziesięć razy do roku i otwarte są dla wszystkich interesariuszy (pracowników, studentów, podmiotów współpracujących z uniwersytetem).

⁹¹ Academic Ranking of World Universities, 2018, <http://www.shanghairanking.com/> (dostęp: 05.07.2019).

⁹² E. Pędziwiatr, A. Czaplicka-Kotas, J. Kulczycka, *Działania realizowane przez szkoły wyższe w ramach społecznej odpowiedzialności – dobre praktyki*, „Ekonomia Społeczna” 2018, nr 1, s. 45–56, <https://doi.org/10.15678/ES.2018.1.04>.

⁹³ J. Elkington, *Partnerships from Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business*, „Environmental Quality Management” 1998, Vol. 8(1), s. 37–51.

⁹⁴ www.green.harvard.edu (dostęp: 05.07.2019).

⁹⁵ www.sustainability.yale.edu (dostęp: 05.07.2019).

⁹⁶ www.sustainable.stanford.edu (dostęp: 05.07.2019).

W kontekście organizacji pracy uczelni interesujący jest przykład „miesiący wolnych od podróży” na Uniwersytecie w Göteborgu. Zgodnie z wdrożoną zasadą pracownicy uczelni powinni unikać podróży służbowych w styczniu, czerwcu, sierpniu i grudniu, w ich miejsce koncentrując się na działaniach na samej uczelni, a w przypadku pracy w międzynarodowych zespołach zaleca się korzystanie z narzędzi teleinformatycznych⁹⁷. Ciekawym przykładem są działania podejmowane przez Uniwersytet w Helsinkach, będący piątym pracodawcą w całej Finlandii. Promuje się tu nie tylko działania mające na celu ograniczenie emisji z bieżącej działalności, ale inwestuje w „zeroemisyjne” budynki, materiały szkoleniowe, a przede wszystkim w szkolenia studentów, również w obszarze ekoprojektowania⁹⁸.

Dobre praktyki w wymiarze społecznym. Źródłem dobrych praktyk w aspekcie społecznym są m.in. działania skierowane do studentów podejmowane przez Uniwersytet Cambridge. Angielski uniwersytet od 2000 r. realizuje kursy o tematyce społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR). Kursy prowadzone są przez Centrum Zrównoważonego Rozwoju (*Centre for Sustainable Development - CUED*), które prowadzi również badania w zakresie zrównoważonego wykorzystania surowców, wody, gospodarki o obiegu zamkniętym oraz metod ewaluacji obszarów związanych z CSR⁹⁹. Na Uniwersytecie Edynburskim zagadnienia CSR stanowią tematykę kursów akademickich, ale są prezentowane również jako potencjalne ścieżki kariery dla absolwentów. Studentów informuje się o możliwościach zatrudnienia w branżach wykazujących zapotrzebowanie na specjalistów z obszaru zrównoważonego rozwoju oraz posiadających umiejętności w zakresie opracowania raportów społecznych¹⁰⁰. Dobre praktyki w zakresie wdrażania CSR przejawiają się także w inicjatywach Uniwersytetu Oxfordzkiego

skierowanych do lokalnych społeczności, definiowanych jako utrzymywanie dobrosąsiedzkich stosunków m.in. poprzez organizację popołudniowych kursów edukacyjnych dla dorosłych mieszkańców Oxfordu, program prezentacji eksperymentów naukowych czy udostępnianie obiektów uniwersyteckich do organizacji wydarzeń kulturalnych¹⁰¹. Podobne działania podejmuje również Uniwersytet Leicester. Uczelnia wspiera opracowanie miejskiego planu ochrony powietrza, organizuje bezpłatne kursy dla mieszkańców z zakresu pierwszej pomocy medycznej oraz realizuje program nauczania genetyki dla uczniów lokalnych szkół¹⁰². Przykładem aktywności na rzecz eliminacji różnic w społeczeństwie może być również program socjalny wdrożony przez Uniwersytet w Manchesterze, który dotychczas wsparł finansowo 1800 studentów, umożliwiając im ukończenie edukacji w szkole wyższej¹⁰³.

Dobre praktyki w wymiarze ekonomicznym. Aspekt ekonomiczny zrównoważonego rozwoju obejmuje działania i postawy wpływające na konkurencyjność analizowanego podmiotu oraz zmierzające do pozyskania środków finansowych umożliwiających realizację celów instytucji, w tym szeroko pojętą współpracę międzynarodową. W największym stopniu, spośród trzech wymiarów społecznej odpowiedzialności, kształtowany jest on w oparciu o relację uczelni z podmiotami zewnętrznymi, a w szczególności z przedsiębiorstwami, wpływając na rynek pracy oraz prowadząc komercjalizację wyników badań naukowych. Uniwersytet Kaunas w raporcie społecznej odpowiedzialności podkreśla, iż wpływ na wzrost przychodów finansowych uzależniony jest od współpracy z przedsiębiorstwami, w związku z tym wprowadza specjalne programy mające na celu zachęcić interesariuszy wewnętrznych uczelni do prac badawczo-rozwojowych prowadzonych z firmami¹⁰⁴. Kreowanie wartości ekonomicznej dla uniwersytetów polega również na tworzeniu

⁹⁷ www.gu.se/english (dostęp: 05.07.2019).

⁹⁸ www.helsinki.fi/en/university/sustainable-university (dostęp: 05.07.2019).

⁹⁹ www.cam.ac.uk (dostęp: 05.07.2019).

¹⁰⁰ www.ed.ac.uk (dostęp: 05.07.2019).

¹⁰¹ www.ox.ac.uk (dostęp: 05.07.2019).

¹⁰² www.le.ac.uk (dostęp: 05.07.2019).

¹⁰³ <http://documents.manchester.ac.uk/display.aspx?DocID=33035> (dostęp: 05.07.2019).

¹⁰⁴ *Kaunas University of Technology, Social Responsibility Report*, https://s3-us-west-2.amazonaws.com/ungc-production/attachments/cop_2018/464937/original/KTU_Social_Responsibility_Report_2015-2017_%28English%29.pdf?1530165013 (dostęp: 05.07.2019).

ekosystemu do rozwijania start-upów oraz spin-offów, czego przykładem jest spółka Green Campus Innovations Ltd. działająca w ramach Uniwersytetu Saimaa¹⁰⁵. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży to również ważny aspekt realizacji postulatów SOU, w związku z czym Uniwersytet Ekonomiczny w Wiedniu stworzył program „Children’s University Economics and Business”¹⁰⁶.

Wymienione **przykłady aktywności uczelni wpisujących się w koncepcję społecznej odpowiedzialności pokazują, że działania w obszarze SOU mają zróżnicowany charakter – od wysokonakładowych inwestycji**

w infrastrukturę uczelni, poprzez rozwiązania systemowe, aż po doraźne inicjatywy studentów i pracowników. Należy jednocześnie podkreślić, że wskazane **działania w ramach różnych aspektów społecznej odpowiedzialności mają charakter interdyscyplinarny – te same działania mogą bowiem realizować łącznie postulaty wskazywane w obszarze ekonomicznym i społecznym czy ekonomicznym i środowiskowym** (np. działania zmierzające do ograniczenia kosztów eksploatacyjnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii czy realizacja projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych wdrażających prośrodowiskowe rozwiązania).

¹⁰⁵ www.saimia.fi/docs/general-information/Social_Responsibility_Report_2015.pdf (dostęp: 05.07.2019).

¹⁰⁶ www.wu.ac.at/en/the-university/about-wu/strategy/social-responsibility/ (dostęp: 05.07.2019).

4.3 Lokalne uczelnie, globalne cele. Wpływ społecznej odpowiedzialności uczelni na realizację SDGs

(Tadeusz Makulski)

Skala wyzwań, które ujawniły się wraz z globalizacją gospodarki, towarzyszące jej przemiany społeczne oraz zmiany ekologiczne przynoszą konieczność przewartościowania postaw w trosce o wspólne dobro i zapewnienie wszystkim obecnym oraz przyszłym mieszkańcom planety godnych warunków życia. Tak rozumiany **zrównoważony rozwój wymaga mobilizacji na skalę globalną**. Jednym z pomysłów jest ukierunkowanie zmiany na priorytety, opisane jako Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ (*Sustainable Development Goals – SDGs*). Lista 17 Celów wraz z 169 zadaniami szczegółowymi i wskaźnikami pozwalającymi na monitorowanie postępów w realizacji zadań zapisana została w planie nazwanym Agendą 2030. **SDGs uwzględniają wielowymiarowe podejście do zrównoważonego rozwoju**, tj. eliminację skrajnego ubóstwa i głodu, działania w dziedzinie klimatu i ochrony środowiska, zapewnienie odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji oraz jakości życia w oparciu o zrównoważone wzorce. We wrześniu 2015 r. zostały one przyjęte przez państwa członkowskie ONZ jako plan działań na rzecz „(...) ludzi, naszej planety i dobrobytu,

(którego) celem jest wzmocnienie powszechnego pokoju w warunkach większej wolności”¹⁰⁷.

Spójność polityk na rzecz rozwoju to zobowiązanie władz krajów członkowskich UE wynikające z Traktatu Lizbońskiego. W Polsce poszczególne resorty rządowe wzajemnie koordynują polityki w tym zakresie. Wieloletni Program Współpracy Rozwojowej 2016–2020 zobowiązuje je do zapewnienia zgodności realizowanych polityk z SDGs. W tym kontekście szczególnie widoczna staje się rola uczelni w kwestii stosowania zasad społecznej odpowiedzialności i ich promocji.

Deklaracja Społecznej Odpowiedzialności Uczelni przekłada zasady SDGs na język konkretnych zobowiązań. Jak zaznaczono w jej wstępie, wynika ona m.in. ze świadomości jej twórców i sygnatariuszy na temat roli szkół wyższych w realizacji zadań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Zestawienie poszczególnych punktów deklaracji z SDGs pozwala na objaśnienie, w jakim stopniu społecznie odpowiedzialna uczelnia przyczyniać się może do ich osiągnięcia.

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

¹⁰⁷ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego A/RES/70/1: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030, www.un.org/pl/agenda-2030-rezolucja (dostęp: 05.07.2019).

Deklaracja Społecznej Odpowiedzialności Uczelni w punktach 3., 4. i 7. wskazuje, w jaki sposób szkoła wyższa przyczynia się do realizacji zadań wynikających z 4. SDG – Dobra jakość edukacji i 5. SDG – Równość płci. Wyższe uczelnie znajdują się na końcowym etapie procesu edukacji młodych ludzi. Studia to czas m.in. kształtowania świadomości i zachowań rzutujących na całe dalsze życie człowieka. Poszerzanie programów nauczania

w celu upowszechnienia wiedzy na temat zrównoważonego rozwoju, zrównoważonego stylu życia, praw człowieka, równości płci, różnorodności kulturowej i tolerancji sprzyja nabyciu umiejętności potrzebnych uczącym się do promowania odpowiedzialnych postaw obywatelskich i biznesowych. Udostępnianie miejsc dla stypendystów z krajów rozwijających się z zachowaniem parytetu kobiet, zwiększanie liczby wykwalifikowanych nauczycieli, w tym w drodze wymiany z uczelniami w krajach globalnego Południa, to kolejne obszary działania przyczyniające się do poprawy jakości edukacji i zapewnienia kobietom równych szans w procesach decyzyjnych i pełnieniu funkcji publicznych.

Badania naukowe prowadzone we współpracy z biznesem służą podnoszeniu poziomu technologicznego sektora przemysłowego we wszystkich krajach poprzez innowacje i transfer dobrych praktyk. Zwiększanie liczby pracowników sektora badawczo-rozwojowego ma w tym obszarze kluczowe znaczenie. Punkt 6. Deklaracji SOU jest wskazaniem roli społeczności akademickiej w wypełnianiu 9. SDG – Innowacyjność, przemysł, infrastruktura. Partnerstwa na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (17. SDG) tworzone są na bazie współpracy z interesariuszami krajowymi i zagranicznymi. Uczelnie wyższe, podzielające wspólne zasady i wartości oraz wizję świata zapisaną w Deklaracji SOU, poprzez wielostronne partnerstwa przyczyniają się do globalnej mobilizacji na rzecz osiągnięcia SDGs we wszystkich krajach, szczególnie w tych z globalnego Południa. Przykładem takiego partnerstwa jest kampania Uczelnia Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu. Sprawiedliwy Handel to partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju ubogich społeczności drobnych producentów z krajów globalnego Południa.

Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja związane są z promowaniem efektywnego zużycia zasobów i infrastruktury, godziwie zorganizowanych i wynagradzanych miejsc pracy oraz lepszej jakości życia przy jednoczesnym zmniejszaniu skali degradacji i zanieczyszczeń. Dotyczy ona wszystkich: sprzedawców, konsumentów, decydentów, naukowców, przedsiębiorców i mediów. Proces ten zakłada prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych mających podnosić świadomość obywateli – konsumentów na temat odpowiedzialnej konsumpcji i związanym z nią stylem życia.

Innym obszarem są zalecenia dotyczące promocji praktyk w zakresie Zrównoważonych Zamówień Publicznych (ZZP). Termin ten oznacza, iż w ramach zamówień publicznych uwzględniane są również kryteria społeczne i środowiskowe oceny ofert. Pozwalają one na wyłonienie dostawców produktów i usług w oparciu o kryteria pozacenowe, spełniających standardy potwierdzone określonymi oznaczeniami. ZZP stwarzają więc możliwości do wprowadzania w życie polityk ukierunkowanych na zwiększanie zapotrzebowania na zrównoważone produkty i usługi. Władze uczelni w praktyczny sposób, poprzez preferowanie w zamówieniach publicznych m. in. produktów spełniających standardy społeczne Sprawiedliwego Handlu, mogą przyczynić się zarówno do wzmacniania lokalnych przedsiębiorstw, jak i realizacji SDGs. Deklaracja SOU w obszarach opisanych w punktach 2., 5. i 10. wskazuje działania przyczyniające się do wypełniania 12. SDG.

Dobre praktyki polskich uczelni na rzecz SDGs.

Na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie prowadzona jest kampania promująca zrównoważony rozwój, Sprawiedliwy Handel i odpowiedzialną konsumpcję wśród studentów i pracowników naukowych. Nowością było wprowadzenie w roku akademickim 2018/2019 do programu studiów m.in. na kierunku Ekonomia społeczna przedmiotu Handel międzynarodowy i Fair Trade (studia II stopnia, specjalność: Zrównoważony rozwój). Do programu włączono także zagadnienia dotyczące Sprawiedliwego Handlu, poruszane w ramach przedmiotów: Ekonomia rozwoju, Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze, Organizacje międzynarodowe, Koncepcja i strategię zrównoważonego rozwoju, Międzynarodowa pomoc krajom słabo rozwiniętym, Korporacje na rynku międzynarodowym.

Działania te pozwoliły na wypełnienie kryteriów uzyskania tytułu „Uczelnia Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu”¹⁰⁸ jako pierwszej szkoły wyższej w Polsce.

Dzień Zrównoważonego Rozwoju na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego organizowany jest w pierwszym tygodniu czerwca. Wydarzenie wpisuje się w doroczny, wspierany przez Komisję Europejską European Sustainable Development Week. Imprezy są okazją do prezentowania dobrych praktyk w obszarze odpowiedzialnej konsumpcji i promocji SDGs. W wydarzeniach biorą udział studenci, uczniowie szkół, nauczyciele i pracownicy nauki oraz przedstawiciele otoczenia biznesowego. W ramach cateringu serwowane są produkty z certyfikatami Sprawiedliwego Handlu.

¹⁰⁸ Kampania Społeczności Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu jest częścią międzynarodowego ruchu Fair Trade Towns, funkcjonującego w 34 krajach na pięciu kontynentach. Jej celem jest mobilizacja obywateli do działań na rzecz promowania Sprawiedliwego Handlu i kształtowania odpowiedzialnych zachowań konsumenckich wspierających wypełnianie Celów Zrównoważonego Rozwoju. Jednym z jej obszarów w Polsce jest kampania Uczelnia Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu, umożliwiająca uzyskanie stosownego tytułu szkołom wyższym po wypełnieniu określonych kryteriów. Wypełnienie kryteriów wiąże się ze zbiorowym wysiłkiem pracowników uczelni i studentów. Poprzez swoje działania promują oni koncepcję zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnej konsumpcji. Jednym z narzędzi jest upowszechnianie idei Sprawiedliwego Handlu, pozwalającej na zrozumienie zależności pomiędzy decyzjami zakupowymi krajowych konsumentów a warunkami życia i pracy drobnych wytwórców oraz pracowników najemnych z krajów globalnego Południa. Przyczyniając się do zwiększenia rozpoznawalności produktów wytworzonych z zachowaniem praw człowieka i praw pracowniczych, przy zapewnieniu godnych wynagrodzeń i uczciwej zapłaty za produkty, kampania wnosi wkład w polepszenie sytuacji życiowej ludzi żyjących w ubóstwie w krajach rozwijających się (www.spoledznosci.fairtrade.org.pl, dostęp: 05.07.2019)

Bibliografia

- About Renown Health. Local Decisions. Local Care, www.renown.org/about-us/ (dostęp: 08.07.2019).
- Academic Ranking of World Universities, 2018, <http://www.shanghairanking.com/> (dostęp: 05.07.2019).
- Alniacik U., Alniacik E., Genc N., *How corporate social responsibility information influences stakeholders' intentions*, "Corporate Social Responsibility and Environmental Management" 2011, Vol. 18. Iss. 4.
- Ansoff H.I., *Zarządzanie strategiczne*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1985.
- Bok D., *Beyond the Ivory Tower. Social Responsibility of the Modern University*, Harvard University Press, Cambridge 1982.
- Cavallini S., Soldi R., Friedl J., Volpe M., *Using the Quadruple Helix Approach to Accelerate the Transfer of Research and Innovation Results to Regional Growth*, Committee of the Regions, European Union, 2016.
- Centrum Etyki Biznesu (CEBI), www.kozminski.edu.pl/index.php?id=5253 (dostęp: 08.07.2019).
- Collins J.C., Porras J.I., *Wizjonerskie organizacje. Praktyki zarządzania najlepszych firm*, Jacek Santorski – Wydawnictwa Biznesowe, Wrocław 2001.
- Comparative Research on the Social Responsibility of Universities in Europe and Development of a Community Reference Framework*, EU-USR 527209-LLP-1-2012-1-RO-ERASMUS-ESIN, 2014.
- CSR Raport Społeczny AGH, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, www.agh.edu.pl/uczelnia/dokumenty/csr-raport-spoleczny-agh/ (dostęp: 08.07.2019).
- CSR-owiec czyli kto, http://odpowiedzialnybiznes.pl/wp-content/uploads/2018/08/AnalizaTematyczna_FOB_CSR-owiec-czyli-kto.pdf (dostęp: 08.07.2019).
- Cybal-Michalska A., *Spółeczna odpowiedzialność uczelni wyższych*, „Rocznik Lubuski” 2015, t. 41, cz. 2.
- Dec D., *Firmy typu spin off i spin out. Poradnik dla osób chcących założyć działalność gospodarczą*, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2011.
- Donaldson Th., Preston L.E., *The Stakeholder Theory of Corporation: Concepts, Evidence, and Implications*, "The Academy of Management Review" 1995, Vol. 20(1).
- Draft Green Paper: Fostering and Measuring 'Third Mission' in Higher Education, European Indicators and Ranking Methodology for University Third Mission*, 2012, http://www.esna.tv/files/div/GreenPaper_ThirdMission.pdf (dostęp: 08.07.2019).
- Elkington J., *Partnerships from Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business*, "Environmental Quality Management" 1998, Vol. 8(1).
- Geryk M., *Czy absolwenci znajdują pracę? Społecznie odpowiedzialna uczelnia jako ważne ogniwo gospodarki rynkowej*, [w:] *Jakość kształcenia ekonomicznego*, red. M. Rocki, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2009.
- Geryk M., *Czy uczelnia może być społecznie odpowiedzialna?*, [w:] *Spółeczna odpowiedzialność w biznesie*, red. M. Bojar, Politechnika Lubelska, Lublin 2007.
- Geryk M., *Marketing a rozwój niepublicznych uczelni w kontekście społecznej odpowiedzialności*, [w:] *Marketing w szkole wyższej. Przemiany w orientacji marketingowej*, red. G. Nowaczyk, D. Sobolewski, Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, Poznań 2011.
- Geryk M., *Odpowiedzialność społeczna uczelni a problematyka jakości kształcenia*, [w:] *Strategia zarządzania uczelniami niepublicznymi w kontekście społecznej odpowiedzialności*, red. M. Geryk, Wyższa Szkoła Zarządzania, Wyższa Szkoła Infrastruktury i Zarządzania, Gdańsk–Warszawa 2009.

-
- Geryk M., *Otoczenie uczelni źródłem jej wsparcia czy przestrzenią potencjalnych zagrożeń*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zarządzanie” 2015, nr 42(4).
- Geryk M., *Realizacja idei społecznej odpowiedzialności uczelni w marketingu komunikacyjnym*, „Organizacja i Kierowanie” 2010, nr 5.
- Geryk M., *Rola skutecznej komunikacji z interesariuszami jako narzędzie kształtowania polityki w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni*, [w:] *Społeczna odpowiedzialność organizacji. Diagnoza i doskonalenie*, red. Z. Pisz, M. Rojek-Nowosielska, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2014, nr 338.
- Geryk M., *Społeczna odpowiedzialność uczelni w opinii jej interesariuszy*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010.
- Geryk M., *Społeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy. Raport z badań*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2010.
- Geryk M., *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, „Współczesne Zarządzanie” 2007, nr 4.
- Geryk M., *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2012.
- Geryk M., *Społecznie odpowiedzialny absolwent – wyzwanie nowoczesnej uczelni*, [w:] *Rola uczelni w rozwijaniu społeczeństwa obywatelskiego*, red. J. Dietl, Z. Sapijaszka, Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości, Łódź 2009.
- Geryk M., *Strategie społecznej odpowiedzialności*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa” 2010, nr 6.
- Geryk M., *Tworzenie strategii rozwoju uczelni przez pryzmat innowacji i społecznej odpowiedzialności instytucji edukacyjnych szkolnictwa wyższego. Koszt kapitału i źródła finansowania przedsiębiorstw*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2010, nr 646.
- Geryk M., *Wpływ działalności uczelni na kształtowanie społecznie odpowiedzialnych postaw wśród absolwentów*, [w:] *Studia Ekonomiczne – czy tylko wiedza i umiejętności?*, red. J. Dietl, Z. Sapijaszka, Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości, Łódź 2008.
- Geryk M., *Wpływ mediów na postawy etyczne w środowisku akademickim*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2014, nr 1–2.
- Geryk M., *Zmiany funkcjonowania uczelni w polskim systemie szkolnictwa wyższego, czyli interesariusze mają głos*, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2016, t. XVII, z. 4, cz. I, *Między teorią i praktyką zarządzania. Dokonania, dylematy, inspiracje*, red. J. Lichtarski, Łódź–Warszawa.
- Getting Started with the SDGs in Universities. A Guide for Universities, Higher Education Institutions, and the Academic Sector*, Australia, New Zealand & Pacific Edition, 2017, http://ap-unsdsn.org/wp-content/uploads/2017/08/University-SDG-Guide_web.pdf (dostęp: 05.04.2019).
- Glenn Ch.L., *University Mission and Academic Freedom: Are They Irreconcilable?*, “European Journal for Education Law and Policy” 2000, Vol. 4, No. 1.
- Hazelkorn E., *Art Schools for Tomorrow: Challenges and Opportunities*, “Higher Education Management and Policy” 2004, Vol. 16, No. 3.
- <http://documents.manchester.ac.uk/display.aspx?DocID=33035> (dostęp: 05.07.2019).
- <http://ue.poznan.pl/rus/universytet,c13/wladze,c12/komisja-rektorska-ds-spolecznej-odpowiedzialnosci-uczelni,c3628/> (dostęp: 05.04.2019).
- ISO 26000 Guidance on Social Responsibility*, www.pkn.pl/informacje/2013/09/iso-26000 (dostęp: 08.07.2019).
- ISO 26000 Social responsibility*, www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html (dostęp: 05.04.2019).
- Jabłocka J., *Misja organizacji a misja uniwersytetu*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2000, nr 2(16).
- Jongbloed B., Enders J., Salerno C., *Higher Education and Its Communities: Interconnections, Interdependencies and a Research Agenda*, “Higher Education” 2008, Vol. 56, Iss. 3, <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9128>.
- Jonker J., Rudnicka A., Reichel J., *Nowe horyzonty. Przewodnik po społecznej odpowiedzialności i rozwoju zrównoważonym*, Centrum Strategii i Rozwoju Impact, Łódź 2011.
-

- Kaunas University of Technology, *Social Responsibility Report*, https://s3-us-west-2.amazonaws.com/ungc-production/attachments/cop_2018/464937/original/KTU_Social_Responsibility_Report_2015-2017_%28English%29.pdf?1530165013 (dostęp: 05.07.2019).
- Kerr C., *The Uses of the University*, Fifth Edition, Harvard University Press, Cambridge 2001.
- Klub Partnerów SGH, <http://firma.sgh.waw.pl/pl/partnerzy/kp/Strony/default.aspx> (dostęp: 08.07.2019).
- Kola A.M., Leja K., *Rozszerzona trzecia misja uniwersytetu na przykładzie jego relacji z podmiotami trzeciego sektora*, „E-mentor” 2015, nr 4(61).
- Kowalska K., *Spółeczna odpowiedzialność uczelni*, „Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie” 2009, nr 2(13), t. 1.
- Koźmiński A.K., *Misje i strategie szkół wyższych*, [w:] *Model zarządzania publiczną instytucją akademicką*, red. J. Woźnicki, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1999.
- Kwaterna K., Bukowska R., *Partnerstwo w Leadarze*, Małopolska sieć LGD, Kraków 2009.
- Ławicka M., *Spółeczna odpowiedzialność uczelni wyższej w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas. Zarządzanie” 2016, nr 3.
- Leja K., *Uniwersytet organizacją służącą otoczeniu*, [w:] *Spółeczna odpowiedzialność uczelni*, red. K. Leja, Katedra Zarządzania Wiedzą i Informacją Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2008.
- Leja K., *Zarządzanie uczelniami. Koncepcje i współczesne wyzwania*, Wolters Kluwer, Warszawa 2003.
- Misja Uniwersytetu Warszawskiego z 26 września 2001 r.*, www.uw.edu.pl/uniwersytet/misja-strategia-rozwoj/misja-uw/ (dostęp: 08.07.2019).
- Ortega y Gasset J., *Mission of the University*, Norton & Co. Inc., New York 1944.
- Our Partners*, <https://green.harvard.edu/commitment/our-partners> (dostęp: 08.07.2019).
- Paliwoda-Matiolańska A., *Odpowiedzialność społeczna w procesie zarządzania przedsiębiorstwem*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Pędziwiatr E., Czaplicka-Kotas A., Kulczycka J., *Działania realizowane przez szkoły wyższe w ramach społecznej odpowiedzialności – dobre praktyki*, „Ekonomia Społeczna” 2018, nr 1, <https://doi.org/10.15678/ES.2018.1.04>.
- Pędziwiatr E., Kulczycka J., *Oferta edukacyjna polskich uczelni technicznych w obszarze CSR*, „Horyzonty Wychowania” 2018, vol. 17, nr 44.
- Pinheiro R., Langa P.V., Pausits A., *One and Two Equals Three? The Third Mission of Higher Education Institutions*, „European Journal of Higher Education” 2015, Vol. 5, No. 3.
- Prahalad C.K., Ramaswamy V., *Przyszłość konkurencji*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2005.
- Raport społeczny 2012–2014*, Wydział Informatyki i Komunikacji, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, <http://raportyspoleczne.pl/wp-content/uploads/raports/64917f29a204240360dbfeb448471bf8.pdf> (dostęp: 08.07.2019).
- Raport społeczny Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie*, Kraków 2017, www.agh.edu.pl/fileadmin/default/templates/images/dokumenty/inne/CSR_Raport_spoleczny_AGH.pdf (dostęp: 05.04.2019).
- Ratajczak Z., *Jakość kształcenia jako przedmiot misji uniwersytetu*, [w:] *Zapewnianie jakości kształcenia*, red. M. Wójcicka, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1997.
- Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego A/RES/70/1: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030*, www.un.org/agenda-2030-rezolucja (dostęp: 05.07.2019).
- Samsonowicz H., *Spółeczna odpowiedzialność uczelni*, [w:] *Spółeczna odpowiedzialność uczelni*, red. K. Leja, Katedra Zarządzania Wiedzą i Informacją, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2008.

Społeczna odpowiedzialność uniwersytetu, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, <https://e-uczelnia.uek.krakow.pl/course/view.php?id=7527> (dostęp: 08.07.2019).

Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 roku – drugi wariant, Ernst & Young Business Advisory, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2010.

Tennyson R., *Poradnik partnerstwa*, www.partnerstwa.eko.org.pl/pliki/P_poradnik_partnerstwa.pdf (dostęp: 08.07.2019).

The Times Higher Education World University Ranking, www.timeshighereducation.com/world-university-rankings (dostęp: 08.07.2019).

Transfer technologii, www.agh.edu.pl/wspolpraca/transfer-technologii/ (dostęp: 08.07.2019).

Uchwała nr 459/2010 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z 13 maja 2010 r. w sprawie kryterium oceny spełniania wymagań w zakresie dostosowania procesu kształcenia o potrzeb otoczenia społeczno- gospodarczego.

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, Dz.U. z 2015 r., poz. 696.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. z 2018 r., poz. 1668.

Wachowiak P., *Społeczna odpowiedzialność uczelni wyższych*, 2018, <http://odpowiedzialnybiznes.pl/artykuly/spoleczna-odpowiedzialnosc-uczelni-wyzszych/> (dostęp: 08.07.2019).

Wójcicka M., *Wartości akademickie a konkurencyjność działania*, [w:] *Konkurencja na rynku usług edukacji wyższej*, red. J. Dietl, Z. Sapijaszka, Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości, Łódź 2006.

www.aa1000.pl (dostęp: 05.04.2019).

www.accountability.org/standards/ (dostęp: 05.04.2019).

www.cam.ac.uk (dostęp: 05.07.2019).

www.ed.ac.uk (dostęp: 05.07.2019).

www.globalreporting.org/Pages/default.aspx (dostęp: 08.07.2019).

www.globalreporting.org/standards (dostęp: 05.04.2019).

www.green.harvard.edu (dostęp: 05.07.2019).

www.gu.se/english (dostęp: 05.07.2019).

www.helsinki.fi/en/university/sustainable-university (dostęp: 05.07.2019).

www.le.ac.uk (dostęp: 05.07.2019).

www.ox.ac.uk (dostęp: 05.07.2019).

www.saimia.fi/docs/general-information/Social_Responsibility_Report_2015.pdf (dostęp: 05.07.2019).

www.spolecznosci.fairtrade.org.pl (dostęp: 05.07.2019).

www.sustainability.yale.edu (dostęp: 05.07.2019).

www.sustainable.stanford.edu (dostęp: 05.07.2019).

www.ue.katowice.pl/projekty/universytet-spoecznie-odpowiedzialny.html (dostęp: 05.04.2019).

www.unprme.org/index.php (dostęp: 05.04.2019).

www.wu.ac.at/en/the-university/about-wu/strategy/social-responsibility/ (dostęp: 05.07.2019).

Załącznik

Katalog dobrych praktyk SOU (Magdalena Wróbel)

Niniejszy katalog dobrych praktyk powstał w ramach prac Grupy roboczej do spraw społecznej odpowiedzialności uczelni. Grupa robocza, powołana w 2018 r. przy odnowionym formacie Zespołu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, przystępując do prac wyłoniła kluczowe kierunki działań na rzecz upowszechnienia wśród uczelni podejścia do społecznej odpowiedzialności.

Grupa robocza oceniła, iż koncepcja społecznej odpowiedzialności jest zakorzeniona w misji uczelni i ma silne podstawy do rozwoju, również w kontekście nowych zmian regulacyjnych wdrażających tzw. „trzecią misję uczelni”. Zidentyfikowano jednocześnie niedostatki terminologiczne. Pojęcia takie jak zrównoważony rozwój, społeczna odpowiedzialność mają wielowątkowy i horyzontalny wymiar, co powoduje, że podmioty wdrażające czy to uczelnie, czy biznes czy inne organizacje często nie do końca kompleksowo identyfikują obszary swojego oddziaływania i podejmują działania niedostosowane do realnych sfer potrzeb. Grupa robocza uznała, iż punktem wyjścia do określenia dalszych potrzeb sektora akademickiego w tym zakresie będzie opracowanie definicji społecznej odpowiedzialności uczelni. Czym tak naprawdę jest społeczna odpowiedzialność uczelni, lub czym powinna być, jak powinna być rozumiana i rozwijana wśród polskich uczelni? Prace koncentrowały się zarówno na przeanalizowaniu polskiego jak i międzynarodowego dorobku badań i podejść uczelni w tym zakresie.

Wraz z uzgodnieniem definicji społecznej odpowiedzialności uczelni pojawiła się potrzeba przejrzania praktycznych działań prowadzonych przez uczelnie na polskim rynku. Grupa robocza uznała, iż skuteczną metodą promocji koncepcji społecznej odpowiedzialności jest upowszechnienie praktyk już podejmowanych przez uczelnie.

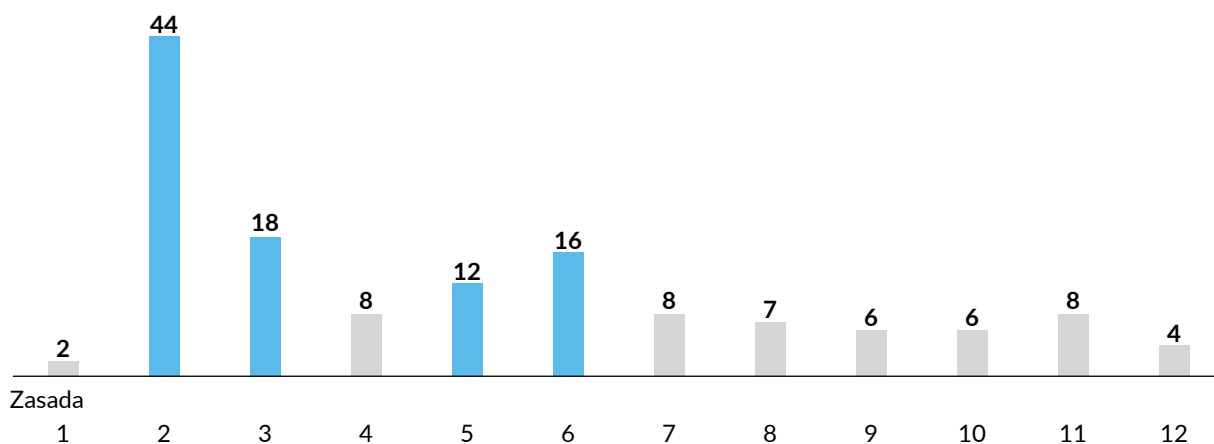
Dzięki współpracy środowisk biznesowych, które monitorują praktyki przedsiębiorstw w obszarach zrównoważonego rozwoju od wielu lat, opracowany został formularz zbierania dobrych praktyk. Oprócz danych związanych z misją i charakterem uczelni, pytania dotyczyły opisu praktyk realizowanych przez uczelnie, do jakich beneficjentów praktyki były kierowane, jakie uczelnie dostrzegają korzyści z wdrożenia określonych działań oraz jakie plany rozwoju koncepcji przyjmują na dalsze okresy. Zaproszenie do wypełnienia formularza skierowane zostało zarówno do uczelni publicznych jak i niepublicznych – łącznie blisko 400 podmiotów. Gromadzenie dobrych praktyk trwało w okresie marzec – kwiecień 2019 r. Wraz z upowszechnieniem informacji o inicjatywie Grupy roboczej, zainteresowanie uzupełnieniem katalogu dobrych praktyk spływało od uczelni również po terminie zamknięcia narzędzia internetowego dedykowanego zbieraniu praktyk.

Z zaproszenia skorzystało ostatecznie 40 uczelni, przesyłając łącznie 139 praktyk. Dobre praktyki zostały ułożone według poszczególnych zasad Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni. Pochodzą zarówno od sygnatariuszy Deklaracji, jak i pozostałych uczelni, które do inicjatywy jeszcze nie przystąpiły.

Katalog zawiera maksymalnie pięć praktyk realizowanych przez daną uczelnię. W Katalogu znalazły się inicjatywy stanowiące dla uczelni działania stałe, a także takie, które są realizowane cyklicznie czy jednorazowo.

Analizując praktyki pod względem zasad Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni można zaobserwować, że zgłoszone przez uczelnie praktyki najczęściej wpisują się w zasadę 2 Deklaracji (44 praktyki), zasadę 3 (18 praktyk), zasadę 6 (16 praktyk) oraz zasadę 5 (12 praktyk). Do pozostałych zasad Deklaracji odnosi się mniejsza od 10 liczba praktyk, co zilustrowano na wykresie.

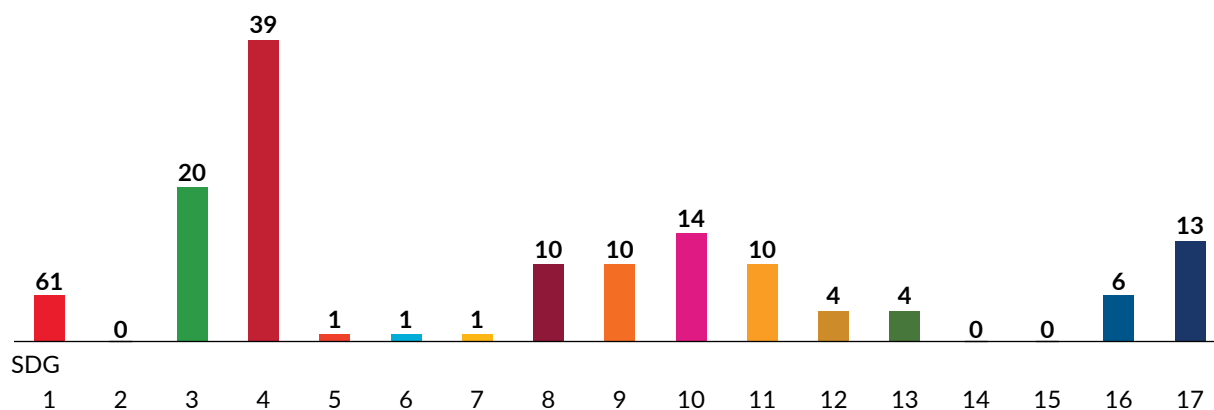
Wykres 1. Liczba praktyk w poszczególnych zasadach Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni

Źródło: Opracowanie własne na podstawie nadesłanych przez uczelnie opisów praktyk.

Natomiast biorąc pod uwagę Cele Zrównoważonego Rozwoju, do realizacji których przyczyniają się zgłoszone do Katalogu praktyki można zaobserwować, że najczęściej jest to SDG 4 (39 praktyk), SDG 3 (20 praktyk), SDG 10 (14 praktyk) oraz SDG 7 (13 praktyk).

Wykres 2. Liczba praktyk w poszczególnych Celach Zrównoważonego Rozwoju, Agendy 2030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie nadesłanych przez uczelnie opisów praktyk.

Poniższy katalog jest narzędziem do dalszego rozwijania i aktualizacji. W pełnej wersji opisowej dostępny jest na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/inwestycje-rozwoj/grupa-robocza-ds-spoecznej-odpowiedzialnosc-uczeln>.

Uczelnie zainteresowane dołączeniem swoich praktyk do katalogu proszone są o kontakt z Sekretariatem Zespołu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju:

tel. +48 22 273 86 04
e-mail: sou@miir.gov.pl

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
Zasada 1. Pielęgnować wartości akademickie zapisane m.in. w „Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego”, w szczególności: sumiennosc, obiektywizm, niezalezność, otwartosc i przejrzystosc.				
1.1	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie		Kodeks etyki pracowników Szkoły Główniej Handlowej w Warszawie	Prace nad kodeksem etyki pracowników Szkoły Główniej Handlowej w Warszawie koordynował Zespół ds. Kodeksu Etyki, powołany przez Prorektora ds. nauki i zarządzania w styczniu 2018 r. W skład Zespołu wchodził przedstawiciel różnych grup pracowników, a jego zadaniem było partycypacyjne opracowanie kodeksu etyki dla pracowników SGH. Uzupełnienie Kodeksu stanowi odrębny Poradnik Etyki SGH, który zawiera przykłady sposobów postępowania i dobre praktyki. Jest on opracowaniem otwartym, które może być uzupełniane przez pracowników. Kodeks poddano konsultacjom wewnętrznym i zewnętrznej recenzji. Został on przyjęty uchwałą Senatu SGH w grudniu 2018 roku i jest dostępny na stronie uczelni.
1.2	Uniwersytet Śląski w Katowicach		Śląski Festiwal Nauki	Śląski Festiwal Nauki (ŚFN) to cykliczne wydarzenie (dotychczas odbyły się 3 edycje festiwalu, ostatnia w styczniu 2019 r.). W trakcie ŚFN naukowcy oraz popularyzatorzy nauki dzielą się swoją wiedzą, innowacyjnymi wynikami badań oraz ich zastosowaniem w przemyśle i gospodarce, a także prezentują ogółowi społeczeństwa wynalazki i najnowsze osiągnięcia. Wszystkie propozycje popularnonaukowe są dostosowane do różnych grup wiekowych. Program festiwalu obejmuje m.in. pokazy, doświadczenia, wystawy, prezentacje, warsztaty i wykłady z wybranych obszarów wiedzy.
Zasada 2. Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.				
2.1	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie		Inżynier z kulturą	Inżynier z Kulturą jest bezpłatnym szkoleniem dedykowanym studentom Akademii Górniczo-Hutniczej, mającym na celu zapoznanie przyszłych inżynierów z zasadami savoir-vivre oraz dobrymi manierami. Do tej pory odbyło się 12 wydarzeń organizowanych przez Uczelnianą Radę Samorządu Studentów AGH oraz Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie. Wydarzenie rokrocznie cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem. Poprzednie edycje gromadziły ponad 500 głodnych wiedzy studentów.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.2	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie		PhD Skills Academy of AGH	PhD Skills Academy of AGH jest inicjatywą zaimplementowaną przez Uczelnianą Radę Samorządu Doktorantów AGH. Cykl wydarzeń jest odpowiedzią na zapotrzebowanie środowiska doktorantów na szkolenia z zakresu umiejętności miękkich. Spotkania umożliwiają nie tylko nabycie nowych kompetencji, ale również są okazją do nawiązania kontaktów przez co wspierana jest interdyscyplinarność, która jest kluczowa dla implementacji działań naukowo-badawczych. Rezultatem wydarzenia jest integracja otoczenia akademickiego wraz z innymi podmiotami przez co wspierane są działania doktorantów. Tematyka poruszana na spotkaniach związana jest m.in. z mobilnością doktorantów oraz projektami B+R. Na PhD Skills Academy of AGH zapraszani są przedstawiciele 15 wydziałów, którzy stanowią 1000 młodych naukowców.
2.3	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej		Klaski dla Gambii	Celem inicjatywy jest zbiórka kłapek dla ubogich dzieci w Gambii. Akcja zapoczątkowana przez dr Macieja Kalarusa i Koło Naukowe Horyzont w 2017 r. W kolejnej edycji w 2018 r. akcja zgromadziła ponad 320 ambasadorów, przedstawicieli oświaty, kultury, mediów, administracji. Akcja objęła zbiórkę oraz transport kłapek do miejsca przeznaczenia.
2.4	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej		Otwarte Serce	W czasie przedświątecznych przygotowań w sercach studentów ATH narodziło się pragnienie stania się darem dla innych, co stało się początkiem akcji, której celem było wsparcie działalności stacjonarnego Hospicjum im. św. Jana Pawła II w Bielsku-Białej. Inicjatywa połączyła młodych ludzi, którzy na co dzień są członkami Samorządu Studenckiego i Koła Naukowego "Forum Pedagogiczne". W projekcie wzięło udział 14 szkół i parafii oraz ponad stu studentów.
2.5	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu		AWF oddaje krew	„AWF oddaje krew” stanowi coroczną akcję mającą na celu zebranie jak największej ilości krwi przez studentów i pracowników Akademii Wychowania Fizycznego. W murach Akademii akcja odbywa się dwa razy do roku. Inicjatywa ta jest o tyle istotna, że wkracza w najważniejszą możliwą sferę życia, jaką jest możliwość ratowania czyjegoś życia. W trakcie trwania akcji (zazwyczaj akcja trwa przez 3 dni) studenci mogą oddać krew, ale także dowiedzieć się różnych rzeczy od Uczelnianej Rady Samorządu

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.6	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu		Przewietrz się na Olimpijskim z AWF Wrocław	<p>Przedsięwzięcie jakim jest „Przewietrz się na Olimpijskim z AWF Wrocław” realizuje założenia festynu rodzinnego, na którym promowane są aktywność fizyczna poprzez różne formy ruchu, a także zdrowy tryb życia. Uczestnicy rodzinnego festynu realizują swoje działania na terenie Uczelni, na której rozgrywane są w tym czasie turnieje w piłkę nożną, siatkówkę, koszykówkę, badmintona itd. Festyn ma charakter rodzinny, biorą w nim udział studenci oraz pracownicy uczelni wraz z rodzinami. Promocja tychże wartości realizowana jest poprzez zmagania sportowe nieukierunkowane na wynik sportowy lecz na integrację. Ostatnie edycje zgromadziły na obiektach Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu ok. 1500 osób.</p>
2.7	Akademia WSB		Rozwój kształcenia ustawicznego	<p>Jednym z priorytetów działalności Akademii WSB jest intensywny rozwój kształcenia ustawicznego. Uczelnia już od ponad 10 lat zaprasza dzieci i młodzież do udziału w zajęciach w ramach Uniwersytetów Dziecięcych w kilkunastu miastach regionu. Zajęcia pozwalają studentom rozwijać ich wrodzoną ciekawość, kształtować zainteresowania, pobudzać kreatywność oraz odkrywać kolejne talenty. Poszerzenie wiedzy ogólnej i specjalistycznej seniorów, zaangażowanie ich w organizację inicjatyw promujących naukę, aktywność edukacyjną i kulturalną, włączenie seniorów w integrację społeczności lokalnych to niektóre z celów, jakie przyswiewcają działalność Uniwersytetów Trzeciego Wieku Akademii WSB.</p>
2.8	Gdański Uniwersytet Medyczny		Bądź zdrowsz bez kolejki	<p>Spotkania z cyklu „Bądź zdrowsz bez kolejki” to wspólny projekt Radia Gdańsk, Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego. W jego ramach ze słuchaczami Radia Gdańsk spotykają się najlepsi na Pomorzu lekarze, którzy „bez kolejki” wyjaśniają pacjentom problemy zdrowotne.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.9	Gdański Uniwersytet Medyczny		Kaszka dla Malgaszka	Gdański Uniwersytet Medyczny włącza się aktywnie w akcję absolwenta dietetyki GUMed i obecnie studenta pielęgniarstwa Daniela Kasprowicza, który jest wolontariuszem na Madagaskarze. Od kilku lat walczy z niedożywieniem Malgaszów, którym poświęca cały swój czas i wysiłek. Akcja polega na zbiorce w kilku miejscach na terenie Uczelni produktów spożywczych przeznaczonych dla ośrodka żywieniowego na Madagaskarze. W ramach akcji zbierane są: kaszki mleczno-ryżowe, odżywki białkowo-energetyczne, mleko HA, środki uzupełniające elektrolity, suplementy symbiotyki/probiotyki, preparaty multiwitaminowe. Kulminacyjnym momentem akcji jest wystawa zdjęć w Bibliotece Głównej GUMed. Zdjęcia są następnie licytowane, a dochód z ich sprzedaży jest przeznaczony na zakup żywności i suplementów diety.
2.10	Gdański Uniwersytet Medyczny		Młodzieżowe Spotkania z Medycyną	Młodzieżowe Spotkania z Medycyną to nowa inicjatywa popularyzująca pracownikom Zakładu Prewencji i Dydaktyki Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku. Celem projektu jest pokazanie młodym kandydatom do zawodu lekarskiego medycyny prawdziwej. Oryginalna jest sama forma wykładów, która zakłada dwugłos – doświadczonego praktyka (kadra naukowa GUMed lub przedstawiciel Izby Lekarskiej w Gdańsku) i pełnego pasji ucznia-amatora. Młodzieżowe Spotkania z Medycyną adresowane są przede wszystkim do młodziarzy w wieku licealnym, ale także młodszych pasjonatów naukowych nowinek.
2.11	Gdański Uniwersytet Medyczny		Piknik na Zdrowie	Piknik na Zdrowie to przedsięwzięcie o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym. Głównym celem tej imprezy jest szerzenie wiedzy medycznej przydatnej w codziennym życiu potencjalnego pacjenta. Podczas Pikniku prezentują się jednostki Uczelni oraz szpitali. Lekarze i studenci wykonują bezpłatne badania profilaktyczne (m.in. pomiar cukru i cholesterolu we krwi, przeglądy stomatologiczne, badanie piersi), zachęcają do aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania się. Udzielają także profesjonalnych porad. Rozmowom o zdrowiu i chorobie, specjalistycznym prezentacjom i badaniom towarzyszą pokazy ratownictwa medycznego, aerobiku, tańca, występy zespołów muzycznych, konkursy i inne liczne atrakcje.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.12	Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej		„Zaprogramuj swoją przyszłość” Regionalny festiwal kodowania	<p>W roku akademickim 2017/2018 studenci i pracownicy kierunku Informatyka pomagali pracownikom Multicentrum w Białej Podlaskiej w realizacji projektu „Zaprogramuj swoją przyszłość” Regionalny festiwal kodowania. Podczas tego wydarzenia studenci w ramach wolontariatu pod nadzorem pracowników naukowych zorganizowali i prowadzili warsztaty z programowania dla dzieci oraz obsługiwali stoisko z robotami Vex, którymi dzieci mogły się bawić w przerwach pomiędzy innymi wydarzeniami festiwalu.</p>
2.13	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu		Inicjatywy Samorządu Studenckiego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu	<p>Głównym zadaniem Samorządu jest aktywizacja studentów poprzez działalność, podejmowane inicjatywy i przedsięwzięcia. Ogromną rolę odgrywa realizacja pasji, samorozwój. Nadzrędnym celem analitycznej działalności Samorządu jest stała pomoc i dbanie o dobro wszystkich studentów naszej uczelni oraz osób potrzebujących pomocy. Studenci są otwarci na wszelkie inicjatywy. Samorząd studencki PWSZ w Tarnobrzegu jest inicjatorem i organizatorem licznych akcji o charakterze charytatywnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zostań dawcą szpiku kostnego - zbiórka odzieży, środków czystości, słodyczy dla dzieci z Domu Dziecka w Skopaniu, - organizowanie dnia Mikołaja w grudniu dla dzieci z Domu Dziecka w Skopaniu, - zbiórka żywności i innych przedmiotów potrzebnych zwierzętom w pobliskich schroniskach. Studenci biorą także czynny udział w promocji Uczelni, m.in.: podczas Dni Otwartych oraz wykładów otwartych.
2.14	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu		Patronat nad Uniwersytetami Trzeciego Wieku	<p>Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. S. Tarnowskiego w Tarnobrzegu działa od 2007 roku. Uczelnia współuczestniczyła w powołaniu UTW oraz przez cały okres jego działalności prowadzi wsparcie merytoryczne, organizacyjne i lokalowe. Stowarzyszenie UTW przy PWSZ w Tarnobrzegu jest członkiem Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń UTW. Jego członkami są osoby w wieku powyżej 50 lat, a główne cele działalności koncentrują się na realizacji procesu edukacyjnego z zakresu różnych dziedzin wiedzy (wykłady, ćwiczenia, zajęcia warsztatowe, zajęcia laboratoryjne i inne), które w znacznej części prowadzone są przez pracowników naukowo-dydaktycznych Uczelni. Uczelnia udostępniła UTW sale wykładowe do prowadzenia w/w zajęć, przeznaczyła na potrzeby stowarzyszenia pomieszczenie administracyjne, które jest do dyspozycji Zarządu UTW od początku jego powstania do chwili obecnej.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.15	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie		Kompetencje - dialog z interesariuszami	<p>W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Ciechanowie od 2013 roku prowadzone są systematyczne działania mające na celu dążenie do efektywnego przygotowania studentów do przyszłej pracy zawodowej, nie tylko w zakresie wiedzy i umiejętności, ale i kompetencji społecznych. W związku z tym przeprowadzane są wśród absolwentów badania dotyczące ich oczekiwań na rynku pracy, przydatności zdobytej wiedzy i umiejętności w pracy zawodowej, co może mieć znaczenie w karierze zawodowej młodych ludzi. Szczególnym zaś obszarem badawczym są kompetencje społeczne. To one pozwalają kształtować społeczne postawy, wrażliwość społeczną, kulturę pracy, a jednocześnie satysfakcję zawodową i mogą prowadzić do samorealizacji. Badanie opinii absolwentów odbywa się dwukrotnie w ciągu roku akademickiego. Absolwenci danego kierunku, formy i poziomu studiów wyrażają swoją opinię za pomocą techniki ankietowej. Badanie jest anonimowe a udział w nim dobrowolny. Celem niniejszych badań prowadzonych wśród absolwentów oraz potencjalnych pracodawców jest poznanie spójności pomiędzy uzyskanymi w uczelni i przydatnymi kompetencjami według absolwentów na rynku pracy, a stwierdzonymi przez pracodawców i oczekiwanymi przez nich w swoim przedsiębiorstwie.</p>
2.16	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu		Struktura i działania Krajowej Administracji Skarbowej	<p>Dnia 28 lutego 2019 r. miał miejsce zorganizowany przez Koło Naukowe "ADMINISTRATYWISTA" wykład otwarty. Zaproszenie przyjęli Naczelnik Urzędu Skarbowego w Wodzisławiu Śląskim Izabela Tomczyk, Naczelnik Urzędu Skarbowego w Jastrzębiu-Zdroju Barbara Kwiatkowska oraz funkcjonariusze Krajowej Administracji Skarbowej z Katowic. Zaproszeni goście przedstawili uczestnikom spotkania „Strukturę i zadania Krajowej Administracji Skarbowej”. W toku wykładu prelegenci wytłumaczyli i zobrazowali działania jakimi zajmuje się Krajowa Administracja Skarbowa, a dokładniej Urzędy Skarbowe oraz Urzędy Celno-Skarbowe. W Urzędzie Celno-Skarbowym pracują funkcjonariusze celno-skarbowi, noszący własne umundurowanie. Często prowadzą oni akcje wspólnie z Policją lub Strażą Graniczną, które w głównej mierze polegają na zatrzymaniu podejrzanym osobom sprzedających towary nielegalnego pochodzenia. Często wspólne akcje pozwalają wykryć nielegalną działalność. Wśród funkcjonariuszy służbę pełnią psy, które wspierają funkcjonariuszy w ich codziennych</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.17	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie		Wolontariat	<p>obowiązkach, np. znajdują przy podejrzanym nielegalnym narkotyki lub tytoń nieposiadający znaków akcyzy. Uczestnicy wykładu dowiedzieli się jakich rzeczy nie można przywozić do kraju oraz jakie są konsekwencje nie przestrzegania tego zakazu. W czasie wykładu zostały pokazane przedmioty zatrzymane przez celników.</p> <p>Działania realizowane przez studentów i wykładowców to: 1. prowadzenie zajęć z języka angielskiego dla słuchaczy UTW „Kromka Chleba”, 2. Organizowanie akcji zbiorowego oddawania krwi na terenie Uczelni przez Klub HDK PCK przy PWSZ, 3. organizacja „kołędowania” dla pacjentów tarnowskich szpitali, 4. udział w dniach otwartych szkoły, 5. udział w Małopolskiej Nocy Naukowców, 6. współpraca z innymi grupami (Wolontariat Miłosierny Samarytanin), 7. udział w imprezach sportowych dla osób z niepełnosprawnościami organizowanych na terenie PWSZ w Tarnowie, 8. udział w imprezach masowych organizowanych na terenie miasta Tarnowa (m.in. Zamkomania, konkursy pierwszej pomocy w Parku Strzeleckim), 9. prowadzenie zajęć z zakresu pierwszej pomocy na zaproszenie dyrektorów przedszkoli i szkół z terenu Tarnowa i powiatu tarnowskiego, 10. pomoc indywidualnym osobom.</p>
2.18	Politechnika Białostocka		Podlaski Uniwersytet Dziecięcy	<p>Podlaski Uniwersytet Dziecięcy (PUD) to inicjatywa, która swoim zakresem obejmuje Uniwersytety Dziecięce funkcjonujące w Politechnice Białostockiej: „Politechnika Białostocka – Białostocki Uniwersytet Dziecięcy”, „Politechnika Białostocka – Bielski Uniwersytet Dziecięcy”, „Politechnika Białostocka – Hajnowski Uniwersytet Dziecięcy”, „Politechnika Białostocka – Siemiatycki Uniwersytet Dziecięcy”, „Politechnika Białostocka – Sokółski Uniwersytet Dziecięcy”. Jako pierwszy w Politechnice Białostockiej powstał projekt pod nazwą „Politechnika Białostocka – Białostocki Uniwersytet Dziecięcy”. Zajęcia w ramach PUD skierowane są do uczniów szkół podstawowych, a ich głównym celem jest popularyzacja nauki oraz pokazywanie, że przyswajanie wiedzy wcale nie musi być nudne i trudne – wręcz przeciwnie, może okazać się wspaniałą przygodą i możliwością pogłębienia swoich pasji i zainteresowań. W trakcie roku akademickiego mali studenci otrzymują indeksy, do których po każdym zajęciach zbierają wpisy (jest to forma zaliczenia), a na koniec roku</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.19	Politechnika Śląska		Funkcjonowanie przy Politechnice Śląskiej Stowarzyszenia „Śląskie Centrum Biznesu i Zrównoważonego Rozwoju”	akademickiego otrzymują dyplomy. Zajęcia odbywają się w małych grupach warsztatowych, tak aby każdy uczestnik miał możliwość bezpośredniego kontaktu z „nauką”. Większość zajęć w ramach PUD odbywa się na terenie Politechniki Białostockiej. Przy współpracy z instytucjami spoza Uczelni program wzbogacany jest spotkaniami o tematyce kultury, bezpieczeństwa i kreowania bezpiecznych postaw w życiu codziennym, które pokazują, że zdobywanie wiedzy może być również wspaniałą zabawą.
2.20	Politechnika Wrocławska		Dolnośląski Festiwal Nauki (DFN)	Stowarzyszenie jest organizacją typu non-profit, której głównym celem jest kreowanie etycznego biznesu oraz rozwijanie i popularyzacja założeń zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu. Stowarzyszenie wspiera przedsiębiorców w tworzeniu strategii CSR, jak również w upowszechnianiu zasad racjonalnego, zrównoważonego gospodarowania w oparciu o nowoczesne metody zarządzania oraz wykorzystania technologii przyjaznych dla środowiska. Organizacja ściśle współpracuje z organami władzy rządowej oraz samorządowej w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów. Pozostała działalność stowarzyszenia obejmuje: opracowywanie nowatorskich koncepcji etycznego zarządzania, integrację środowisk naukowych i biznesowych wokół idei społecznej odpowiedzialności biznesu, opracowanie i gromadzenie przykładowych dobrych praktyk oraz upowszechnianie ich w publicznym komunikowaniu, przeprowadzenie treningów wrażliwości etycznej oraz szkolenie audytorów etycznych.
2.21	Politechnika Wrocławska		Prężnie działający samorząd studencki PWr oraz finansowanie kół strategicznych	DFN – inicjatywa o charakterze imprezy popularnonaukowej na terenie całego Dolnego Śląska (sesje stacjonarne i wyjazdowe). Politechnika Wrocławska jest w gronie 13 organizatorów (uczelnie i jednostki naukowo-badawcze) i dużej grupy współorganizatorów (jednostki naukowe, kulturowe, administracyjne, fundacje itd.). Najlichniesz grupa środowiska akademickiego - studenci Politechniki Wrocławskiej, stanowi trzon funkcjonowania uczelni. Samorząd studencki stanowi grono przedstawicieli tej grupy, którzy zasiadają w Zarządzie oraz Wydziałowych Radach Samorządu Studenckiego. Corocznie ogłaszany konkurs na strategiczne koła naukowe PWr – pozwalający na uzyskanie znacznego wsparcia finansowego ze strony uczelni.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.22	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach		Warsztaty kulinarne- edukacyjne „Kolorowo znaczy zdrowo”	<p>„Kolorowo znaczy zdrowo” jest inicjatywą realizowaną przez Katedrę Dietetyki Wydziału Zdrowia Publicznego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Gminą Siemianowice Śląskie. W ramach projektu opracowano innowacyjne moduły zajęć warsztatowych. W ramach projektu zaplanowano przygotowanie i przeprowadzenie cyklu warsztatów kulinarno-edukacyjnych. Warsztaty realizowane są z podziałem na cztery autorskie moduły dydaktyczne: warsztaty edukacyjne, warsztaty sensoryczne, warsztaty kulinarne, warsztaty z kuchni molekularnej. Zajęcia służą kształtowaniu lub zmianie postaw, przekonań, opinii, jak również kształtowaniu umiejętności praktycznych dzieci.</p>
2.23	Uczelnia Jana Wyżykowskiego		Uniwersytet dziecięcy UJW	<p>Uniwersytet Dziecięcy UJW powstał w 2017 r. Podstawowym celem Uniwersytetu jest: 1. popularyzacja nauki (m.in. poprzez wykłady popularyzacyjne i pokazy), 2. pogłębianie przez dzieci wiedzy z zakresu różnych dyscyplin naukowych (m.in. historia, astronomia, biologia, fizyka, chemia, geologia, robotyka, dziennikarstwo, sztuka, informatyka), 3. wzmacnianie umiejętności dzieci (m.in. poprzez samodzielne wykonywanie doświadczeń, eksperymentów w trakcie praktycznych warsztatów), 4. poszerzanie kompetencji społecznych (poprzez uczestniczenie we wspólnych zabawach i posiłkach), 5. rozwijanie pasji i zainteresowań (m.in. poprzez uczestnictwo w wycieczkach edukacyjnych i festiwalu nauki). Dzieci pozostają na uczelni bez rodziców pod opieką organizatorów. W tym celu UJW stworzyła przyjazne i optymalne dla dzieci warunki (np. pufy do wypoczynku). Wykłady i warsztaty prowadzi naukowcy, specjaliści z różnych dziedzin, artyści i przedsiębiorcy. We wszystkich zajęciach organizowanych na Uniwersytecie dzieci uczestniczą bezpłatnie.</p>
2.24	Uczelnia Jana Wyżykowskiego		Dziecięca Akademia Języka Angielskiego Uspeak	<p>Akademia Uspeak to inicjatywa, która została stworzona przez UJW Polkowice, a finansowana jest z budżetu Gminy Polkowice. Od 4 lat corocznie do akademii przyjmowani są uczniowie klas od IV do ostatniej klasy gimnazjum, na podstawie wyników konkursu. Zajęcia, które odbywają się 2 razy w tygodniu, po 60 minut, mają charakter konwersacyjno-warsztatowy. Podczas zajęć nacisk kładziony jest na rozwijanie umiejętności mówienia w obcym języku, budowanie pewności siebie, niwelowanie stresu przy wystąpieniach publicznych. W trakcie roku organizuje się</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.25	<p>Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach</p>		<p>Popularyzowanie wiedzy i nauki poprzez wypowiedzi eksperckie pracowników naukowo-dydaktycznych</p>	<p>konkursy tematyczne, spotkania z gośćmi z zagranicy, wizyty w zakładach produkcyjnych (rozmowy w języku angielskim) wyjazdowe warsztaty językowe oraz wakacyjny obóz językowy.</p> <p>Poprzez wypowiedzi eksperckie pracownicy naukowo-dydaktyczni Uczelni popularyzują wiedzę i naukę, komentują i tłumaczą występujące w społeczeństwie i gospodarce procesy oraz zjawiska z zakresu ekonomii, finansów, ubezpieczeń, zarządzania, informatyki i komunikacji, socjologii, administracji, czy szeroko rozumianego biznesu. Są to zarówno wypowiedzi dla mediów, jak i wypowiedzi w ramach paneli dyskusyjnych. Prowadzone są debaty, w których biorą udział eksperci Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach na zaproszenie organizatorów (np.: Europejski Kongres Gospodarczy [EEC], Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw, PulsHR Day, Silesia HR Trends i in.). Uczelnia, za pośrednictwem rzecznika prasowego, kontaktuje się z mediami w celu udzielenia wypowiedzi eksperckich przez pracowników naukowo-dydaktycznych. Są to działania zarówno proaktywne (inicjowane przez rzecznika prasowego), jak i reaktywne (na zgłaszane zapotrzebowanie przez dziennikarzy). Prowadzona jest ewidencja kontaktów dziennikarskich wraz z poruszaną tematyką, mierzona jest także skuteczność (stosunek liczby wypowiedzi dochodzących do skutku po kontaktach z dziennikarzami), która sięga ponad 95%.</p>
2.26	<p>Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach</p>		<p>Uniwersytet Ekonomiczny dla ludzi w każdym wieku</p>	<p>Centrum Kształcenia przez Całe Życie, jako jednostka Uniwersytetu Ekonomicznego realizuje działania skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez realizację programów edukacyjnych tj. 1. Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy (EUD). Przedsięwzięcie ma na celu popularyzację wiedzy i budowanie świadomości ekonomicznej wśród dzieci już od najmłodszych lat. Program obejmuje również serie spotkań dla rodziców z zakresu wychowania i kształtowania postaw u najmłodszych. Zajęcia skierowane są do uczniów klas IV, V i VI szkół podstawowych. 2. Akademia Młodego Ekonomisty (AME), program dla uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz klas gimnazjalnych. 3. Ekonomia dla Liceum i Technikum (ELIT), to autorski program Uczelni skierowany do młodzieży szkół średnich. Absolwenci programów dla dzieci EUD i AME dalej chcieli kontynuować udział w zajęciach prowadzonych na Uniwersytecie. To dla nich przed czterema laty powstał program ELIT. Absolwenci tego</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.27	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu		Konkurs Ethics Challenge	<p>programu często wybierają studia ekonomiczne. 4. Wycieczki dla dzieci ze szkół podstawowych oraz przedszkoli pt. „Moja pierwsza wizyta na Uniwersytecie” realizowane, jako podstawy programowe w szkołach i przedszkolach, poznajemy zawody rodziców oraz ekonomia - co to takiego. 5. Działania skierowane do seniorów, realizowane na pierwszym w Polsce Uniwersytecie Ekonomicznym Trzeciego Wieku (UETW). Działania UETW to przede wszystkim organizacja wykładów i warsztatów o tematyce ekonomicznej, wykłady z historii sztuki i muzyki, które prowadzone są przez wykładowców uniwersyteckich oraz organizacja innych form aktywności tj. zajęcia sportowe (basen, gimnastyka ogólnorozwojowa, taniec), zajęcia komputerowe, warsztaty wizerunkowe, dietetyczne i inne.</p> <p>Konkurs Ethics Challenge organizowany jest przez stowarzyszenie CFA Society Poland oraz Komisję Nadzoru Finansowego (strona Konkursu: ethicschallenge.pl). W finale konkursu wzięło udział 10 zespołów z uczelni ekonomicznych i uniwersytetów prowadzących studia o profilu finansowym bądź ekonomicznym. Konkurs Ethics Challenge polegał na rozwiązaniu dwóch studiów przypadków związanych z dylematami etycznymi w zawodzie finansisty (bankowca, doradcy finansowego, maklera). Zgłoszeni do Konkursu Studenci (dwa 4-osobowe Zespoły) uczestniczyli w spotkaniu inauguracyjnym, które odbyło się 27 kwietnia 2018 r., po którym otrzymali oba zadania i do 15 maja 2018 r. byli zobowiązani przesłać Organizatorom prezentację, która powinna obejmować omówienie: 1. nieetycznych zachowań osób i instytucji występujących w zadaniach oraz rekomendacje etycznego postępowania w każdej z analizowanych sytuacji, 2. zachowań spełniających standardy etyczne i dobre praktyki (zgodnie z Kodeksem Etycznym oraz Standardami Profesjonalnego Postępowania CFA Institute, Kodeksem Etyki Bankowej, Zasadami Etyki Maklerów i Doradców itd.), 3. rekomendacji planu postępowania dla instytucji, w celu zapobieżenia podobnym sytuacjom w przyszłości.</p>
2.28	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu		Green Days 2019 Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu dla Planety i Przyszłych Pokoleń	<p>Z okazji Dnia Ziemi Green Team zorganizował dwa dni 16-17 kwietnia 2019 roku poświęcone problematyce odpowiedzialności uczelni wobec planety i przyszłych pokoleń. Współorganizatorem było studenckie koło naukowe Enactus. W programie były m. in. wykłady na temat odpowiedzialności wobec</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.29	<p>Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie</p>		<p>Akademia Młodych Wynalazców</p>	<p>planety, prośrowiskowego zaangażowania, dyskusja o koniecznych/ pożądanym „zielonych” i prośpotecznych inicjatywach na UE Wrocław z przedstawicielami administracji uczelni oraz różnorodnie warsztaty.</p> <p>Cele Akademii to kreowanie nietuzinkowego, kreatywnego myślenia oraz tworzenie i rozwijanie przyszłych elit intelektualnych. W początkowym okresie zajęcia dla dzieci i młodzieży odbywały się co dwa tygodnie w niedzielne popołudnia. Zajęcia rozpoczynał wykład wprowadzający merytorycznie uczestników w wybraną tematykę. Kolejnym punktem programu były zajęcia warsztatowe/laboratoryjne/pokazowe, które w sposób praktyczny przybliżyły młodzieży poruszone kwestie. Spotkania ilustrowane były prostymi pokazami, których celem było poszukiwanie rozwiązań problemów zarówno naukowymi, których celem było poszukiwanie końcu dla zainteresowanych istniała możliwość uczestnictwa w dyskusji „O wynalazkach przy ciastkach” z prof. Januszem Boratyńskim.</p>
2.30	<p>Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu</p>		<p>DNI AKADEMICKIE</p>	<p>Idea DNI AKADEMICKICH jest popularyzacja nauki i najważniejszych osiągnięć naukowych, a także rozbudzenie zainteresowania naukami przyrodniczymi. Głównym celem DNI AKADEMICKICH, organizowanych od 6 lat na Wydziale Biologii, jest popularyzacja wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych wśród uczniów szkół licealnych poprzez udział w wykładach oraz zajęciach laboratoryjnych, warsztatowych i konwersatoryjnych prowadzonych przez pracowników naszego Wydziału. Zgodnie z przyjętą formułą, uczniowie uczestniczą na początku w 45 minutowym wykładzie akademickim. Po wystąpieniu wykładów uczniowie w 12-15 osobowych grupach uczestniczą w zajęciach praktycznych. Każda grupa uczniów uczestniczy w trzech 2 godzinnych zajęciach o różnicowanej tematyce. Przeważają zajęcia laboratoryjne, podczas których uczniowie uczestniczą w eksperymentach naukowych i samodzielnie przeprowadzają doświadczenia z wykorzystaniem najnowocześniejszych metod i narzędzi badawczych. Uczniowie nabywają wiedzę, umiejętności oraz kompetencji społeczne w zakresie badań świata przyrody i biologii na wszystkich poziomach organizacji biologicznej, od poziomu molekularnego poprzez poznanie budowy i funkcji życiowych wirusów, bakterii, roślin oraz zwierząt i człowieka. Zajęcia dla młodzieży prowadzi wysokiej klasy specjaliści z Wydziału Biologii: profesorowie, adiunkci oraz doktoranci.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.31	<p>Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu</p>		<p>Nie bądz głuchy na głuchych</p>	<p>Działania zostały zapoczątkowane przez studentów z Koła Miłośników Języka PAPILLON. Wśród członkin koła są studentki z różnych wydziałów UAM, które posiadają różne stopnie wady sluchu. Wszystkie działania prowadzone przez Koło Miłośników Języka Papillon mają na celu zwiększenie świadomości słyszających na temat funkcjonowania osób głuchych, lecz również szukanie rozwiązań pozwalających przełamywać stereotypy na temat niepełnosprawności, barier społecznych i komunikacyjnych. Ważnym efektem podejmowanych działań jest budowanie wizerunku Wydziału bliskiego Studentowi z niepełnosprawnością. Od kilku lat prowadzone działania, z których wyróżnić można: obóz naukowo-integracyjny „Między ciszą a ciszą”, który przeznaczony jest dla studentów nie(d)styszających i studentów filologii polskiej. Podczas trzydniowego spotkania prowadzone są lektoraty polskiego języka migowego, zajęcia integracyjne, artystyczne. Głównym celem obozu jest zapoznanie studentów ze specyfiką komunikacji z osobą głuchą, na którą składają się między innymi zasady nawiązywania kontaktu i reagowania na komunikaty osób z dysfunkcjami sluchu oraz mowy, prowadzenia z nimi rozmowy, rozpoznawanie znaczenia sygnałów niewerbalnych. Ponadto od kilku lat na WFPiK organizowane są lektoraty polskiego języka migowego dla wszystkich studentów Wydziału, które trwają cały semestr i kończą się certyfikatem potwierdzającym nabyte kompetencje. Prowadzone są one przez dyplomowanego lektora polskiego języka migowego.</p>
2.32	<p>Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu</p>		<p>Poznańska Akademia Przeżstrzeni</p>	<p>Projekt polega na organizacji warsztatów planistycznych dla dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych, średnich, a także w szkołach specjalnych. Każde spotkanie dostosowane jest do indywidualnych potrzeb każdej grupy. Głównym celem warsztatów jest wprowadzenie uczestników w świat planowania przestrzennego, co pomóc ma w budowaniu świadomości społecznej i przestrzennej oraz wrażliwości na otoczenie, pomóc ma w zrozumieniu zachowań społecznych oraz wzajemnych relacji między człowiekiem a przestrzenią. Ważnym zadaniem jest aktywizacja uczestników w każdym wieku oraz rozwijanie interdyscyplinarnych metod tworzenia przestrzeni. Kolejne warsztaty relacjonowane są na profilu AKNGP na Facebooku. Ponadto nagrany został film promujący warsztaty dla przedszkolaków, dostępny w serwisie YouTube.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.33	Uniwersytet Łódzki		Psia kość	Psia kość to akcja charytatywna mająca na celu wsparcie pracy łódzkiego schroniska dla bezdomnych zwierząt. Polega na zbiorze karmy, koców, zabawek, leków i innych akcesoriów potrzebnych w schronisku. Działania prowadzone są w listopadzie. Na wszystkich wydziałach Uczelni, w BUŁ, w akademikach, w Przedszkolu UŁ, Publicznym Liceum UŁ, a także w Rektoracie ustawione są oznakowane pudła na dary. Zaangażować może się każdy ze społeczności akademickiej.
2.34	Uniwersytet Medyczny w Lublinie		Seminaria Otwarte	Seminaria Otwarte to spotkania naukowe w formie wykładów dotyczących ważnych aspektów ludzkiego zdrowia i życia, a także problemów i wyzwań współczesności istotnych dla funkcjonowania człowieka w świecie. Seminaria Otwarte to popularyzacja wiedzy i nauki, a także platforma dla kreatywnej dyskusji. W organizację Seminarium Otwartych zaangażowane są uczelniane jednostki naukowe oraz ich pracownicy, którzy mając doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych oraz realizacji badań naukowych, występują w roli popularyzatorów nauki i ekspertów w danej dziedzinie.
2.35	Uniwersytet Rolniczy im. Hugo Koftątaja w Krakowie		Wykłady i warsztaty dla młodzięży „Uniwersytet dla młodzięży” – na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym	Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom młodzieży na wydziale prowadzone są wykłady i warsztaty dla uczniów różnych typów szkół. Pracownicy naukowci Wydziału spotkają się z młodzieżą celem przedstawienia różnorodnej tematyki dotyczącej nauk przyrodniczych i społecznych. Warsztaty odbywają się w budynkach Wydziału, ale również nasi nauczyciele akademicy wyjeżdżają na zajęcia do szkół.
2.36	Uniwersytet Szczeciński		Działania uczelni na rzecz rynku pracy – działalność Akademickiego Biura Karier Uniwersytetu Szczecińskiego	Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Szczecińskiego od początku działalności wspiera studentów i absolwentów Uczelni w wyborze ich ścieżki zawodowej oraz pomaga w znalezieniu zatrudnienia spełniającego oczekiwania, aspiracje i kwalifikacje. Swoją misję ABK US realizuje m.in. poprzez szeroką współpracę z pracodawcami, instytucjami i organizacjami z całego kraju. Akademickie Biuro Karier US współpracuje z pracodawcami w zakresie m.in.: organizacji giełd pracy, udostępniania ofert pracy, organizacji staży i praktyk, organizacji szkoleń, warsztatów, gier symulacyjnych oraz promowania przedsiębiorstw i instytucji rynku pracy.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.37	Uniwersytet Szczeciński		Rozwój postaw przedsiębiorczych - Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Uniwersytetu Szczecińskiego działa jako jednostka ogólnouczelniana. Głównym celem AIP US jest promowanie przedsiębiorczości poprzez wspieranie środowiska akademickiego w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. Inkubator dzięki swoim działaniom wzmacnia potencjał przedsiębiorców i motywuje do zakładania własnych firm.
2.38	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy		Jadłodzielnia Karmnik	W dniu 21.03.2017 r. na terenie Kampusu Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy otwarty został punkt pn.: „Jadłodzielnia Karmnik”. Wpisuje się on w coraz bardziej popularną ideę foodsharingu czyli dzielenia się jedzeniem. W dniu otwarcia był to pierwszy punkt tego typu na terenie Bydgoszczy. W Jadłodzielni można pozostawić jedzenie, które nie zostało wykorzystane. Korzystać z niego mogą wszyscy, bez ograniczeń związanych ze statusem materialnym. Przedsięwzięcie to ma na celu zapobieganie marnowaniu żywności. Pozwala na podzielenie się nadmiarem, przy jednoczesnej możliwości skorzystania z innych, pozostawionych w Jadłodzielni produktów. Działalność punktu jest bardzo szeroko propagowana za pośrednictwem mediów społecznościowych oraz lokalnych mediów tradycyjnych, w związku z tym jest bardzo szeroko rozpoznawana na terenie Bydgoszczy. Ma to ogromny walor edukacyjny i użyteczny społecznie.
2.39	Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie		Warszawska Szkoła Zdrowia	Wykłady w ramach Warszawskiej Szkoły Zdrowia prowadzone są cyklicznie – raz w miesiącu (9 wykładów w roku akademickim) i dotyczą tematyki związanej ze zdrowiem i higieną człowieka. Przykłady podejmowanych w ramach dobrej praktyki działań: „Warszawska Szkoła Zdrowia” powstała w związku z prowadzonym przez uczelnię kierunkiem Zdrowie Publiczne. Tematyka wykładów jest bezpośrednio związana ze zdrowiem i higieną człowieka oraz aktualnymi problemami społecznymi. Prelegentami są specjaliści z długoletnim doświadczeniem w omawianej dziedzinie posiadający tytuły i stopnie naukowe. Tematyka wykładów jest dostosowana do głównej grupy słuchaczy jaką stanowią seniorzy.
2.40	Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie		Współpraca na rzecz społeczności lokalnych	Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie realizuje projekty skierowane do otoczenia społeczno – gospodarczego. Sprzyja to budowaniu kapitału społecznego Uczelni. Sprawia, że projekty zyskują na aplikacyjności i atrakcyjności. W ramach współpracy studenci i pracownicy Uczelni

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.41	Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie		Współpraca ze szkołami	angażują się w działania mające na celu tworzenie powiązań między nauką, a celami i zadaniami odbiorców, na doskonaleniu i wymianie wiedzy oraz doświadczeń, poprzez realizację wspólnych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i naukowym. Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie realizuje szereg projektów skierowanych do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. W ramach podjętej współpracy studenci i pracownicy Uczelni angażują się w działania mające na celu edukację i rozwój młodzieży szkolnej.
2.42	Wyższa Szkoła Menedżerska		Akademia Kompetencji Menedżerskich	Akademia Kompetencji Menedżerskich została utworzona zgodnie z Zarządzeniem Dziekana Wydziału Menedżerskiego i Nauk Technicznych z dnia 7 grudnia 2017 r. Kluczowym zadaniem Akademii jest organizowanie bezpłatnych szkoleń dla studentów i absolwentów WSM oraz społeczność lokalnej z obszaru odpowiedzialnego zarządzania. Szkolenia prowadzone są przez najwyższą kadrę menedżerską renomowanych przedsiębiorstw zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. W warsztatach może maksymalnie uczestniczyć 10 osób. Warsztaty prowadzone są cyklicznie.
2.43	Wyższa Szkoła Menedżerska		Klinika Prawa	Na Wydziale Nauk Społecznych i Administracji WSM utworzona została zgodnie z Zarządzeniem Rektora Klinika Prawa, która daje Studentom kierunków Prawo i Administracja doskonałą możliwość uzyskania praktycznych umiejętności w zakresie udzielania porad klientom i rozwiązywania ich problemów prawnych. Klinika działa od 2009 r. Na stałe z Kliniką współpracuje 8 studentów. Nad działalnością Kliniki Prawa czuwa dwóch Konsultantów-Wykładowców WSM (advokat i radca prawny). Studenci-Wolontariusze sporządzają przy pomocy Konsultantów pisma procesowe, pisma urzędowe o zasiłki, odwołania od decyzji administracyjnych, wnioski o stwierdzenie nabycia praw do spadku, a także udzielają porad, co do zachowania się na rozprawie. Często Studenci piszą również wnioski dowodowe, konsultują na bieżąco stanowiska, stosownie do dynamicznie zmieniającej się sytuacji procesowej sprawy. Klinika prowadzi statystyki, jak i szczegółowe akta sprawy, wszystkich pism wydawanych klientom oraz udzielanych im porad.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
2.44	Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej		Pracownik na życzenie „Pracowniczy deadline”	Wdrożona praktyka wynika z analizy potrzeb interesariuszy zewnętrznych, którzy w wielu przypadkach oczekują natychmiastowej realizacji procesu rekrutacji, a tym samym szybkiego udzielenia informacji zwrotnej, czy uda się pozyskać specjalistę do realizowanego projektu. W związku z powyższym podejmowane jest wyzwanie realizacji procesu rekrutacyjnego z dnia na dzień, co w praktyce oznacza, że interesariusz zewnętrzny może zgłosić potrzebę na kandydata do realizacji projektu w sytuacjach awaryjnych, a Akademickie Biuro Karier, jest w stanie odpowiedzieć na tę potrzebę i wyszukać odpowiedniego pracownika. Często są to zadania jednodniowe, gdzie ciężko jest zamieścić wcześniejszy proces rekrutacji. W związku z powyższym zdecydowano o budowie dwóch baz wiedzy: potencjalnych pracodawców i potencjalnych pracowników. W bazie pracodawców zawieramy dane firm, które wyraziły zainteresowanie i wolę uczestniczenia w projekcie „Pracownik na życzenie”. Jeśli chodzi o potencjalnych pracowników, analizowane są zgłoszenia pozyskane różnymi kanałami, w tym również poprzez formularz aplikacyjny umieszczony na stronie Akademickiego Biura Karier.
Zasada 3. Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.				
3.1	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie		AGH bez barier – BON AGH	Biuro ds. Osób z niepełnosprawnościami od 2001 r. realizuje program „AGH uczelnią przyjazną wobec osób z niepełnosprawnościami”. Program ten zakłada kompleksowe podejście Władz Uczelni do problemów, z którymi borykają się studenci niepełnosprawni i uwzględnia potrzeby konkretnego studenta. Metody i formy kształcenia są dobierane elastycznie w zależności od indywidualnych predyspozycji. Biuro ds. Osób z niepełnosprawnościami przyporządkowane jest do Pionu Spraw Studenckich AGH. Biuro współpracuje z krakowskimi uczelniami na mocy zawartego porozumienia oraz wspiera inicjatywy Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych (pierwszej tego typu organizacji w Polsce) oraz współpracuje z Fundacją Studentów i Absolwentów AGH w Krakowie „ACADEMICA”.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
3.2	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu		Ekiden	Akcja „Ekiden - maraton pływacki” to inicjatywa realizowana od 10 lat na AWF Wrocław. Ekiden to inicjatywa realizowana jednocześnie w każdej uczelni Akademii Wychowania Fizycznego w kraju. Wydarzenie to pozwala na realizację działań o charakterze zabawy i nauki. W akcji biorą udział zarówno studenci, jak i członkowie grona akademickiego. Wszyscy uczestnicy Ekidenu mają za zadanie przepłynąć łącznie długość maratonu tj. 42 kilometry i 195 metrów. Uczestnicy bardzo często przychodzą na pływalnię w różnorodnych przebraniach, aby urozmaicić to wydarzenie, podnosząc jego rangę i skalę. W przebraniach czy w zwykłych strojach kąpielowych, uczestnicy pływają tak naprawdę tyle ile mają na to ochotę w danej chwili. Najistotniejszym aspektem tego przedsięwzięcia jest promowanie sportu przez dobrą zabawę.
3.3	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu		Dolnośląskie Onkoigrzyska Dzieci i Młodzieży	Onkoigrzyska to impreza cykliczna, organizowana już od 12 lat. Inicjatywą Dolnośląskich Onkoigrzysk Dzieci i Młodzieży jest pokazanie młodym osobom z chorobami nowotworowymi, że to nie kres ich nadziei na przyszłość. Podczas Onkoigrzysk mogą one rywalizować ze sobą w kilku różnych dyscyplinach sportowych. Mogą się oni poczuć jak prawdziwi zawodowi sportowcy. W końcu na starcie każdy jest sobie równy i ma takie same szanse i możliwości. Dzieci zebrane na Stadionie Olimpijskim mają możliwość startu w konkurencjach lekkoatletycznych - biegu na 60 metrów, skoku w dal i rzutu piłeczką palantową. W zeszlatorocznej edycji po raz pierwszy rozegrano bieg rodzinny na 400 metrów, gdzie rodziny wspólnymi siłami pokonywały ten dystans. Co roku także rozgrywane są rozgrywki w badmintona i tenisa stołowego. Onkoigrzyska przekazują dzieciom i młodzieży walczącym z nowotworami, że „chcieć to móc”. Onkoigrzyska pokazują także, jak dzieci cieszą się poprzez możliwość odcierania się od smutnej codzienności zabiegów i różnych wyrzeczeń.
3.4	Uniwersytet Warszawski		Stanowisko rzecznika akademickiego (Ombudsman)	Pomysł utworzenia w Uniwersytecie Warszawskim stanowiska Rzecznika akademickiego (Ombudsman) zrodził się w 2011 roku z inicjatywy władz rektorskich uczelni. Zadaniem ombudsmana jest wspieranie pracowników i studentów w rozwiązywaniu konfliktów oraz dbanie o to, by wszyscy członkowie społeczności akademickiej byli traktowani sprawiedliwie i uczciwie. Ombudsman UW w swoim działaniu opiera się na zasadach etycznych oraz standardach działania przyjętych przez Międzynarodowe

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
3.5	Akademia WSB		Zarządzanie różnorodnością	<p>Stowarzyszenie Ombudsmanów (International Ombudsman Association (IOA). Praktyczna działalność Ombudsmana polega na przedstawianiu, osobie zgłaszającej się, informacji dotyczącej funkcjonowania i regulacji prawnych, wskazaniu i/lub kontakcie z właściwymi jednostkami organizacyjnymi Uniwersytetu w celu uzyskania stosownej informacji lub wyjaśnienia sprawy. Rzecznik wspomaga strony w rozwiązywaniu konfliktu, rekomenduje i prowadzi mediacje, a także przedstawia władzom rektorskim rekomendacje w zakresie niezbędnych zmian systemowych.</p> <p>Akademia WSB jest ośrodkiem akademickim, w którym studiuje około 1000 studentów z 65 krajów świata. Wspieranie różnorodności poprzez szacunek dla wartości, tradycji, norm, zwyczajów i kultury różnych krajów sprawiło, że uczelnia stała się unikatową na skalę regionu uczelnią. Podczas immatrykulacji studenci z całego świata występują w swoich narodowych strojach, co jest wyrazem szacunku społeczności akademickiej dla wartości i tradycji różnych narodowości. Pracownicy i studenci Akademii WSB oraz przedstawiciele społeczności lokalnej mają możliwość poznawania tradycji, kuchni, kultury różnych krajów dzięki organizowanym dniom poszczególnych krajów. Studenci z zagranicy są aktywnie włączani w realizację projektów edukacyjnych i naukowych realizowanych na uczelni, co stanowi okazję do wymiany międzynarodowych doświadczeń.</p>
3.6	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu		Uczelnia miejscem bez barier	<p>Uczelnia jest otwarta dla osób z niepełnosprawnościami. Wśród udogodnień architektonicznych i sprzętu służącego osobom z niepełnosprawnościami znajdują się na terenie Uczelni: Biblioteka wyposażona w zestawy komputerowe dla osób niewidomych i słabo widzących, dla osób niedowidzących został zakupiony powiększalnik Andromeda i lupy elektroniczne, obiekt został wyposażony w windę, miejsca parkingowe, podjazd przy wejściu do budynku, rampa likwidująca różnice poziomu kondygnacji, toalety dla osób z niepełnosprawnościami, krzesła ze stolikami dostosowanymi dla osób leworęcznych, aule z miejscami przeznaczonymi dla osób z niepełnosprawnościami na wózkach. Niepełnosprawni mogą w każdej sytuacji liczyć na pomoc ze strony życzliwie nastawionych pracowników Uczelni.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
3.7	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu		Działania zapewniające dobre warunki dla osób z niepełnosprawnościami	Wśród podstawowych zadań Uczelni, określonych w Statucie PWSZ w Raciborzu zawarto realizowane zasady równych szans i stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków niezbędnych do pełnego udziału w procesie kształcenia. W Regulaminie zawarto m.in. zadania: 1. opieka nad studentami niepełnosprawnymi przy koordynacji Pełnomocnika ds. osób z niepełnosprawnościami, 2. możliwość IOS, 3. zmiana warunków uczestnictwa w zajęciach, 4. indywidualne warunki korzystania z biblioteki i innych źródeł, 5. zezwolenie na wjazd i parkowanie na terenie Uczelni, 6. dostosowanie zajęć, 7. korzystanie z dodatkowych urządzeń, 8. możliwość korzystania z pomocy osób trzecich, 9. przedłużenie czasu trwania egzaminów, 10. zmiana egzaminu ustnego na pisemny, 11. zastosowanie alternatywnych form zapisu, jak druki, czcionki, 12. działania promocyjne skierowane do osób z niepełnosprawnościami.
3.8	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu		XXI IGRZYSKA SPORTOWE DZIECI I MŁODZIEŻY NIEDOSTOSOWANEJ SPOŁECZNIE I NIEPEŁNOSPRAWNEJ w ramach projektu „Modernizacja zaplecza sportowo-rekreacyjnego PWSZ w Raciborzu, jako element aktywnego wspierania przeciwdziałania przestępczości w powiecie raciborskim z wykorzystaniem kadry naukowej – wiedza i sport drogą do prawidłowego rozwoju osobistego”	Dnia 30.05.2018 r. na stadionie PWSZ w Raciborzu odbyły się XXI Igrzyska Sportowe Dzieci i Młodzieży Niedostosowanej Społecznie i Niepełnosprawnej - Projekt dofinansowany ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej- Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości. Nad całą organizacją czuwali pracownicy Instytutu Kultury Fizycznej i Zdrowia oraz Instytutu Studiów Edukacyjnych PWSZ w Raciborzu. Na stadionie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu spotkali się młodzi sportowcy (300 osób), ich opiekunowie (100 osób) z jedenastu placówek, studenci raciborskiej uczelni (170 studentów), wolontariusze (40 osób) oraz zaproszeni goście (30 osób) – w sumie 650 uczestników. Uczestnicy mieli okazję sprawdzić się w następujących konkurencjach igrzysk: lekkoatletyka - bieg, rzuty do kosza, piłka nożna, tenis stołowy, narty czteroosobowe, gimnastyczny tor przeszkód. Zapewniono również atrakcje towarzyszące tym konkurencjom, które poprowadzili głównie studenci. Igrzyska organizowane przez raciborską uczelnię są doskonałą okazją w zakresie realizowania bardzo ważnych funkcji społeczno-kulturalnych oraz integracji społeczności lokalnej z uczelnią.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
3.9	Politechnika Śląska		Wdrażanie zasad Europejskiej Karty Naukowca oraz Kodeksu Postępowania przy Rekrutacji Pracowników Naukowych w ramach Strategii Rozwoju Zasobów Ludzkich na Politechnice Śląskiej w latach 2017-2020	W styczniu 2017 r. Politechnika Śląska otrzymała wyróżnienie Komisji Europejskiej HR Excellence in Research na podstawie podpisanej deklaracji poparcia dla Europejskiej Karty Naukowca oraz Kodeksu Postępowania przy Rekrutacji Pracowników Naukowych, jak również strategii rozwoju zasobów ludzkich na uczelni na lata 2017-2020. W ramach działań zaplanowano szereg aktywności w obrębie społecznej odpowiedzialności uczelni, szczególnie w zakresie upowszechnienia idei równości, różnorodności, tolerancji oraz respektowania i ochrony praw człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia, jak również pielęgnowania wartości akademickich.
3.10	Politechnika Wrocławska		Wsparcie osób z niepełnosprawnością	Od 2005 roku na Politechnice Wrocławskiej działa Pethomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Sprawuje On nadzór nad Samodzielną Sekcją ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnością (SWON). Podejmowane są inicjatywy i wprowadzane udogodnienia, w tym m.in.: 1. TYFLOLAB – największe specjalistyczne laboratorium tyfłoinformacyjne stworzone z myślą o aktywnych edukacyjnie i zawodowo osobach z niepełnosprawnościami; 2. program ABSOLWENT DRIVER – dofinansowanie kursów prawa jazdy dla studentów z orzeczoną niepełnosprawnością ruchową lub neurologiczną; 3. domy studenckie przystosowane dla osób z niepełnosprawnością ruchową - przyznawanie stypendiów studentom z niepełnosprawnością przez Fundację Rozwoju Politechniki Wrocławskiej; 4. użyczenie specjalistycznego sprzętu (m.in. komputerów, tabletek, powiększalników i lup przenośnych, programów udźwiękwiających, dyktafonów, linijek brajlowskich); 5. OSOBIŚTY ASYSTENT EDUKACYJNY ON - od kilku lat studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z pomocy osobistego asystenta edukacyjnego osoby z niepełnosprawnością. Funkcji takiego asystenta podejmują się zwykle koleżanki lub koledzy studenta, który z uwagi na stopień niepełnosprawności wymaga wsparcia zarówno w sferze bytowej, jak i w procesie dydaktycznym. Studenci – asystenci osoby z niepełnosprawnością – podpisują w tym zakresie umowę z pethomocnikiem rektora ds. osób niepełnosprawnych i otrzymują z tego tytułu odpowiednie honorarium.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
3.11	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach		W ramach projektu MNIŚW „WSPARCIE UNIwersYTE-TÓW TRZECIEGO WIEKU” Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach zrealizował projekt pt. „Determinanty pomyślnego starzenia się seniorów aglomeracji śląskiej”.	Celem projektu było określenie determinant pomyślnego starzenia się oraz przeprowadzenie działań prozdrowotnych obejmujących aktywność ruchową i edukację nakierowaną na promocję i profilaktykę zdrowotną. Ponadto zaplanowano przeprowadzenie oceny sprawności psychomotorycznej ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia tej sprawności w procesie pomyślnego starzenia. Działania projektu obejmowały kilka obszarów tj.: 1. obszar nauki, określający czynniki socjodemograficzne, psychologiczne, stan zdrowia, aktywność ruchową i psychiczną, funkcjonowanie społeczne, potrzeby i oczekiwania seniorów. 2. obszar edukacji, dotyczący zdrowego stylu życia (znaczenie aktywności fizycznej, intelektualnej, społecznej, żywienie, używki), czynników ryzyka chorób i zagrożeń zdrowotnych, wymiarów biologicznych, psychologicznych i społecznych pomyślnego starzenia. 3. obszar aktywizacji, obejmujący aktywizację seniorów poprzez regularne uczestnictwo w proponowanych formach aktywności fizycznej (nordic-walking, ćwiczenia ogólnorozwojowe). 4. obszar integracji społecznej, polegający na zapobieganiu poczuciu wykluczenia społecznego poprzez integrację osób w zbliżonym przedziale wiekowym, o podobnych potrzebach, zainteresowaniach i możliwościach.
3.12	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach		Projekt „Od przedszkola do seniora” współfinansowany z budżetu Miasta Katowice	Śląski Uniwersytet Medyczny organizuje co roku kilkanaście form aktywności w postaci zajęć sportowych i edukacyjnych dla mieszkańców Katowic. Wszystkie realizowane w ramach projektu zajęcia są bezpłatne dla mieszkańców. W ramach projektu organizowane są zajęcia fizyczne, warsztaty i wykłady. W trzech edycjach projektu zrealizowano kilkadziesiąt różnych zajęć dla mieszkańców Katowic, takich jak: 1. szkoła rodzenia, 2. program aktywna mama, 3. gimnastyka ogólnorozwojowa z elementami boksu, 4. funkcjonalny trening medyczny, 5. kurs samoobrony, 6. gry i zabawy ruchowe dla całej rodziny, 7. szkoła zdrowego kregostupa, 8. kreatywne tańcowanie, 9. street dance show, 10. taniec dla osób z niepełnosprawnościami, 11. joga z elementami foam rollingu, 12. pilates core wellness, 13. nordic walking, 14. wykłady w szkołach przedszkolach, takie jak: ABC zdrowego stylu życia, 15. uzależnienia behawioralne, 16. profilaktyka raka piersi i jąder. Projekt zakłada, że profilaktyka zdrowotna będzie zdecydowanie bardziej skuteczna, jeżeli jej program dotrze do całych struktur społecznych, począwszy od najmłodszych do seniorów Miasta Katowice.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
3.13	<p>Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach</p>		<p>Wyrównywanie szans poprzez organizację tygodnia integracyjnego dla studentów zagranicznych</p>	<p>Tydzień Integracyjny organizowany jest specjalnie z myślą o studentach zagranicznych długoterminowych, studiujących na studiach licencjackich oraz magisterskich. Dzięki pomocy wolontariuszy, każdy nowo przyjęty student otrzymuje „Anioła Stróża”, który pomaga mu przed przyjazdem, odpowiadając na pytania związane z życiem studenckim, uczelnią czy zamieszkaniami. Nowi studenci podczas pierwszego tygodnia w Polsce mają możliwość poznawania regionu, miasta i Uczelni. W ramach specjalnie przygotowanego na ten tydzień programu planuje się wycieczki m.in do Kopalni Guido, Muzeum Śląskiego oraz inne imprezy i wydarzenia, które pomogą studentom zintegrować się ze społecznością akademicką i między sobą. Jest też czas na spotkania adaptacyjne na wydziałach i załatwienie niezbędnych formalności przed rozpoczęciem roku akademickiego. Ostatnim punktem Tygodnia Integracyjnego jest „Globalna Wioska”, podczas której spotykają się wspólnie studenci zagraniczni (którzy przyjechali w ramach licznych programów wymiany) ze studentami zagranicznymi długoterminowymi. Podczas tego wydarzenia mają oni okazję spróbować tradycyjne potrawy, a także poznać narodowe tańce oraz pieśni.</p>
3.14	<p>Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu</p>		<p>Debata: „Równość vs. różnorodność”, 21.03.2017 r.</p>	<p>Debata zorganizowana przez Pełnomocniczkę Rektora UEP ds. Równego Traktowania we współpracy z Działem Marketingu UEP z okazji Międzynarodowego Dnia Walki z Dyskryminacją Rasową. Debata objęła następujące panele dyskusyjne: Panel I: Pełnomocnicy na rzecz równego traktowania w Poznaniu, Panel II: Równość bez względu na wiek oraz Panel III: Równość bez względu na religię i pochodzenie. Panele dyskusyjne prowadził Maciej Kautz, autor audycji radiowej International Poznań.</p>
3.15	<p>Uniwersytet Gdański</p>		<p>Uczeń imigrant w szkole i środowisku – doskonalenie kompetencji międzykulturowych</p>	<p>W maju 2015 r. Prezydent Gdańska zainaugurował pracę pierwszego w Polsce międzysektorowego i interdyscyplinarnego zespołu ds. modelu integracji imigrantów i imigrantek. Jego zadaniem miała być inwentaryzacja zasobów i możliwości wspierania imigrantów w Gdańsku, identyfikacja najważniejszych potrzeb i problemów. Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego włączył się w działania zespołu i opracował program i metody szkolenia dla nauczycieli, pt.: Uczeń imigrant w szkole i środowisku – doskonalenie kompetencji międzykulturowych, powstały dzięki wykorzystaniu wyników badań nad migrantami w Norwegii i doświadczenia w zakresie pracy w klasie i szkole z uczniami imigrantami</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
3.16	<p>Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu</p>		<p>Bilingualism Matters @Poznań</p>	<p>i powracającymi z emigracji. Celem głównym programu jest rozwijanie wiedzy i kompetencji nauczycieli, pedagogów, i psychologów w zakresie edukacji i wsparcia rozwoju oraz integracji ucznia imigranta w polskiej szkole.</p> <p>Bilingualism Matters @Poznań to centrum badawczoinformacyjne działające przy Wydziale Anglistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Działalność ośrodka została zainicjowana 25 września 2018 r. jako jeden z 23 międzynarodowych oddziałów centrum, którego główna siedziba znajduje się na Uniwersytecie Edynburskim w Wielkiej Brytanii. Bilingualism Matters @Poznań popularyzuje wiedzę na temat dwu/wielojęzyczności i wielokulturowości oraz prowadzi istotny dialog na temat wyzwań, jakie pojawiają się w XXI wieku. Do najważniejszych kierunków działań podejmowanych przez oddział w Poznaniu należy szerzenie tej wiedzy wśród lokalnych społeczności, promowanie różnorodności językowej w Polsce i poza jej granicami oraz wspieranie kultywacji języków mniejszości. W ramach działalności lokalnej, Bilingualism Matters @Poznań współpracuje z przedstawicielami służby zdrowia, politykami i pracodawcami oraz oferuje przestrzeń do dyskusji pomiędzy nauczycielami, edukatorami, rodzicami a naukowcami, umożliwiając tym samym dzielenie się wynikami badań naukowych nad dwu/wielojęzycznością bezpośrednio z osobami, których to zjawisko dotyczy na co dzień. Oddział w szczególności zwraca się do rodziców chcących wychowywać dziecko dwujęzycznie, nauczycieli i dyrektorów szkół prowadzących programy dwujęzyczne, władz miejskich i oświatowych, jak również ogółu społeczeństwa. Bilingualism Matters @Poznań dzieli się z otoczeniem wiedzą dotyczącą dwu- i wielojęzyczności oraz doradza jak najlepiej wykorzystać tę wyjątkową szansę, jaką jest wzrastanie w wielojęzycznym środowisku.</p>
3.17	<p>Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>		<p>Studentki Serwis Rozwoju Więć Jestem!</p>	<p>Studentki Serwis Rozwoju Więć Jestem! to portal tworzony przez studentów, absolwentów i pracowników Uniwersytetu Śląskiego (Centrum Obsługi Studenta), skierowany do studentów. Więć Jestem! to nie tylko treści zgromadzone w dziesięciu działach: Czuję, Myślę, Studiuję, Rozwijam się, Jestem wśród ludzi, Wierzę, Mam problem, Tworzę i Pomoc psychologiczna, to także zespół ludzi, z którymi można spotkać się podczas organizowanych przez nich kampanii profilaktycznych, pokazów filmowych, warsztatów i happeningów. Na stronie www.wieciem.us.edu.pl znajduje się również</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
3.18	Wyższa Szkoła Menedżerska		Praski Uniwersytet III Wieku	<p>Praski Uniwersytet Trzeciego Wieku rozpoczął swoją działalność 13 listopada 2007 r. Oferta programowa Praskiego UTW jest szeroka i interesująca. Obejmuje następujące zajęcia: wykłady z zakresu pedagogiki i psychologii, organizacji i zarządzania, prawa na co dzień, dyplomacji, profilaktyki zdrowia czy socjologii kursy komputerowe nauka języków obcych basen zajęcia sportowo-rekreacyjne chór warsztaty literackie gry towarzyskie imprezy kulturalne, koncerty, teatr, wystawy. Wyższa Szkoła Menedżerska zapewnia kadre wykładowców, udostępnia środki techniczne do nauki obsługi komputera, stwarza korzystne warunki do nauki języków obcych (język angielski, język francuski, język niemiecki, język rosyjski), daje możliwość do korzystania z basenu, który znajduje się na terenie Uczelni oraz oferuje zajęcia sportowo-rekreacyjne, które poprawiają kondycję psychofizyczną i intelektualną Słuchaczy PUTW. Studenci PUTW posiadają legitymacje upoważniające do bezpłatnego korzystania z biblioteki, a także wszystkich zajęć prowadzonych dla studentów studiów stacjonarnych (dziennych) i niestacjonarnych (zaocznych). Na szczególną uwagę zasługuje działalność chóru „Prażanki” PUTW, który uświetnia swoim śpiewem uroczystości odbywające się na terenie Wyższej Szkoły Menedżerskiej.</p>
<p>Zasada 4. Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.</p>				
4.1	Akademia Leona Kozłińskiego w Warszawie		CSR. Cele Zrównoważonego Rozwoju w strategii firmy - studia podyplomowe	<p>Studia podyplomowe mają charakter specjalistyczny, odbywają się w trybie niestacjonarnym i trwają dwa semestry. Realizowane są w ramach partnerstwa z Deloitte. Co roku w październiku rozpoczyna się nowa edycja – nie tylko z nowymi słuchaczami, ale także z częściowo zmienionym programem i kadrami wykładowców. Program jest nakierowany na uzupełnienie wiedzy w zakresie kształtowania strategii etycznego i odpowiedzialnego biznesu z wykorzystaniem Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs),</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
4.2	<p>Katolicki Uniwersytet Lubelski</p>		<p>Portal Kariery i Portal Pracodawcy Biura Karier KUL: dobra praktyka w pośrednictwie pracy i poradnictwie zawodowym</p>	<p>a także nabycie przez uczestników wysoko cenionych na rynku umiejętności i kompetencji służących efektywnemu wykorzystywaniu różnorodnych instrumentów zarządzania społeczną odpowiedzialnością w nowoczesnej organizacji. Jest on zatem praktyczny, realistyczny, aktualny, całościowy i atrakcyjny.</p> <p>W dniu 20 lutego 2019 r. Biuro Karier KUL uruchomiło serwis informacyjny, którego zadaniem jest stworzenie dobrych praktyk w zakresie: a) kontaktu i współpracy pomiędzy studentami, doktorantami i absolwentami KUL a pracodawcami, b) wzmocnieniu zrównoważonego systemu relacji uniwersytet – rynek pracy, c) rozwoju narzędzi nowoczesnej, zrównoważonej edukacji prorynkowej PORTAL KARIERY to serwis dedykowany osobom poszukującym pracy, praktyk lub staży. Każdy jego użytkownik buduje w serwisie własne portfolio kariery: 1. Wprowadza dane składające się na CV (serwis generuje dokument CV, do którego docierają pracodawcy), załącza dokumenty poświadczające kompetencje i kwalifikacje. 2. Określa własny profil kompetencyjny, dzięki któremu otrzyma dedykowane dla siebie oferty. 3. Korzysta z portalu bez ograniczeń czasowych i zupełnie bezpłatnie. 4. Zapisuje się na spotkania i wydarzenia publikowane w serwisie. Otrzymuje generowane systemowo zaświadczenie potwierdzające uczestnictwo. 5. Zapisuje się na spotkania poradnictwa zawodowego, coaching i szkolenia PORTAL PRACODAWCY to serwis, dzięki któremu pracodawcy uzyskują wgląd w dokumentację kandydatów do pracy, praktyk i staży. 6. Opublikują swoje oferty, a serwis udostępni je automatycznie użytkownikom Portalu Kariery. 7. Przeszukają bazę użytkowników pod kątem określonych kompetencji i kwalifikacji. 8. Opublikują ogłoszenia o wydarzeniach i spotkaniach (zapisy, informacje, kalendarz, powiadomienia).</p>
4.3	<p>Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu</p>		<p>Wizyty studyjne z pracodawcami i otoczeniem biznesu</p>	<p>Celem wizyt studyjnych studentów z pracodawcami w różnych instytucjach i podmiotach jest poszerzenie wiedzy oraz nabycie dodatkowych umiejętności i kompetencji społecznych preferowanej w przyszłej pracy zawodowej. Prowadzone są one w otoczeniu biznesu, które wspiera działalność MŚP oraz inkubatory przedsiębiorczości.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
4.4	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu		Wprowadzenie do programów kształcenia przedmiotu Kultura Społeczna i Zawodowa	Kompetencje społeczne, szczególnie tzw. miękkie, są nieodzownym elementem kształcenia, determinującym sukces absolwentów w pełnieniu ról zawodowych. Korzystając z metody inspiracji zewnętrznej opracowano i włączono do programu studiów przedmiot kultura społeczna i zawodowa. Jest on obowiązkowy dla studentów wszystkich kierunków studiów na czterech kolejnych semestrach, począwszy od semestru II. Przedmiot składa się z części wykładowej i tzw. wybieralnej. W pierwszej części odbywają się typowe wykłady lub seminaria, zaś w części drugiej studenci podejmują różnorodne „aktywności”, które mogą mieć miejsce podczas działań inicjowanych przez Uczelnię lub poza nią, co może prowadzić do inicjacji kompetencji społecznych lub ich pogłębiania. Celem przedmiotu kultura społeczna i zawodowa jest nabycie przez studenta nowych lub pogłębienie już posiadanych kompetencji w zakresie zachowań społecznych i zawodowych, które są pożądane, potrzebne lub niezbędne podczas wykonywania zawodu i udziału w życiu społecznym.
4.5	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie		Obowiązkowy przedmiot e-learningowy „Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw”	W ramach prac nad rozszerzeniem programu nauczania SGH o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności, przez zatrudnionych w SGH ekspertów z tego tematyki został opracowany przedmiot e-learningowy „Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw”. Będzie on obowiązkowy dla studentów studiów licencjackich od roku akademickiego 2019/2020. Każdy moduł rozpoczyna się wstępem teoretycznym, zawiera studium przypadku i praktyczne zagadnienie problemowe oraz wypowiedzi praktyków z organizacji, będących liderami w danym temacie.
4.6	Uniwersytet Rolniczy im. Hugo Kottłāja w Krakowie		Program staży dla studentów Kierunku Leśnictwo	Studenti Wydziału Leśnego (WL) otrzymali szansę na podniesienie kwalifikacji i zdobywanie cennego doświadczenia zawodowego poprzez możliwość uczestniczenia w szkoleniach i stażach w jednostkach Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGL LP), organizowanych w ramach projektów pn.: „Poszukuj specjalistów po UR”, „Program staży dla studentów Kierunku Leśnictwo Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie”. Realizowany kurs z przedmiotu pn. „Podstawy przedsiębiorczości” ma na celu kształtowanie postaw „przedsiębiorczych” i wzmocnienie wśród studentów poczucia wpływu na własną przyszłość zawodową. Kurs pn. „Marketing i zarządzanie w leśnictwie” przygotowuje do podejmowania działań marketingowych, zarządzania i kierowania przedsiębiorstwem.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
4.7	<p>Uniwersytet Rolniczy im. Hugo Kołłątaja w Krakowie</p>		<p>Promowanie właściwych postaw konsumentów w zakresie wyboru i spożycia żywności oraz odpowiedzialnej produkcji żywnościowej</p>	<p>Przedmiot pn. „Etyka gospodarza” kształtuje postawę odpowiedzialności za podejmowane decyzje gospodarcze. Z myślą o poszerzeniu wiedzy studentów WL na temat podejmowania inicjatywy gospodarczej i społecznej odpowiedzialności biznesu, w ramach przedmiotów do wyboru uruchomiono kursy pn. „Zakładanie, prowadzenie i rozwijanie działalności gospodarczej” oraz „Negocjacje i komunikacje w kontaktach handlowych”. Okazjonalnie dla studentów studiów magisterskich (II stopnia) WL organizowane są spotkania z ekspertami np. dyrektorem akademickich inkubatorów przedsiębiorczości, specjalistą biura projektów strukturalnych, oferującymi pomoc merytoryczną i współpracę na wczesnych etapach budowania przedsiębiorstw/startupów, a także w zakresie pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych (na zakładanie i rozwijanie działalności gospodarczej).</p> <p>W ramach zajęć na studiach II stopnia prowadzonych na Wydziale Technologii Żywności, studenci zapoznają się z problematyką żywności ekologicznej, kanałami dystrybucji, motywami i barierami wyboru przez konsumentów takiej żywności. Mają również okazję zobaczyć taki typ gospodarowania, dowiedzieć się o etapach i zasadach certyfikacji, jak również o wszystkich kwestiach etycznych z tym związanych. Bardzo ważny aspekt stanowią także informacje na temat marnotrawstwa żywności. Celem przekazywania aktualnej wiedzy z ww., zakresów niezbędną jest wiedza pracowników, stąd udział w takich wydarzeniach jak warsztaty „We eat responsibly” czy spotkanie w MRIRW na temat rolnictwa ekologicznego. Realizację projektu wspiera Społeczna Rada Konsultacyjna powołana przy Wydziale. Współpraca z wiodącymi zakładami przemysłu spożywczego, jednostkami urzędowej kontroli żywności, placówkami opieki zdrowotnej umożliwia zapoznanie się studentów z różnymi problemami nie tylko technologicznymi, czy jakościowymi, ale i związanymi z bezpieczeństwem i zdrowiem konsumenta, również w szerszym, środowiskowym aspekcie.</p>
4.8	<p>Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy</p>		<p>Kujawsko-Patuckie Centrum Ekonomii Społecznej</p>	<p>KPCES został powołany w 2009 roku, w odpowiedzi na lokalne potrzeby działań prospołecznych. W celu zapewnienia wysokich standardów i kompetencji trenerskich na potrzeby działalności KPCES zorganizowano i przeprowadzono dla trenerów ścieżkę dydaktyczną w postaci rocznego Studium Poddyplomowego - Ekonomia Społeczna. W przeważającej mierze</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
Zasada 5. Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.				
5.1	Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej		Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej – w trosce o zdrowie społeczności białskiej	Powstanie nowoczesnego centrum jest efektem realizacji projektu pn. "Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej – nowa jakość kształcenia na kierunku Pielęgniarstwo w PSW w Białej Podlaskiej", którego realizację uczelnia rozpoczęła 1 stycznia 2018 r. Podniesienie jakości kształcenia poprzez odpowiednie wyposażenie w sprzęt potrzebny do nauki w warunkach symulowanych, zbliżonych do warunków klinicznych, sprawi, że Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II stanie się ważnym regionalnym ośrodkiem nowoczesnego kształcenia kadr ochrony zdrowia. Korzystanie z Monoprofilowego Centrum Symulacji Medycznej wpłynie na wysoki poziom przygotowania praktycznego studentów do wykonywania przyszłego zawodu, jakim jest pielęgniarstwo, a tym samym wysokiego poziomu świadczenia usług zdrowotnych mieszkańcom społeczności lokalnej przez absolwentów kierunku Pielęgniarstwo Państwowej Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II.
5.2	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie		Promocja zasad etyki	W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej corocznie wśród pracowników dydaktycznych i administracyjnych przeprowadzane jest badanie dotyczące samooceny kontroli zarządczej, w którym obok innych typowo zarządczych pytań pojawiły się pytania związane z przestrzeganiem etycznych zasad. Dotyczą one umiejętności identyfikacji zachowań uznawanych w Uczelni za nieetyczne, właściwego zachowania w przypadku, gdy pracownik byłby świadkiem poważnych naruszeń zasad etycznych obowiązujących w Uczelni. Istotnym i motywującym do właściwych zachowań jest pytanie o przestrzeganie etycznego postępowania wśród kadry kierowniczej i promowania takich zachowań własną postawą i decyzjami, jak również o postawę pracowników, w tym dbałości o doskonalenie w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
5.3	<p>Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu</p>		<p>Dzień Wolontariatu na UEP</p>	<p>Założeniem Dnia Wolontariatu na UEP jest przybliżenie idei wolontariatu pracowniczego oraz działań wolontariackich realizowanych zarówno przez organizacje biznesowe, organizacje pozarządowe, jak również pracowników i studentów UEP. Członkowie społeczności akademickiej Uniwersytetu biorą udział w licznych akcjach charytatywnych i społecznych w charakterze wolontariuszy, organizują i współorganizują akcje na terenie Uczelni i poza nią. Celem wydarzenia jest zebranie i przedstawienie wszystkich inicjatyw w jednym miejscu. Dzień Wolontariatu na UEP spotka się z pozytywnym odbiorem wśród zaproszonych gości, pracowników oraz studentów UEP.</p>
5.4	<p>Uniwersytet Gdański</p>		<p>Akademia Animatora – Popularyzatora nauki</p>	<p>Projekt polegał na wzmacnianiu dialogu na linii nauka-społeczeństwo w obszarze nauk eksperymentalnych, przekazywanie wiedzy opartej na dowodach naukowych i działaniu polegającym na wolontariacie pracowniczym. Wydział Chemii (WCH) posiada ogromne doświadczenie w zakresie popularyzacji nauki i podnoszenia jej jakości. Jest jednostką, która nie boi się być innowacyjna i jest otwarta na odbiór społeczny. Na Wydziale Chemii mają miejsce liczne wykłady otwarte dla szkół, warsztaty oraz spotkania przy kawie z młodymi naukowcami, którzy prostym językiem opowiadają o swoich badaniach naukowych. Już dwukrotnie odbyła się Akademia Animatora – popularyzatora nauki, w ramach której wykładowcy z WCH z doświadczeniem w popularyzacji nauki przygotowali kurs, podczas którego pokazali studentom i doktorantom jak prostym językiem omówić doświadczenia chemiczne. Po kursie interesariusze mieli okazję uczestniczyć w imprezach Bałtyckiego Festiwalu Nauki i samodzielnie poprowadzić wykłady, warsztaty i pokazy.</p>
5.5	<p>Uniwersytet Gdański</p>		<p>Sprawiedliwy Handel na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytet Gdańskiego</p>	<p>W 2010 roku Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego zainicjował współpracę ze Stowarzyszeniem Sprawiedliwego Handlu w Polsce, rozpoczynając projekt Uniwersytet Gdański uczelnią przyjazną dla Sprawiedliwego Handlu. Kampania „Uczelnie Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu” jest częścią międzynarodowego obywatelskiego ruchu Fairtrade Towns skupiającego miasta, osoby i organizacje, które promują Sprawiedliwy Handel i Cele Zrównoważonego Rozwoju. Celem głównym programu jest rozwijanie wiedzy i kompetencji całej społeczności akademickiej z zakresu idei sprawiedliwego handlu i zmniejszania luki rozwojowej poprzez realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
5.6	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie		Dzień Edukacji Żywnościowej	Celem inicjatywy było wykorzystanie w praktyce wiedzy i umiejętności zdobytych przez studentów kierunku dietetyka. Zadaniem studentów było przygotowanie dla wybranej grupy odbiorców promocji związanej z racjonalnym żywieniem. W ramach promocji każda grupa studencka przygotowała dwa krótkie wykłady, plakaty i ulotki zachęcające do prawidłowego żywienia oraz dwie przykładowe potrawy. Udzielali także porad żywieniowych.
5.7	Uniwersytet Łódzki		Działalność Centrum Innowacji Społecznych UŁ. Skrzynka Domni-Bezdomni	Centrum Innowacji Społecznych UŁ – to międzywydziałowa, interdyscyplinarna jednostka Uniwersytetu Łódzkiego. W polu zainteresowań i działań jednostki znajduje się przede wszystkim szeroko rozumiana innowacyjność społeczna, pojmowana jako nowatorskie, niestandardowe rozwiązania dotyczące wyzwań i problemów społecznych. Centrum podejmuje się również realizacji idei społecznej odpowiedzialności uczelni, a także promocji Uniwersytetu Łódzkiego w środowisku lokalnym. Celem Centrum staje się więc podjęcie współpracy pomiędzy badaczami z różnych dyscyplin nauk humanistycznych i społecznych oraz przedstawicielami środowiska zewnętrznego przy realizacji działań o charakterze interdyscyplinarnym mających na celu wypracowanie i implementację innowacyjnych rozwiązań dotyczących rozwoju społecznego oraz rozwiązywania istotnych problemów społecznych. Jednocześnie działania te mają również na celu promocję i popularyzację innowacji społecznych w debacie publicznej.
5.8	Uniwersytet Łódzki		Program Absolwent VIP	Idąc w ślady najlepszych uczelni na świecie i mając na celu umacnianie więzi z Absolwentami, Uniwersytet Łódzki od 2013 r. realizuje program Absolwent VIP, skierowany do najwybitniejszych wychowanków Uczelni – grona ekspertów, ludzi sukcesu, osobistości ze świata nauki, sztuki, polityki, biznesu. Program oferuje różnorodne formy aktywności oraz wartościowe inicjatywy dla rozwoju polskiej edukacji. Absolwent VIP to autorska i innowacyjna inicjatywa Uniwersytetu Łódzkiego, w ramach której realizowane są m.in.: WYKŁADY EKSPERCKIE i cykliczne spotkania Absolwentów VIP, PROJEKT MENTORSKI dla najzdolniejszych studentów UŁ, WYDARZENIA SPECJALNE, np. Świątowy Zjazd Absolwentów w ramach obchodów 70-lecia UŁ. Podczas regularnie organizowanych spotkań kolejni wybitni Absolwenci przyjmują z rąk JM Rektora prestiżowy tytuł „Absolwent

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
5.9	Uniwersytet Łódzki		„Za kwiaty dziękujemy”	<p>VIP Uniwersytetu Łódzkiego”, a także symboliczną statuetkę – ceramiczne jabłko, jako owoc ciężkiej pracy Absolwentów oraz zapowiedź ich dalszej, owocnej współpracy z Alma Mater.</p> <p>Akcja Za kwiaty dziękujemy! polega na tym, że studenci, podczas obron prac licencjackich i magisterskich, zamiast dekoracyjnymi bukietami, w ramach podziękowań, obdarowują członków komisji specjalnymi kartkami pocztowymi, których projekty wykonali podopieczni Fundacji GAJUSZ oraz Fundacji HAPPY KIDS. Wpływy ze sprzedaży pocztówek są w całości przeznaczane na cele charytatywne, wspierając działania statutowe obu Fundacji.</p>
5.10	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie		Uczelnia przyjazna dla sprawiedliwego handlu/Fair Trade	<p>Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie włączył się w kampanię „Uczelnie Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu” w kwietniu 2019 r. z inicjatywy Fundacji Pro Universitatis poprzez podpisanie deklaracji poparcia przez JM Rektora oraz powołanie 10-osobowego zespołu realizującego kampanię (tzw. Ambasadorów Sprawiedliwego Handlu w Uniwersytecie Pedagogicznym) składającego się z wykładowców oraz studentów. Podczas obchodów Światowego Dnia Sprawiedliwego Handlu 2019 (World Fair Trade Day) odbyła się projekcja filmów na temat Fair Trade oraz warsztaty poświęcone odpowiedzialnej konsumpcji zorganizowane we współpracy z Fundacją Kupuj Odpowiedzialnie. Dzięki zaangażowaniu uczestników kampanii w sklepiu na terenie uczelni pojawiły się produkty Sprawiedliwego Handlu.</p>
5.11	Uniwersytet Szczeciński		Organizacja kursu „Nowe kompetencje w nowym kraju - kurs dla obywateli Ukrainy”. Inicjatywa na rzecz rynku pracy i pracodawców z regionu	<p>Głównym celem projektu jest podnoszenie kompetencji zawodowych obywateli Ukrainy, którzy przyjechali do Szczecina oraz okolic w celu poszukiwania pracy. Podnoszenie kompetencji dotyczy nauki lub usprawnienia umiejętności posługiwania się językiem polskim oraz pogłębienia zakresu wiedzy z ekonomii, prawa, kultury i historii regionu. Uniwersytet Szczeciński zrealizował już dwa kursy dla obywateli Ukrainy i dwa kolejne odbędą się w roku akademickim 2019/2020. Na zakończenie każdej z edycji kursu zostaną ocenione kompetencje każdego z uczestników na podstawie ankiety oraz zostanie zorganizowane seminarium konsultacyjne dla absolwentów</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
5.12	<p>Uniwersytet Warszawski</p>		<p>Uniwersyteckie Centrum Wolontariatu</p>	<p>kursu i spotkania z potencjalnymi pracodawcami. W każdym cyklu swoje kompetencje podnosi 50 słuchaczy. Łącznie liczba słuchaczy korzystających z projektu wyniesie 200 osób.</p> <p>Uniwersyteckie Centrum Wolontariatu (UCW) Uniwersytetu Warszawskiego powstało w 2013 roku z inicjatywy władz Uniwersytetu. Głównym celem UCW, jest wspieranie i promocja aktywnych postaw w społeczeństwie obywatelskim, a także wspieranie i inicjowanie współpracy z otoczeniem Uniwersytetu, poprzez realizację wspólnych działań z organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi. W działaniach prospołecznych UCW wspiera rozwój wolontariuszy i wolontariuszek, zarówno na polu kompetencji miękkich, jak i praktycznego doświadczenia, które pomoże im w karierze zawodowej. Przykładowo, w Programie Wolontariatu Badawczego studenci i doktoranci Uniwersytetu Warszawskiego przygotowawali i przeprowadzali badania na potrzeby partnerów z instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, zdobywając i rozwijając swoje kompetencje badawcze.</p>
<p>Zasada 6. Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.</p>				
6.1	<p>Akademia WSB</p>		<p>Budowanie długotrwałych relacji z otoczeniem gospodarczym</p>	<p>Nawiązywanie efektywnej współpracy i partnerskich relacji z podmiotami otoczenia społecznego i gospodarczego stanowi jeden ze strategicznych kierunków rozwoju Akademii WSB. Uczelnia dokłada wszelkich starań, aby aktywizować współpracę z praktyką gospodarczą w zakresie wspólnych przedsięwzięć organizacyjnych oraz projektów naukowo-wdrożeniowych. W uczelni działa Rada Ekspertów Akademii WSB, której misją jest zintegrowanie środowiska nauki ze sferą praktyki życia gospodarczego. Współpraca obu środowisk pozwala na racjonalne wykorzystanie posiadanych zasobów i potencjału oraz uzyskanie wspólnych korzyści. Akademia WSB jako jedna z pierwszych uczelni w Polsce wprowadziła model kształcenia dualnego, zapewniającego lepsze przygotowanie absolwentów do wymagań rynku pracy oraz dającego możliwość wykorzystania w praktyce zdobytej wiedzy teoretycznej. Efektem ścisłej współpracy pomiędzy partnerami</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
6.2	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu		CSR Sport AWF Wrocław	<p>biznesowymi, patronującymi poszczególnym kierunkom studiów, są m.in. atrakcyjne i praktyczne programy kształcenia, zwiększona liczba godzin praktyk studenckich, możliwość uzyskania przez studentów branżowych certyfikatów oraz wsparcie merytoryczne i mentoringowe studentów przez przedstawicieli firm partnerskich.</p> <p>CSR Sport to realizacja 4 głównych działań edukacyjnych koncepcji CSR w środowisku akademickim i sportowym. Działania te dotyczą organizacji cyklicznej konferencji naukowej, raportów odpowiedzialności społecznej klubów sportowych w Polsce, artykułów naukowo-popularyzacyjnych oraz realizacji przedmiotu do wyboru dla studentów). Pierwszym działaniem dotyczącym CSR Sport jest realizacja m.in. do cyklicznej konferencji naukowej pn. „ Jakość w Sporcie”, w której prelegenci mają możliwość od 5 lat referowania i publikowania istotnych kwestii na temat CSR i możliwości realizacji działań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu poprzez przedsięwzięcia i inicjatywy sportowe. Drugim działaniem z realizacją inicjatywy CSR Sport jest identyfikowanie możliwości realizacji działań z obszaru CSR w środowisku sportowym oraz przeprowadzanie analiz, badań wśród organizacji non profit w zakresie społecznej odpowiedzialności. Trzecie zadanie związane jest z realizacją i popularyzacją wyników w/w analiz i badań w formie artykułów naukowo-popularyzatorskich w kontekście koncepcji CSR i jej możliwości realizacji poprzez współpracę i przedsięwzięcia o charakterze sportowym. Czwartym działaniem dotyczącym CSR Sport jest uruchomienie przedmiotu kierunkowego o tej samej nazwie. Studenci w ramach realizacji programu studiów na Wydziale Nauk o Sporcie AWF Wrocław, realizują przedmiot, w którym rozwijają swoje umiejętności menedżerskie w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu realizowanej poprzez sport z uwzględnieniem normy ISO 26 000 i jej 7 obszarów.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
6.3	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie		Projekt badawczy Świadomość zagrożenia otyłością (SZO-5)	<p>W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Ciechanowie na Wydziale Ochrony Zdrowia i Nauk Humanistycznych realizowany jest projekt badawczo-naukowy pn. „Świadomość zagrożenia otyłością” SZO-5, który obejmuje pięć czynników - świadomość, wiedzę, zachowania, postawy i samoocenę. Badania mają charakter populacyjny i prowadzone są od 2007 r. Celem badania było poznanie w jakim stopniu świadomość zagrożenia otyłością (jako chorobą) wpływa na zachowania żywieniowe wśród dzieci i młodzieży oraz ocena skali zjawiska otyłości. W ramach projektu badaniem objęto dzieci i młodzież w wieku od 10 do 18 lat uczęszczającą do szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, technikę ankietowania. Narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety. Ponadto prowadzone były pomiary antropometryczne, badanie poziomu glukozy i cholesterolu we krwi oraz ciśnienia tętniczego krwi. W pierwszym etapie badaniami objęto ok. 2000 osób. W roku akademickim 2015/2016 rozpoczęto drugi etap badań, dla których uzasadnieniem był wzrastający w populacji dzieci i młodzieży odsetek otyłych oraz pierwszy cel operacyjny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, który brzmi: „Poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa”. Ponadto porównanie poziomu świadomości dzieci i młodzieży w wyniku prowadzonych działań edukacyjnych.</p>
6.4	Politechnika Białostocka		Stowarzyszenie Odkrywcy Diamentów w Białymstoku	<p>Stowarzyszenie zostało utworzone z inicjatywy Politechniki Białostockiej w kwietniu 2015 roku. Członkami Stowarzyszenia są także przedsiębiorcy, którzy wspólnie z Uczelnią utworzyli fundusz, Program Odkrywcy Diamentów. Jego głównym zadaniem jest wspieranie innowacyjności i kreatywności wśród uczniów ze szkół województwa podlaskiego i województw ościennych oraz studentów Politechniki Białostockiej. Najzdolniejszym uczniom pracującym w grupach formalnych lub nieformalnych, działających pod opieką pełnoletniego mentora, udzielane są dofinansowania na projekty z zakresu nauk ścisłych. Najlepszym studentom Politechniki Białostockiej, którzy wyróżniają się swoją działalnością naukową udzielane są stypendia pozwalające im na swobodny rozwój.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
6.5	Politechnika Wroclawska		Współpraca uczelni z biznesem	Politechnika Wroclawska posiada w swojej strukturze Ośrodek Współpracy Nauki z Gospodarką, gdzie łączy kompleksową formę współpracy świata nauki ze środowiskiem biznesowym.
6.6	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie		Międzykolegialne granty rektorskie	Międzykolegialne granty rektorskie dla nauczycieli akademickich w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie zostały wprowadzone zarządzeniem Rektora w 2017 r. Międzykolegialny grant rektorski jest formą dofinansowania badania naukowego podejmowanego przez międzykolegialny zespół badawczy na zlecenie Rektora, służącego rozwojowi naukowemu nauczycieli akademickich zatrudnionych w SGH oraz zwiększeniu efektywności jej funkcjonowania. Do składu międzykolegialnego zespołu badawczego należą nauczyciele akademicy zatrudnieni w co najmniej dwóch kolegiach SGH (z pięciu). Grant przyznaje Rektor na podstawie decyzji wydanej po uprzednim zaopiniowaniu wniosku przez Rektorską Komisję Weryfikacyjną. Co roku Rektor określa tematy prac badawczych realizowanych w ramach grantów oraz ich liczbę i maksymalną wysokość dofinansowania. Tematy dotyczą zagadnień związanych z funkcjonowaniem uczelni i służą zwiększeniu efektywności działalności SGH. Każdego roku co najmniej jeden z tematów dotyczy społecznej odpowiedzialności organizacji. Do tej pory przyznano 3 granty z tego obszaru dotyczących zagadnień takich jak: społeczna odpowiedzialność wyższych uczelni (2 granty) czy strategia społecznej odpowiedzialności szkół wyższych (1 grant). W 2019 r. został przyznany jeden grant na realizację tematu z zakresu CSR.
6.7	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach		Epidemiologiczna ocena podstawowych problemów zdrowotnych w populacji województwa śląskiego	Katedra Epidemiologii Wydziału Lekarskiego w Katowicach Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach realizuje od wielu lat badania reprezentujące obszar epidemiologii środowiskowej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących epidemiologii chorób układu oddechowego, w tym astmy wieku dziecięcego (rozpowszechnienie, czynniki ryzyka, trendy, zjawisko niedodiagnozowania). Równoległe prowadzona jest epidemiologiczna ocena sytuacji charakteryzującej wybrane programy lub inicjatywy reprezentujące przedsięwzięcia profilaktyczne ukierunkowane na wybrane problemy zdrowia publicznego. Zgromadzone doświadczenia i dobre rozpoznanie sytuacji w zakresie prowadzonych badań pozwala na modyfikację programu naukowego Katedry uwzględniającą z jednej strony porównania sytuacji w skali międzynarodowej (z wykorzystaniem kompetencji

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
6.8	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach		Identyfikacja obszarów o wzmożonej zachorowalności na nowotwory złośliwe (C00-C97) i niezłośliwe (D00-D89) w oparciu o rejestry świadczeń udzielonych pacjentom województwa śląskiego przez Śląski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia	Choroby nowotworowe stanowią obecnie niezwykle istotny problem zdrowia publicznego. Dla identyfikacji obszarów, w których zachorowalność na nowotwory jest najwyższa w skali całego województwa niezbędne jest pozyskanie szczegółowych danych dotyczących liczby pacjentów ze zdiagnozowaną chorobą nowotworową w miastach na prawach powiatu, powiatach, a także gminach. Podstawą rzetelnej oceny stanu zagrożenia populacji chorobami nowotworowymi jest wysoka wiarygodność danych, zarówno pod względem kompletności jak i jakości rejestrowanych przypadków. Jak wykazały wcześniejsze badania dane niezbędne do przeprowadzenia analizy (płeć, wiek, jednostka chorobowa wg ICD-10 oraz miejsce zamieszkania) zawierają rejestry prowadzone przez Narodowy Fundusz Zdrowia - Śląski Oddział Wojewódzki NFZ, dotyczące świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w związku z rozpoznaniem choroby nowotworowej przez placówki opieki zdrowotnej, działające w oparciu o umowę ze Śląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia.
6.9	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie		Działania Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego na rzecz kształtowania świadomości proekologicznej oraz budowania relacji z gospodarką	Działania są istotnym z punktu widzenia regionu i wpisują się w wyodrębnione w Regionalnej Strategii Innowacji oraz Programie Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020 obszary technologiczne: produkcja i przetwarzanie materiałów; technologie dla ochrony środowiska; materiały polimerowe i kompozyty dla medycyny i energetyki. Charakter badań prowadzonych na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym w tym zakresie jest zgodny z założeniami polityki naukowej i innowacyjnej wymienionymi w Krajowym Programie Badań - Nowe technologie w zakresie energetyki i nowoczesne technologie materiałowe. Działania prowadzone na Wydziale są nastawione na prowadzenie kompleksowych,

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
6.10	<p>Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu</p>		<p>Science Shop</p>	<p>badan podstawowych i stosowanych w zakresie badan srodowiskowych energetyki i inzynierii materialowej, jak rowniez nauk o zdrowiu i medycyny oraz technologii zywosci i zywienia. Pracownicy Wydzialu prowadza badania w zakresie nowoczesnych rozwiazan dla energetyki i ochrony srodowiska, co zwiazane jest z wykorzystaniem odnawialnych zrodlel energii oraz innowacyjnych technologii zwiazanych z usuwaniem zanieczyszczen stalych i gazowych ze srodowiska oraz prowadzenie zintegrowanego monitoringu. Celem tych badan jest opracowanie nowych technologii, nowych produktow i wdrozen we wspolpracy z przedsiebiorcami, nie tylko z wojewodztwa slaskiego, ale takze z calej Polski.</p> <p>Jednym z narzedzi umozliwiajacych wdrazanie, realizacje i rozwoj trzeciej misji Uniwersytetu jest powolanie, wspieranie i rozwoj dzialalnosci tzw. Science Shop. Nazwa okresla jednostki, ktore prowadza badania naukowe, zazwyczaj nieodplatnie, sluzace rozwiazywaniu problemow i wyzwanz z jakimi mierza sie organizacje spoleczenstwa obywatelskiego czy lokalne spolecznosci. Celem tej wspolpracy jest wspierane wlasnie tzw. sektora obywatelskiego, z definicji i swojej istoty posiadajacego ograniczone lub minimalne zasoby pozwalajace na zakup ekspertyz na wolnorynkowych zasadach. Pod szyldem Science Shopu spotykaja sie wiec wiedza i nauka dostepne na uczelniach, z dowiadczeniem, kompetencjami i umiejetnosciami, ktorymi dysponuja NGO, spolecznosci lokalne, grupy samopomocowe, zwiazki zawodowe, aktywisci, dzialacze itp. Badania prowadzone w ramach tej jednostki odpowiadaja na konkretne, zgloszone potrzeby wspomnianych grup, a poszukiwanie rozwiazanz prowadzone jest w oparciu o dialog uczelni z otoczeniem.</p>
6.11	<p>Uniwersytet Kazimierza Wielkiego</p>		<p>Centrum Transferu Technologii i Innowacji Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (CTTI UKW)</p>	<p>Dzialanie CTTI UKW jako jednostki ogolnouczelnianej zajmujacej sie komercjalizacja wynikow badan naukowych wpisuje sie w spoina strategie dzialania Pionu Prorektora ds. Rozwoju i Wspolpracy. Synergia wysilkow wszystkich komorek organizacyjnych ww. Pionu zapewnia polaczenie aktywnosci zarowno w obszarze nauk technicznych i scistych, humanistycznych i spolecznych, nauk o ziemi, nauk o zdrowiu czy nauk o sztuce. Tak pojeta oferta UKW stymuluje innowacyjnosc miasta i regionu, a krajowe i miedzynarodowe sukcesy naukowcow Uniwersytetu oraz ich</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
6.12	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		Realizacja projektu pn. "Wykwalifikowani, aktywni, komunikatywni absolwenci UKW"	rozgłos medialny przyciągają kolejnych inwestorów. Zainteresowanie otoczenia społeczno-gospodarczego powoduje, że naukowcy i studenci znajdują się bliżej najbardziej palących problemów regionu, wspierają ich rozwiązywanie, a w część przypadków pomagają je zdefiniować i zbadać, będąc kreatorem nowej wiedzy i wyników eksperymentalnych. Zatem Uczelnia i jej studenci oraz absolwenci mają istotny wkład w podwyższanie jakości życia mieszkańców oraz dobrostan środowiska naturalnego.
6.13	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku		Realizacja projektu badań populacyjnych Białystok Polish Longitudinal University Study (Białystok PLUS) ukierunkowanych na choroby cywilizacyjne XXI wieku	Celem projektu "Wykwalifikowani, aktywni, komunikatywni absolwenci UKW" był wzrost kompetencji niezbędnych na rynku pracy u 360 studentów UKW w Bydgoszczy z kierunków technicznych i pedagogicznych. Projekt zakładał podnoszenie kompetencji komunikacyjnych, informatycznych, analitycznych, zawodowych i z zakresu przedsiębiorczości, zdiagnozowanych przez pracodawców jako najbardziej pożądane od kandydatów do pracy. Zadania zrealizowane w ramach projektu: - certyfikowane szkolenia i warsztaty kształtujące kompetencje - dodatkowe nie ujęte w programie studiów zadania praktyczne w formie prac zespołowych projektowych oraz wymiana dobrych praktyk - współpraca studentów z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Ważnym elementem projektu była interdyscyplinarność i praktyczna współpraca 2 kierunków. Stworzono zespoły projektowe składające się ze studentów kierunków technicznych i pedagogicznych, które wspólnie opracowały projekt/narzędzie, w odpowiedzi na potrzeby pracodawców, co przybliżyło studentom realia współczesnego rynku pracy. Połączenie kierunków przyczyniło się do ukształtowania i wzmocnienia kompetencji komunikacyjnych i pracy w zespole, analitycznych, informatycznych, w zakresie znacznie szerszym, niż miałyby to miejsce w przypadku grup składających się ze studentów tych samych kierunków studiów.
6.13	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku		Realizacja projektu badań populacyjnych Białystok Polish Longitudinal University Study (Białystok PLUS) ukierunkowanych na choroby cywilizacyjne XXI wieku	Badanie populacyjne Białystok PLUS jest badaniem kohortowym, organizowanym i prowadzonym przez Uniwersytet Medyczny w Białymstoku od końca 2015 roku. Projekt realizowany jest we współpracy z Uniwersytetem w Greifswaldzie – organizatorem podobnego badania Study of Health in Pomerania (SHIP). W badaniach udział weźmie 10000 losowo wybranych mieszkańców Białegostoku. W sposób szczegółowy zostanie oceniony ich stan zdrowia (lista badań obejmuje ocenę stanu zdrowia

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
6.14	<p>Uniwersytet Medyczny w Białymstoku</p>		<p>Wykorzystanie i promowanie naturalnych produktów pszczelich w profilaktyce i terapii przeciwnowotworowej</p>	<p>z wykorzystaniem nowoczesnych metod i zaawansowanego sprzętu). Badania będą powtarzane na losowej próbie mieszkańców cyklicznie, tj. co 5 lat. Rezultatem badań jest tworzony biobank danych medycznych, otwarty na inicjatywy naukowe i prospołeczne podmiotów zewnętrznych. W ramach projektu przygotowano do tej pory dwa raporty obrazujące stan zdrowia mieszkańców (profile sytuacji osób z chorobą niedokrwinną serca oraz osób narażonych na występowanie chorób cywilizacyjnych) opierające się na danych z obiektywnych pomiarów – minimalizujących deklaratywną ocenę stanu zdrowia. Dane z raportów stanowią podstawę do kreowania samorządowej polityki zdrowotnej. Uczestnicy badań otrzymują informacje nt. wyników przeprowadzonych badań, jak również wskazania do dalszej diagnostyki lub konsultacji specjalistycznych.</p> <p>Badania naturalnych produktów pszczelich zostały zainicjowane przez prof. Marię Borowską wieloletniego kierownika Zakładu Bromatologii UMB. Przez wiele lat była współorganizatorem Podlaskiej Biesiady Miodowej, gdzie wraz ze współpracownikami przeprowadzała badania jakości miodów konkursowych. Efektem dużego zainteresowania społeczeństwa naturalnymi produktami pszczelimi, ich jakością oraz wpływem na zdrowie a także długoletniej współpracy ze środowiskiem pszczelarskim było: powstanie pionierskiego grantu naukowego „Naturalne produkty pszczele a glejaki mózgu” (NCN N405 625438), stworzenie innowacyjnego suplementu diety PPE1400 na bazie propolisu przeznaczanego w diecie pacjentów onkologicznych we współpracy z firmą Medical Honey, patent o nr RP 225833 – Preparat do karmienia pszczół – gdzie przedmiotem wynalazku był innowacyjny preparat do uzupełniającego żywienia pszczół przeznaczony do dokarmiania pszczół w okresie przygotowania do zimy, po przelimitowaniu oraz w rodzinach pszczelich osłabionych chorobami, zgłoszenie patentowe o nr RP P.416169 we współpracy z firmą FOOS dotyczącym stworzenia innowacyjnego sposobu analizy wybranych parametrów jakości naturalnych miodów pszczelich.</p>
6.15	<p>Uniwersytet Rolniczy im. Hugo Kołłątaja w Krakowie</p>		<p>Forum Green Smart City</p>	<p>Forum Green Smart City jest platformą wymiany informacji pomiędzy władzami samorządowymi, uczelniami, funduszami ochrony środowiska, NGO, przedsiębiorcami oraz mieszkańcami Małopolski. Organizatorzy przedsięwzięcia kładą szczególny nacisk na rozpowszechnienie wiedzy nt</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
6.16	Uniwersytet Śląski w Katowicach		Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych	<p>szkodliwości złej jakości powietrza wśród jak największej liczby mieszkańców Krakowa i Województwa Małopolskiego oraz identyfikację efektywnych sposobów edukowania lokalnych społeczności w zakresie walki ze złym stanem powietrza, transportu ekologicznego oraz eliminacji problemu stosowania niskiej jakości opału. Coroczna konferencja, organizowana w ramach inicjatywy, jest miejscem wymiany wiedzy i doświadczeń o sposobach kompleksowej walki ze smogiem i przeciwdziałania powstawaniu zagrożeń z nim związanych, inicjatywach Smart City oraz nowych technologiach dla miast.</p> <p>Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych funkcjonuje w ramach porozumienia podpisanego 4 kwietnia 2017 r. przez siedem uczelni i jednostek badawczo-rozwojowych województwa śląskiego: Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Akademię Sztuk Pięknych w Katowicach, Akademię Techniczno-Humanistyczną w Bielsku-Białej, Główny Instytut Górnictwa, Politechnikę Śląską, Akademię WSB, skupiając potencjał ekspercki ponad dziewięćdziesięciu naukowców. Niewątpliwym atutem tej inicjatywy jest połączenie wiedzy i kompetencji doświadczonych w wielu dziedzinach środowisk akademickich w strukturze efektywnej operacyjnie, elastycznej organizacyjnie i reaktywnej, a więc gotowej do szybkiego odpowiadania na potrzeby interesariuszy. Siła Obserwatorium leży również w bardzo szerokim spektrum zagadnień, którymi zajmuje się kadra ekspertów działająca w ramach 17 tematycznych zespołów badawczych w trzech głównych obszarach, jakimi są procesy miejskie i metropolitalne, rewitalizacja oraz smart-city. Ważnym elementem sprawnego działania Obserwatorium jest także gotowość i otwartość na budowanie zespołów interdyscyplinarnych ad hoc w odpowiedzi na pojawiające się potrzeby otoczenia społecznego i gospodarczego. Obserwatorium zostało powołane, by służyć społeczeństwu, w tym władzy publicznej, poprzez dostarczanie rzetelnej wiedzy pozwalającej na kreowanie i realizowanie efektywnych polityk publicznych. Działalność Obserwatorium koncentruje się na zbieraniu i analizowaniu danych na temat różnych aspektów funkcjonowania górnośląskiego obszaru metropolitalnego z myślą o wsparciu jego dynamicznego i zrównoważonego rozwoju, jak również podnoszeniu jakości życia jego mieszkańców. Zarządzanie tak złożonym</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
Zasada 7. Rozwijając współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.				
7.1	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie		Instytut Autostrada Technologii i Innowacji	Instytut Autostrada Technologii i Innowacji (IATI) to wirtualny instytut stworzony z myślą o zintegrowaniu prac naukowo-badawczych przez trzy środowiska: uczelnie, niezależne instytuty badawcze i przedsiębiorstwa. Liderami Konsorcjum są Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie i Politechnika Wrocławska. Umowę Konsorcjum w 2014 roku podpisało 22 Partnerów (17 uczelni, 2 instytuty badawcze oraz 3 przedsiębiorstwa). Obecnie grono partnerów IATI tworzy 49 instytucji, w tym: 23 uczelnie, 8 instytutów badawczych i 18 przedsiębiorstw. Instytut gromadzi i porządkuje wiedzę o zasobach naszych Partnerów: posiadanej infrastrukturze badawczej, laboratoriach, naukowcach, wiedzy i doświadczeniu. Stworzono ponad 70 wirtualnych Centrów Kompetencji. Są to swoiste inkubatory innowacji, gdyż w nich odbywa się bieżąca współpraca Partnerów nad pozyskaniem innowacyjnych rozwiązań technicznych i technologicznych.
7.2	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu		„Konstytucja dla Nauki jako determinanta rozwoju uczelni zawodowych w Polsce”	W dniu 19 listopada 2018 r. odbyło się seminarium „Konstytucja dla Nauki jako determinanta rozwoju uczelni zawodowych w Polsce” zorganizowane przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Raciborzu. Przedsięwzięcie zainicjowane zostało wystąpieniem prof. Johna Dee, który przedstawił problematykę systemu szkolnictwa wyższego w Australii, ze szczególnym uwzględnieniem nowych rozwiązań systemowych w zakresie pozyskiwania, przetwarzania wiedzy i nowych umiejętności. Seminarium obejmowało swoim programem dwa panele dyskusyjne. Pierwszy z nich dotyczył w znacznej mierze miejsca Publicznych Uczelni Zawodowych w systemie polskiego szkolnictwa wyższego oraz kwestii nowego prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, tj. Ustawa 2.0. Drugi panel dyskusyjny „Współpraca uczelni zawodowej z samorządem i biznesem” swoim zakresem obejmował zagadnienia związane z rozwojem społeczno-gospodarczym Raciborza, województwa śląskiego oraz rozwojem PWSZ w Raciborzu.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
7.3	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie		„Matopolska Chmura Edukacyjna - nowy model nauczania” - doskonalenie chemii oraz doskonalenie języka angielskiego jako języka obcego poprzez zajęcia on-line, koła naukowe, warsztaty letnie i warsztaty weekendowe	Dużym zainteresowaniem cieszyła się tematyka gospodarki 4.0., która według niektórych panelistów jest nieodzownym elementem rozwoju kraju. To pierwsze tego typu wydarzenie zorganizowane w Raciborzu z udziałem tak wysokiej rangi osobistości ze świata nauki, polityki i biznesu przyjęte zostało z ogromną aprobatą przez wszystkie środowiska.
7.4	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu		Organizacja Konferencji „Problematyka społecznej odpowiedzialności biznesu w dydaktyce i badaniach naukowych. Perspektywa PRME”, 3-4 kwietnia 2017 r.	„Matopolska Chmura Edukacyjna” to innowacyjna propozycja przekazywania wiedzy oraz przybliżania osiągnięć naukowych uczelni wyższych przy wykorzystaniu technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych uczniom w Małopolsce. Przedsięwzięcie Małopolska Chmura Edukacyjna to wspólne partnerstwo i współpraca pomiędzy Województwem Małopolskim oraz wiodącymi uczelniami wyższymi z Małopolski oraz organami prowadzącymi szkoły ponadgimnazjalne. Inicjatywa zakłada współpracę wykładowców Uczelni z nauczycielami języka angielskiego i chemii w szkołach ponadgimnazjalnym i ponadpodstawowych w zakresie prowadzenia zajęć online oraz kół naukowych według scenariuszy i założeń metodycznych zaproponowanych przez Uczelnię oraz zaprojektowanie i przeprowadzenie warsztatów weekendowych i tygodniowych warsztatów letnich dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych według nowatorskich założeń metodycznych opartych na autorskich materiałach rozszerzających zakres programowy szkoły średniej. Warsztaty weekendowe i letnie w ramach obszaru chemia mają charakter zajęć praktycznych odbywających się w laboratoriach chemicznych połączonych z wykładami.
				Celem konferencji było podjęcie dyskusji na temat znaczenia idei społecznej odpowiedzialności biznesu we współczesnym świecie. Zagadnienie to zostało odniesione do dwóch kontekstów: edukacyjnego i badawczego. Pierwszy dzień konferencji w całości został poświęcony dyskusjom na temat zobowiązania uczelni wyższych w kwestii przygotowania studentów – przyszłych pracowników do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych. W pierwszym dniu konferencji odbyły się trzy rundy debat na temat społecznej odpowiedzialności biznesu jako przedmiocie nauczania: pierwsza z udziałem przedstawicieli władz uczelni wyższych, druga z udziałem pracodawców, trzecia – w formie debaty oksfordzkiej – przeprowadzona została przez studentów. Drugi dzień poświęcony został w całości na

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
7.5	<p>Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie</p>		<p>Współpraca krajowa i zagraniczna</p>	<p>prezentacje wyników badań dotyczących społecznej odpowiedzialności biznesu oraz dyskusję na temat współczesnych interpretacji tej idei i kierunków jej rozwoju.</p> <p>Działalność Uniwersytetu w tym zakresie obejmuje m.in. uczestnictwo w projektach Erasmus+ kraje programu i kraje partnerskie, mobilność pracowników i studentów z UE i z poza UE w celu wymiany wiedzy, dobrych praktyk w zakresie kształcenia i przygotowania studentów, także wspieranie integracji społecznej, zwiększanie zrozumienia międzykulturowego i przeciwdziałanie radykalizacji postaw, poprawę kształcenia zapewniającego korzystającym z niego osobom umiejętności wymagane na rynku pracy, realizację projektu CM+ w ramach współpracy z HdBA Mannheim/UM Częstochowy /MOPS w Częstochowie/PUP w Częstochowie – stworzenie na kierunku Praca socjalna dualnej specjalności w zakresie Case Management w celu przygotowania studentów do pracy w systemie łączenia usług społecznych na rzecz skutecznego rozwiązywania problemów osób i społeczności lokalnej (studia i praktyki w Polsce i Niemczech), uruchomienie podwójnego dyplomowania na kierunku Praca socjalna z uczelniami z Ukrainy w celu dzielenia się wiedzą, rozwiązaniami, budowania otwartości, dialogu i wrażliwości społecznej, uruchomienie staży dla studentów z uczelni z Ukrainy, współpracę z innymi ośrodkami akademickimi, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi oraz społecznie odpowiedzialnym biznesem w zakresie programu kształcenia odpowiadającego na potrzeby społeczne i dostosowanego do wymogów rynku pracy.</p>
7.6	<p>Uniwersytet Kazimierza Wielkiego</p>		<p>Młodzi Odkrywcy w Kalejdoskopie Nauki 2.0</p>	<p>Celem głównym inicjatywy było stworzenie mechanizmów współpracy uczelni z otoczeniem społecznym poprzez organizację warsztatów i zajęć dla minimum 400 osób z terenów województwa kujawsko-pomorskiego. Pozwała to rozwijać ofertę Uczelni w zakresie realizacji trzeciej misji, jako forum aktywności społecznej. Dodatkowo realizacja projektu przyczynia się do rozwoju i młodzieży kompetencji kluczowych, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa. Realizacja projektu przyczynia się do popularyzacji nauki wśród społeczności pozaakademickiej: rozbudzania ciekawości poznawczej, stymulowanie intelektualnego rozwoju młodego pokolenia, inspirowania do twórczego myślenia,</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
7.7	Uniwersytet Szczeciński		Zachodniopomorska Sieć Biur Karier	rozwijania zainteresowań oraz pasji, propagowania kultury innowacyjności, a także zapoznanie ze środowiskiem akademickim i uczelnią jako miejscem naukowego oglądu rzeczywistości. 1 września 2015 r. oficjalnie powołano Zachodniopomorską Sieć Biur Karier (ZSBK), zrzeszającą w swoich strukturach biura karier uczelni z województwa zachodniopomorskiego. Biura Karier działające przy zachodniopomorskich uczelniach wyższych zadeklarowały wolę współpracy w ramach ZSBK. Działania na rzecz podpisania porozumienia oraz nieformalna współpraca trwa już od grudnia 2014 r. Celem Zachodniopomorskiej Sieci Biur Karier jest: 1. Wzajemna współpraca i rozwój Biur Karier oraz uczelnianych instytucji wspomagających studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy. 2. Wymiana informacji na temat realizowanych projektów i przedsięwzięć dotyczących rynku pracy, aktywizacji zawodowej studentów i absolwentów, poradnictwa zawodowego. 3. Wzajemna promocja przedsięwzięć adresowanych do społeczności akademickiej oraz pracodawców, a realizowanych przez poszczególne Biura zrzeszone w ZSBK. 4. Promocja idei Biur Karier w środowisku akademickim oraz biznesowym województwa zachodniopomorskiego. 5. Realizowanie wspólnych projektów, imprez, przedsięwzięć skierowanych do studentów/absolwentów oraz pracodawców. Biura zrzeszone w ZSBK spośród swojego grona wybierają Biuro Integrujące, które jest odpowiedzialne za gromadzenie, przekazywanie oraz upowszechnianie informacji dotyczących przedsięwzięć organizowanych przez poszczególne Biura oraz Uczelnie, na których funkcjonują, jak również realizowanych przez inne jednostki, stowarzyszenia, fundacje czy władze lokalne, a dotyczące rynku pracy i poradnictwa zawodowego. Od początku działalności ZSBK rolę Biura Integrującego pełni Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Szczecińskiego.
7.8	Uniwersytet Śląski w Katowicach		14. Młodzieżowy Szczyt Klimatyczny przed COP24, Conference of Youth (COY)	Młodzieżowy Szczyt Klimatyczny, Conference of Youth (COY) to poprzedzające szczyt klimatyczny w Katowicach (2-14 grudnia 2018 r.) spotkanie młodzieży interesującej się zagadnieniami związanymi ze zmianami klimatycznymi oraz wszelkimi kwestiami dotyczącymi zmian środowiskowych. COY to trzydniowe wydarzenie, które odbyło się na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego. Wydarzenie zakończyło się 1 grudnia 2018 r., a w sesji podsumowującej wydarzenie

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
<p>Zasada 8. Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelnią na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.</p>				
8.1	<p>Politechnika Łódzka</p>		<p>IDEA BOX - pomysły naukowców i studentów na rzecz rozwoju Politechniki Łódzkiej</p>	<p>IDEA BOX jest cyklicznym działaniem realizowanym w ramach budżetu zadaniowego Politechniki Łódzkiej. Założeniem projektu jest poprawa warunków pracy i studiowania na Politechnice Łódzkiej. Pracownicy oraz studenci mogą zgłaszać swoje pomysły służące rozwojowi uczelni. Projekt jest szeroko promowany wśród społeczności akademickiej (komunikaty przez wewnętrzną sieć, informacje na stronie internetowej uczelni, opis wydarzenia na Facebooku). W celu realizacji projektu została założona strona, na której pracownicy i studenci PŁ mogą zgłaszać swoje propozycje usprawnień. Wyboru projektów przeznaczonych do realizacji dokonują władze uczelni po przeprowadzeniu konsultacji wśród społeczności akademickiej.</p>
8.2	<p>Szkoła Główna Handlowa w Warszawie</p>		<p>Budżet pracowniczy w Szkole Główniej Handlowej w Warszawie</p>	<p>Budżet pracowniczy stanowi wyodrębnioną kwotę środków finansowych, o której przeznaczeniu współdecydują pracownicy Szkoły Główniej Handlowej w Warszawie. Projekt do Budżetu można zgłosić samodzielnie lub wspólnie z innymi pracownikami. W ramach Budżetu pracownicy zgłaszają propozycje wydatkowania kwoty przeznaczonej na budżet pracowniczy, a następnie wybierają pomysły do realizacji w drodze powszechnego głosowania. Odbywa się ono za pośrednictwem Internetu a każdy pracownik może oddać głos na maksymalnie 3 projekty. Zgłaszane propozycje dotyczą działań na rzecz poprawy warunków pracy i rozwoju zawodowego pracowników Uczelni, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) polepszenia infrastruktury Uczelni wykorzystywanej przez pracowników, b) polepszenia warunków socjalnych, c) innych inicjatyw wspierających rozwój zawodowy i zdrowie pracowników oraz zwiększenie komfortu pracy.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
8.3	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie		Komisja Rektorska ds. społecznej odpowiedzialności SGH	Maksymalna wartość jednego zgłaszanego projektu to 35 tys. zł a w ramach każdej edycji Budżetu wyłaniane są 3 projekty, które uzyskały największą liczbę głosów pracowniczych. Do rozdysonowania jest 100 tys. zł. Komisja Rektorska ds. społecznej odpowiedzialności SGH została powołana decyzją Rektora w 2017 r. W jej skład wchodzi przedstawiciele 5 kolegiów, studentów i doktorantów oraz najważniejszych jednostek administracyjnych z punktu widzenia tego obszaru (Dział Spraw Pracowniczych, Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych, Centrum Współpracy z Biznesem). Prace Komisji koordynuje prorektor ds. nauki i zarządzania. Do zadań Komisji należy: opracowanie projektu strategii społecznej odpowiedzialności SGH; inicjowanie i koordynowanie działań w zakresie społecznej odpowiedzialności SGH; przygotowanie raportów społecznych SGH. Komisja spotyka się co miesiąc, omawiając postępy prac i ustalając zadania na kolejny okres.
8.4	Uniwersytet Łódzki		Corporate Governance. Profesjonalizacja działań na rzecz społecznej odpowiedzialności UŁ	Zadaniem przedsięwzięcia jest uporządkowanie kwestii związanych z obszarem zarządzania zasobami ludzkimi oraz społeczną odpowiedzialnością. W tym celu w kwietniu 2018 r. powołano Pełnomocniczkę ds. społecznej odpowiedzialności uczelni a pod koniec roku zatrudniono konsultantkę ds. HR. Oba stanowiska pokazują dużą dojrzałość uczelni i profesjonalne podejście do kwestii związanych z obszarem pracowniczym oraz SOU. W ramach funkcjonujących stanowisk podejmowane są inicjatywy wspierające rozwój społeczności akademickiej oraz umacniającej uczelnię na arenie międzynarodowej.
8.5	Uniwersytet Medyczny w Lublinie		Żłobek „Mądry Maluch” - żłobek uniwersytecki	Dzięki dofinansowaniu z Programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej „Maluch na uczelni” Uniwersytet Medyczny w Lublinie jako pierwszy z lubelskich szkół wyższych utworzył miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 – żłobek „Mądry Maluch. Taką dedykowaną placówkę stworzyło dla Uniwersytetu Medycznego i prowadzi na podstawie już zawartego porozumienia Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA. Swoją działalność żłobek rozpoczął z dniem 1 października 2015 r.
8.6	Uniwersytet Warszawski		Budżet partycypacyjny UW	Celem budżetu partycypacyjnego (BP) Uniwersytetu Warszawskiego, zainicjowanego przez władze rektorskie uczelni, jest zaangażowanie społeczności uniwersyteckiej w rozwój i usprawnienie działalności

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
8.7	Uniwersytet Warszawski		Żłobek uniwersytecki „Uniwersyteckie Maluchy”	<p>uczelnia, jej funkcjonowanie jako organizacji (zadań spoza działań statutowych, edukacyjnych, naukowych, badawczych itp.) poprzez zgłaszanie przez członków społeczności akademickiej projektów rozwojowych, dyskutowanie nad nimi i wybór w głosowaniu tych, które w największym stopniu służą dobru wspólnemu. W roku kalendarzowym 2018 wysokość środków przeznaczonych na realizację wszystkich wybranych projektów wynosiła 300.000,00 zł. Założeniem idei budżetu partycypacyjnego UW jest, aby zgłoszone projekty w możliwie największym stopniu mogły realizować potrzeby jak najszerszej części społeczności uniwersyteckiej. Mogą realizować potrzeby grup identyfikowalnych w skali całej uczelni, nie zaś określonych terytorialnie lub administracyjnie.</p> <p>Przykładowy żłobek Uniwersytetu Warszawskiego powstał w 2013 roku z inicjatywy zespołu rektorskiego. Pomysł utworzenia żłobka wynikał ze świadomości nasilającej się trudności pracowników i doktorantów Uniwersytetu Warszawskiego w łączeniu potrzeby rozwoju zawodowego z potrzebą założenia rodziny. W świetle stałego deficytu samorządowych rozwiązań instytucjonalnych opieki nad małym dzieckiem w Warszawie oraz przy okazji wspólnych dyskusji, np. debaty prezydenckiej w listopadzie 2012 r., powstał pomysł utworzenia żłobka w UW dla 15 dzieci w wieku do 3 roku życia dla pracowników i doktorantów UW. Ograniczenie liczbowe dzieci korzystających z usług opieki instytucjonalnej wynikało z warunków lokalowych, jakimi mogła dysponować wówczas uczelnia.</p>
Zasada 9. Zapewnić przejrzystość prowadzonej przez uczelnię działalności poprzez m.in. mierzenie rezultatów, promowanie i upowszechnianie dorobku oraz wskazanie osoby lub zespołu koordynującego te działania.				
9.1	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie		Opracowanie pierwszego raportu społecznego Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie	<p>Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie w 2017 r. przystąpiła do sieci współpracy United Nations Global Compact zrzeszającej ponad 9 000 największych firm i 5 000 instytucji z całego świata, które wspólnie dyskutują z rządami i instytucjami naukowymi na szczeblu krajowym i ponadnarodowym o zrównoważonym rozwoju. W związku z tym AGH jest zobowiązane do przedłożenia do 2019 r. pierwszego raportu społecznego. Raport uwzględni rekomendacje i standardy raportowania zgodne z postulatami sieci United Nations Global Impact (10 zasad ONZ Global Compact) - odnoszące się do kwestii środowiskowych, pracowniczych i etyki.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
9.2	Gdański Uniwersytet Medyczny		Tajemnice z muzealnej półki	<p>Dane prezentowane w raporcie pochodzą ze strony internetowej www. agh.pl, opracowań własnych, analiz Pionu Kanclerza oraz ze Sprawozdań Rektora Akademii Górniczo–Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie opracowanych corocznie przez Dział Informacji i Promocji AGH.</p> <p>Cykl historycznych opowieści przygotowanych przez Muzeum GUMed w celu propagowania wiedzy o historii medycyny w Gdańsku i Wilnie (Uczelnia ma korzenie wileńskie). Co miesiąc na stronie internetowej www. gumed.edu.pl oraz w „Gazecie GUMed”, pokazywane są wybrane eksponaty Muzeum GUMed. Do nich przygotowywany jest profesjonalny opis. Na początku każdego roku akademickiego z obiektów prezentowanych na stronie i w „Gazecie GUMed” przygotowywana jest wystawa.</p>
9.3	Politechnika Łódzka		Promowanie i upowszechnianie wyników badań naukowych w Internecie i poprzez kanał YouTube	<p>Działanie ma na celu popularyzację nauki w społeczeństwie poprzez prezentację zagadnień naukowych w atrakcyjnej formie i w sposób zrozumiały dla szerokiego grona odbiorców. Wykorzystanie popularnego przekazywnika, jakim jest Internet i kanał YouTube, pozwala na dotarcie do szerokiego kręgu osób, zwłaszcza ludzi młodych korzystających na co dzień z takich źródeł informacji. W ramach działań popularyzujących nauk realizowane są dwie inicjatywy: – „Wiedzą, co mówią” – cykl filmów popularnonaukowych prezentowanych na kanale YouTube, w których eksperci z Politechniki Łódzkiej odpowiadają na ciekawe i często rodzące się pytania w lekkiej i przystępnej dla odbiorców formie. Cykl jest skierowany głównie do licealistów i osób zainteresowanych naukowym wyjaśnieniem zjawisk życia codziennego. Eksponując kapitał intelektualny pracowników oraz studentów, poszczególne odcinki cyklu prezentują nowoczesną infrastrukturę badawczą. Na co dzień skupieni w laboratoriach i pracowniach badacze odkrywają przed odbiorcami niezwykły świat nauki.</p>
9.4	Uniwersytet Gdański		Wprowadzenie Polityki Otwartego Dostępu (POD) na Uniwersytecie Gdańskim	<p>W związku z wytycznymi krajowej polityki Open Access opracowanymi przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2015 r. w dokumencie „Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce”. Uniwersytet Gdański biorąc pod uwagę korzyści jakie płyną z szerokiej współpracy i wymiany wiedzy oraz pragnąc zapewnić wszystkim dostęp do tej wiedzy bez ograniczeń, 14 grudnia 2017 r. uchwałą senatu UG wprowadził Politykę Otwartego Dostępu (POD).</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
9.5	<p>Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu</p>		<p>Green Team Rektorska Komisja ds. społecznej odpowiedzialności</p>	<p>Celem strategicznym POD jest zwiększenie ilości publikacji pracowników oraz doktorantów UG udostępnianych na zasadzie wolnych licencji oraz indeksowanych w bazach naukowych jako dokumenty typu Open Access. Działania, które pozwolą na osiągnięcie tego celu odnoszą się do: stworzenia wewnętrznych aktów prawnych oraz procedur regulujących kwestie deponowania oraz udostępniania prac naukowych; przygotowania zaplecza technicznego – baza Wiedzy UG oraz Platforma Czasopism Naukowych; uregulowania współpracy w zakresie nadawania numerów DOI oraz systemu antyplagiatowego; wsparcie wydziałowych czasopism naukowych – wnioski do MNiSW; podniesienie samoświadomości naukowców w zakresie POD poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów oraz konferencji.</p> <p>Green Team został powołany przez Rektora 1 listopada 2017 roku w ośmioosobowym składzie. Do zadań Komisji należy: opracowanie strategii społecznej odpowiedzialności Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, przeprowadzenie badań ankietowych wśród kluczowych interesariuszy Uczelni celem rozpoznania ich potrzeb i oczekiwań wobec Uczelni, organizowanie spotkań z przedstawicielami biznesu, organizacji pozarządowych, władz lokalnych i mediów celem promocji, wymiany poglądów i doświadczeń związanych z koncepcjami SOU i CSR – tworzenie platformy współpracy międzysektorowej, podpisanie Karty Różnorodności, wdrożenie Zasad PRME (Principles for Responsible Management Education), wdrożenie metodyki pomiaru dojrzałości społecznej odpowiedzialności Uczelni, inne wiążące się z działaniami związanymi ze społeczną odpowiedzialnością Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Zespół spotyka się regularnie minimum dwa razy w miesiącu inicjując i koordynując różnorodne działania uczelni w zakresie społecznej i środowiskowej odpowiedzialności. Zamiarem głównym jest wspieranie oddolnej aktywności pracowników i studentów w tym zakresie.</p>
9.6	<p>Uniwersytet Rolniczy im. Hugo Kołłątaja w Krakowie</p>		<p>Małopolska Noc Naukowców na Wydziale Rolno-Ekonomicznym</p>	<p>Od 12 lat, w ostatni piątek września odbywa się Małopolska Noc Naukowców. Historycznie warto podkreślić fakt, że województwo małopolskie, jako pionier w skali kraju, zorganizowało pierwszą edycję Nocy w 2007 r. Celem inicjatyw jest promocja nauki i jej upowszechnianie oraz przybliżenie uczestnikom jak wygląda praca naukowca. W Noc Naukowców na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym odbywają liczne warsztaty i pokazy dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
Zasada 10. Prowadzić działalność w taki sposób, by minimalizować negatywny wpływ aktywności realizowanych przez społeczność akademicką oraz jej interesariuszy na środowisko przyrodnicze we wszelkich jego wymiarach.				
10.1	Politechnika Białostocka 	Hybrydowy system małej energetyki wiatrowej i fotowoltaicznej		Hybrydowy system małej energetyki wiatrowej i fotowoltaicznej przeznaczony do zasilania w energię elektryczną Centrum Badań – Dydaktycznego Wydziału Elektrycznego Politechniki Białostockiej. Hybrydowość systemu opiera się na wykorzystaniu energii wygenerowanej przez instalację fotowoltaiczną oraz instalację z generatorami wiatrowymi. Dodatkowo, cały układ hybrydowy współpracuje ze specjalnie opracowanym na Wydziale Elektrycznym Politechniki Białostockiej systemem pomiarowym wszystkich istotnych parametrów pracy elektrowni wiatrowych, paneli fotowoltaicznych, inwerterów oraz wybranych instalacji elektrycznych w budynku referencyjnym. System akwizycji, archiwizacji, obróbki i wizualizacji danych pomiarowych gromadzi i przetwarza informacje o warunkach pogodowych, w tym parametrach wiatru i słońca, temperaturze poszczególnych modułów fotowoltaicznych tworzących sekcje paneli oraz rejestruje hałas, jaki generują turbiny wiatrowe. Zmierzone wielkości elektryczne i nieelektryczne gromadzone są na serwerze bazodanowym, zaś bieżąca praca elektrowni hybrydowej prezentowana jest na ekranach synoptycznych i na opracowywanej stronie internetowej. Ponadto instalacja zintegrowana jest systemem zarządzającym ustawieniami temperatury w części pomieszczeń Politechniki Białostockiej. Umożliwia ustawienie profilu dostosowanego do aktualnej pory roku. Takie rozwiązanie pozwala na racjonalną gospodarkę energetyczną.
10.2	Politechnika Wrocławska 	Monitorowanie jakości powietrza na kampusie PWR		Inicjatywa realizowana jest w ramach projektu pt. Zastosowanie innowacyjnych układów czujnikowych do oceny jakości powietrza na terenie kampusu Politechniki Wrocławskiej przez pracowników oraz studentów i absolwentów Politechniki Wrocławskiej. W ramach projektu jest badany wpływ rodzaju zabudowy, transportu oraz udziału powierzchni zielonych w kształtowaniu jakości powietrza w tej części Wrocławia. Pomiary prowadzone są w wybranych częściach kampusu przy zastosowaniu innowacyjnych układów czujnikowych stworzonych przez absolwenta Politechniki Wrocławskiej. Urządzenia dokonują pomiaru w krótkich odstępach czasu, co pozwala na: badanie zjawisk zachodzących

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
10.3	Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach		Proekologiczne aspekty społecznej odpowiedzialności Uczelni	<p>dynamicznie, informowanie o bieżących zmianach jakości powietrza bez istotnych opóźnień, prognozowanie stężeń w najbliższej przyszłości. Na stronie głównej projektu http://powietrze.pwr.edu.pl (mapa), w wybranych punktach na terenie kampusu PWr, prezentowane są informacje na temat jakości powietrza. Wybierając konkretny punkt (budynek kampusu PWr) wyświetlana jest informacja w zakresie skali Wrocławskiego Indeksu Powietrza, wartość stężenia pyłu PM2.5 wyrażana w µg/m3 oraz informacja o zmianach jakości powietrza na badanym obszarze. Przedstawiane na stronie projektu informacje aktualizowane są co 15 minut.</p> <p>Uczelnia wprowadza proekologiczne narzędzia i rozwiązania w prowadzonej przez siebie działalności. Zamierzenia inwestycyjne Uczelni zmierzające do rozbudowy kampusu uwzględniają ekologiczne aspekty społecznej odpowiedzialności. Oddany do użytku w 2014 r. nowy obiekt dydaktyczny - Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach - jest przyjazny dla użytkowników i środowiska. Uniwersytet sukcesywnie wymienia w swoich obiektach tradycyjne źródła światła na rozwiązania energooszczędne. Uniwersytet korzysta z produkowanych tuszy i kartridży do urządzeń drukujących. Refabrykacja jest procesem proekologicznym. Wykorzystywanie zużytych materiałów eksploatacyjnych pochodzących z recyklingu ogranicza ilość szkodliwych odpadów. Uczelnia w prowadzonych przez siebie domach studenckich dokonała montażu perlatorów we wszystkich kranach łazienkowych i kuchennych oraz prysznicach, a także urządzeń zmniejszających przepływ wody w toaletach. Przekłada się to na znaczny spadek zużycia wody oraz energii potrzebnej do jej ogrzania. Uniwersytet prowadzi w swoich obiektach akcję „Zbieraj baterie - wyrzucaj selektywnie”.</p>
10.4	Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach		Rowerem na Uniwersytet	<p>Uniwersytet kampanią pod hasłem „Rowerem na Uniwersytet” propaguje ruch rowerowy jako ekologiczny sposób zarówno transportu jak i rekreacji. W ramach projektu przeprowadzono ankietę wśród społeczności akademickiej badającą preferencje komunikacyjne oraz oczekiwania względem infrastruktury rowerowej w mieście oraz na terenie uniwersytetu. Opracowano i udostępniono vademecum rowerzysty jako przewodnika po bezpiecznym użytkowaniu roweru, jako środka transportu. Na terenach</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
10.5	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie		Ścieżka dydaktyczna „Lipówka – kopalnia przywrócona naturze”, jako projekt rewitalizacji nieczynnego kamieniołomu wapienia w Rudnikach koło Częstochowy	<p>Uczelni rozbudowano istniejące oraz utworzono nowe parkingi rowerowe, w tym również zadaszone. Jednocześnie, dla poprawy bezpieczeństwa na terenie głównego kampusu Uczelni, zarówno dla ruchu pieszego jak i rowerowego, na wniosek władz Uniwersytetu miasto Katowice utworzyło strefę „Tempo 30” oraz wyregulowało ruch rowerowy na odcinkach chodników głównej ulicy dojazdowej do kampusu, instalując stosowne oznakowanie. Wprowadzone zmiany mają na celu poprawę bezpieczeństwa i promowanie zrównoważonej mobilności.</p> <p>W 2012 roku została nawiązana przez biologów, pracowników Instytutu Chemii, Nauk o Zdrowiu i Żywności, współpraca z międzynarodową firmą „Cemex” Polska, której celem była rewitalizacja nieczynnego kamieniołomu „Lipówka” w Rudnikach koło Częstochowy. Zadaniem pracowników Uniwersytetu było przygotowanie terenu nieczynnej kopalni do funkcji edukacyjnej. Pierwszym etapem tej współpracy była waloryzacja przyrodnicza terenu, w trakcie której przeprowadzono szczegółowe badania botaniczne, zoologiczne, mikologiczne i hydrologiczne terenu. Działanie to pozwoliło wskazać na terenie kopalni miejsca szczególnie cenne z obecnością gatunków rzadkich i chronionych. Kolejnym etapem działań było zaprojektowanie 2 km ścieżki dydaktycznej, która uwzględniła najbardziej atrakcyjne obszary całego kamieniołomu. Dopełnieniem ścieżki były wykonane przez pracowników UJD projekty tablic poglądowych, na których został umieszczony bogaty materiał ilustracyjny. Ścieżka posiada 11 tablic o charakterze przyrodniczym, średni czas jej przejścia wynosi 1,5h.</p>
10.6	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		Powołanie Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych w Bydgoszczy	<p>W 2017 r. zarządzeniem JM Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego została powołana jednostka ogólnouczelniana UKW - Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych (CRDW). Do głównych zadań Centrum należy: 1) współpraca z podmiotami zewnętrznymi oraz świadczenie usług na ich rzecz w zakresie wyszukiwania rozwiązań dla otoczenia społeczno-gospodarczego, związanych z rewitalizacją dróg wodnych, 2) analizowanie potencjału technicznego i intelektualnego Uniwersytetu w zakresie rewitalizacji dróg wodnych, 3) wspieranie komercjalizacji osiągnięć naukowych pracowników Uniwersytetu w obszarze rewitalizacji dróg wodnych, 4) promowanie działań na rzecz infrastrukturalnego rozwoju Uniwersytetu, miasta, regionu i kraju, m.in. na konferencjach, sympozjach, warsztatach oraz targach.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
Zasada 11. Prowadzić dialog z interesariuszami na temat priorytetów polityki społecznej odpowiedzialności uczelni oraz informować o jej rezultatach.				
11.1	Akademia WSB		Zaangażowanie w rozwój lokalny	Akademia WSB dokłada wszelkich starań, aby realizować zdywersyfikowane działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnej. Mając świadomość znaczenia tożsamości regionalnej i rozwoju lokalnego uczelnia aktywnie współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, organizacjami kulturalnymi i edukacyjnymi. Pracownicy Akademii WSB biorą udział w procesie opracowywania strategii rozwoju województwa, strategii rozwoju miast, polityk rewitalizacji oraz polityk miejskich. Ponadto wspierają oni władze regionalne i lokalne w zakresie zarządzania procesami na poziomie strategicznym i operacyjnym, a także sporządzają ekspertyzy na zlecenie organów administracji publicznej.
11.2	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu		Wydziałowe Rady Pracodawców	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu rozwija trwałe kontakty pomiędzy nauką a praktyką gospodarczą. Rada Pracodawców pełni funkcję doradczą dla władz Uczelni. Jako organ opiniotwórczy kształtuje jej politykę edukacyjną oraz ma wpływ na dostosowanie i praktycznienie programów studiów tak, aby umiejętności absolwentów były zgodne z oczekiwaniami rynku pracy. Rada, jak również stawiane przed nią cele i zadania, mają charakter otwarty. Do głównych zadań Rady Pracodawców należy: 1. opiniowanie koncepcji, programów oraz metod kształcenia pod kątem ich dostosowania do potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców, 2. wskazanie oczekiwań pracodawców wobec kompetencji absolwentów Uczelni (w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych) oraz sugestii, w jaki sposób Uczelnia mogłaby ich lepiej przygotować do wejścia na rynek pracy, 3. identyfikacja potencjalnych obszarów współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, 4. konsultowanie uczelnianej i wydziałowych polityk i strategii rozwoju jakości kształcenia.
11.3	Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu		Gala Plebiscytu „As Odpowiedzialnego Biznesu 2018”	W czerwcu 2018 r. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu był partnerem Stowarzyszenia Centrum Inicjatyw Obywatelskich PISOP, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu, Wielkopolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej oraz firmy GS1 w organizacji trzeciej już edycji prestiżowego Plebiscytu „As Odpowiedzialnego Biznesu 2018”. Celem Plebiscytu „As Odpowiedzialnego Biznesu 2018” było wyłonienie i promocja

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
11.4	<p>Uniwersytet Medyczny w Białymstoku</p>		<p>Współrealizacja projektu pn. „Program rehabilitacji osób z chorobą onkologiczną ułatwiający powrót do pracy”</p>	<p>spółecznie odpowiedzialnych praktyk stosowanych przez wielkopolskie przedsiębiorstwa. Do udziału w Plebiscycie zaproszone zostały zarówno duże organizacje, jak i te mniejsze, działające wyłącznie lokalnie. Wyróżnienia przyznawane były w kategoriach: ucziwe praktyki rynkowe, stosunki pracy, ochrona środowiska naturalnego oraz zaangażowanie społeczne. Wyboru zwyciężskich inicjatyw dokonała kapituła złożona z przedstawicielami wszystkich trzech sektorów, w tym autorytetów w dziedzinie społecznej odpowiedzialności biznesu. Kapituła w procesie wyboru laureatów wzięła pod uwagę zgodność zgłoszonej inicjatywy ze strategią biznesową, innowacyjność oraz korzyści wynikające dla społeczności lokalnych.</p> <p>Praktyka realizuje „Program Polityki Zdrowotnej Województwa Podlaskiego ukierunkowany na rehabilitację ułatwiającą powrót do pracy osób z chorobą onkologiczną”. Głównym celem projektu jest rehabilitacja medyczna i psychologiczna oraz edukacja osób po chorobie onkologicznej w celu umożliwienia im powrotu do pracy. Z uwagi na niski odsetek pacjentów, którzy po chorobie wracają do aktywności zawodowej oraz zwiększającą się zachorowalność na nowotwory niezbędne są działania informacyjno-edukacyjne i medyczne ukierunkowane na edukację w zakresie profilaktyki trzeciorzędowej i Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem. Efektem podejmowanych działań będzie powrót do aktywności zawodowej i społecznej pacjentów po chorobie onkologicznej. Projekt ma objąć wsparciem 4900 mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 20-64, którzy w latach 2016-2020 zachorowali, bądź zachorują na nowotwór złośliwy. Przewidziano następujące formy wsparcia: 5-dniowe turnusy rehabilitacji stacjonarnej, 4-dniowe turnusy rehabilitacji ambulatoryjnej, działania z zakresu rehabilitacji społecznej. Ponadto w celu zwiększenia kwalifikacji kadry medycznej pracującej na rzecz pacjentów onkologicznych, przewidziane są szkolenia zwiększające ich kompetencje.</p>

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
11.5	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku		Współpraca Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku z Samorządem Województwa Podlaskiego w zakresie opracowania Regionalnych Programów Polityki Zdrowotnej Województwa Podlaskiego	W 2016 roku z inicjatywy Rektora Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku została zainicjowana współpraca Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku z Samorządem Województwa Podlaskiego mająca na celu wsparcie merytoryczne w zakresie zaplanowania, opracowania i wdrożenia programów polityki zdrowotnej. W oparciu o wyniki badań naukowych dotyczących stanu zdrowia populacji województwa podlaskiego prowadzonych przez pracowników badawczo-dydaktycznych w Zakładzie Zdrowia Publicznego w Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku zaplanowane zostały priorytety działań profilaktyki chorób i promocji zdrowia Samorządu Województwa Podlaskiego oraz zostało zawarte 08.09.2016 roku porozumienie dotyczące kreowania polityki zdrowotnej. W wyniku współpracy powstały: 1. „Program Polityki Zdrowotnej Województwa Podlaskiego ukierunkowany na rehabilitację ułatwiającą powroty do pracy osób z chorobą onkologiczną”; 2. „Program profilaktyki chorób odkleszczowych i eliminowanie skutków ich występowania w najbardziej zagrożonych grupach ryzyka województwa podlaskiego”; 3. „Regionalny Program Polityki Zdrowotnej ukierunkowany na profilaktykę zaburzeń nerwicznych związanych ze stresem i pod postacią somatyczną u osób pracujących na terenie województwa podlaskiego”.
11.6	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku		Poprawa stanu zdrowia populacji pracującej województwa podlaskiego	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku jest liderem projektu pn. „Poprawa stanu zdrowia populacji pracującej województwa podlaskiego”, który realizuje Regionalny Program Polityki Zdrowotnej Województwa Podlaskiego ukierunkowany na wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących w województwie podlaskim. Celem praktyki jest poprawa stanu zdrowia populacji pracującej w województwie podlaskim, poprzez przeprowadzenie interwencji w zakresie modyfikacji czynników ryzyka chorób cywilizacyjnych oraz wdrożenie działań mających na celu zmianę niewłaściwego stylu życia. Liczba osób możliwych do objęcia działaniami Programu i projektu to 301 463 pracujących w województwie podlaskim w wieku 25-50 lat. W ramach Programu i projektu przewidziano 3 poziomy interwencji: poziom I - projekt szkoleniowy, poziom II - projekt oceny ryzyka zdrowotnego, poziom III - projekt zindywidualizowanych działań interwencyjnych.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
11.7	Uniwersytet Śląski w Katowicach		Utworzenie Centrum Badawczego Polityki Publicznej i Problemów Regulacyjnych jako ogólnouczelnianej jednostki Uniwersytetu Śląskiego prowadzącej działalność naukową we współpracy z interesariuszami zaangażowanymi w kształtowanie polityk publicznych.	Nowa, interdyscyplinarna jednostka badawcza w Uniwersytecie Śląskim zajmująca się analizą najistotniejszych problemów i wyzwań regulacyjnych należących do sfery polityk publicznych wraz z analizami i opracowaniami adekwatnych dla nich rozwiązań etyczno-społecznych i polityczno-prawnych oraz legislacyjnotechnicznych. Prowadzenie wartościowej działalności badawczej wymaga partnerstwa i współpracy z innymi instytucjami naukowymi zajmującymi się zbliżonym zakresem przedmiotowym, dlatego projekt zakłada także poszukiwanie możliwości tego rodzaju horyzontalnych więzi z podmiotami zajmującymi się badaniami nad polityką publiczną. Centrum jest gotowe do podjęcia współpracy i realizacji wspólnie z zainteresowanymi podmiotami zewnętrznymi przedsięwzięć wymagających badań empirycznych, sporządzanie ekspertyz i analiz, a także opracowań problemów regulacyjnych, służących wspieraniu i podnoszeniu jakości procesów decyzyjnych w administracji, gospodarce, samorządzie oraz innych sferach prowadzenia polityk publicznych. Centrum oferuje dostęp do najwyższej klasy specjalistów o różnorodnym dorobku naukowym i doświadczeniu praktycznym, w szczególności w dziedzinie prawa, nauk społecznych, nauki administracji, psychologii i etyki. Współpraca Centrum z podmiotami zewnętrznymi jest zorientowana na połączenie wartościowych poznawczo badań naukowych z praktyczną użytecznością i realnym wsparciem w rozwiązywaniu istotnych problemów pojawiających się w funkcjonowaniu podmiotów administracji, samorządu terytorialnego, zawodowego i gospodarczego, instytucji regulacyjnych oraz podmiotów gospodarczych, w tym zwłaszcza świadczących usługi o charakterze użyteczności publicznej. Centrum specjalizuje się w projektowaniu i realizacji badań empirycznych problemów polityki publicznej, łączących ilościowe i jakościowe metody badawcze, a tym samym zapewniających możliwość sformułowania pogłębionych wniosków i rekomendacji.
11.8	Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach		Współpraca uczelni z zewnętrznym otoczeniem społeczno-gospodarczym	W uczelni funkcjonuje od 6 lat Rada Społeczno-Programowa (pracownicy naukowi WSZOP oraz przedstawiciele firm regionu aglomeracji górnośląskiej oraz administracji samorządowej i zespolonej). Zadaniem Rady jest opiniowanie programów nauczania, proponowanie zmian merytorycznych uwzględniających potrzeby zawodowe regionu, pomoc w organizacji praktyk i staży studenckich oraz wizyt studentów w zakładach pracy.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
Zasada 12. Kierować się zasadami etyki i odpowiedzialności w procesie nauczania i prowadzenia badań naukowych dla zapewnienia interesariuszom optymalnych warunków do korzystania z wiedzy, kapitału intelektualnego i dorobku uczelni.				
12.1	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie		Badanie opinii pracodawców w kontekście modyfikacji programów kształcenia realizowanych w PWSZ w Tarnowie	Prowadzone od wielu lat badania mają charakter pogłębionej dyskusji moderowanej, prowadzonej w około 8 osobowych grupach Pracodawców i Przedstawicieli danej branży (grupach fokusowych), których celem jest dogłębna analiza programu kształcenia dla wybranego kierunku studiów w kontekście uprządkowania wiedzy i dostosowania do potrzeb rynku pracy. Efektem dyskusji jest opracowany raport zawierający m.in. rekomendacje zmian do programów kształcenia.
12.2	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie		Podnoszenie poziomu kształcenia w szkołach średnich	Klasy patronackie służą poszerzeniu wiedzy i umiejętności praktycznych uczniów szkół średnich. Podejmowana podczas zajęć tematyka stanowi uzupełnienie treści szkolnych podstaw programowych. Zajęcia te są doskonałą sposobnością pogłębienia wiedzy zdobywanej w szkole, poznania nowych zagadnień wykraczających poza programy nauczania, jak również poszerzenia zainteresowań uczniów naukami technicznymi i ścisłymi. W ramach realizowanych zajęć uczniowie korzystają z laboratoriów i sprzętu uczelnianego, a co za tym idzie poznają praktyczny aspekt omawianych zagadnień. To pozwala na wszechstronny rozwój intelektualny oraz wymianę doświadczeń. Inicjatywa klas patronackich buduje odpowiedzialną współpracę pomiędzy PWSZ w Tarnowie, a lokalnym środowiskiem szkół średnich.
12.3	Politechnika Śląska		Utworzenie i funkcjonowanie Centrum Popularyzacji Nauki Politechniki Śląskiej	Centrum Popularyzacji Nauki Politechniki Śląskiej (CPN), utworzone w 2017 roku, jest pozawydziałową jednostką organizacyjną, która działa w obszarze promocji i popularyzacji nauki oraz badań naukowych, przy współpracy innych jednostek Uczelni oraz ośrodków naukowych w kraju i za granicą. Centrum Popularyzacji Nauki Politechniki Śląskiej to miejsce spotkania naukowców ze społeczeństwem, gdzie każdy, niezależnie od wieku i wykształcenia, może zapoznać się z osiągnięciami naukowców uczelni, jak również zdobyć nauki w ogóle.

Lp.	Nazwa uczelni	Sygnatariusz Deklaracji SOU	Nazwa praktyki	Opis praktyki
12.4	<p>Uniwersytet Kazimierza Wielkiego</p>		<p>Realizacja projektu Innowacyjny Dydaktyk UKW</p>	<p>Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich poprzez udział w szkoleniach obejmujących innowacyjne umiejętności dydaktycznych, umiejętności informacyjne, umiejętności zarządzania informacją w procesie dydaktycznym oraz prowadzenie dydaktyki w języku obcym. Istota działań polega na wykorzystaniu kompetencji kadry zatrudnionej w jednostkach organizacyjnych uczelni i takiej organizacji zajęć szkoleniowych, aby mogli oni własne kompetencje przekazać zainteresowanym ich nabyciem nauczycielom akademickim. Zorganizowano 11 tematycznych szkoleń obejmujących: 1. Innowacyjne metody dydaktyczne: Coaching w edukacji, Design Thinking, Tutoring, Zwinne zarządzanie projektami zespołowymi. 2. Umiejętności ufawiające wykorzystanie narzędzi informatycznych w dydaktyce: Analiza danych ilościowych – możliwości wykorzystania pakietu Statistica w dydaktyce. Metodyka kształcenia zdalnego. Arkusz Excel – możliwości wykorzystania w dydaktyce, zastosowanie nowoczesnych narzędzi edytorskich w dydaktyce szkoły wyższej, wykorzystanie cyfrowych źródeł informacji w procesie dydaktycznym. 3. Dydaktyka w języku angielskim, dydaktyka w języku niemieckim.</p>

Indeks uczelni

1. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
2. Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
3. Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
4. Akademia WSB
5. Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu
6. Gdański Uniwersytet Medyczny
7. Katolicki Uniwersytet Lubelski
8. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu
9. Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
10. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu
11. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie
12. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu
13. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
14. Politechnika Białostocka
15. Politechnika Łódzka
16. Politechnika Śląska
17. Politechnika Wrocławska
18. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
19. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
20. Uczelnia Jana Wyżykowskiego
21. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
22. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
23. Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
24. Uniwersytet Gdański
25. Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie
26. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
27. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
28. Uniwersytet Łódzki
29. Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
30. Uniwersytet Medyczny w Lublinie
31. Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
32. Uniwersytet Rolniczy im. Hugo Kołłątaja w Krakowie
33. Uniwersytet Szczeciński
34. Uniwersytet Śląski w Katowicach
35. Uniwersytet Warszawski
36. Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie
37. Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
38. Wyższa Szkoła Menedżerska
39. Wyższa Szkoła Planowania Strategicznego w Dąbrowie Górniczej
40. Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach

O Autorach

mgr inż. Agnieszka Czaplicka-Kotas, specjalista ds. innowacji w Instytucie Autostrada Technologii i Innowacji, doktorantka na Wydziale Zarządzania Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie (AGH), współautorka pierwszego Raportu Społecznego AGH.

dr hab. Marcin Geryk, założyciel i kanclerz dwóch wyższych uczelni – Wyższej Szkoły Zdrowia w Gdańsku i Wyższej Szkoły Inżynierii i Zdrowia w Warszawie. Od 2017 r. **profesor nadzwyczajny na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego**. Od wielu lat zainteresowania badawcze skupia wokół zagadnień społecznej odpowiedzialności uczelni, zarządzania uczelniami, a także analizy zmian zachodzących w systemie światowego szkolnictwa wyższego, a szczególnie rynku uczelni niepublicznych w Polsce.

mgr Marta Górńska, menedżerka projektów w Forum Odpowiedzialnego Biznesu. Dołączyła do zespołu FOB w marcu 2015 r. wspierając Program Partnerstwa Forum Odpowiedzialnego Biznesu. Koordynowała program edukacyjny Liga Odpowiedzialnego Biznesu oraz pierwszy w Polsce Hackathon dot. Celów Zrównoważonego Rozwoju – #SustainHack. Obecnie jest odpowiedzialna m.in. za realizację Targów CSR.

dr Ewa Jastrzębska, ekonomistka, wykładowczyni Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, ekspertka i trenerka w zakresie etyki biznesu, społecznej odpowiedzialności, zrównoważonego rozwoju i zarządzania strategicznego, autorka kilkudziesięciu publikacji z tego zakresu, członkini Komisji rektorskiej ds. społecznej odpowiedzialności SGH oraz zespołu ds. Kodeksu etyki SGH, jurorka konkursu „Raporty Społeczne” i „Pióro Odpowiedzialności”.

dr Inna Khovrak, ekonomistka, wykładowczyni Krzemieńczuckiego Narodowego Uniwersytetu Mychajła Ostrogradskiego (Ukraina), ekspertka i trenerka w zakresie społecznej odpowiedzialności, zrównoważonego rozwoju i zarządzania projektami, autorka kilkudziesięciu publikacji z tego zakresu, członkini Rady Ekspertów Ministerstwa Edukacji i Nauki Ukrainy ds. transformacji gospodarczej; zmian demograficznych i dobrobytu społeczeństwa, ekspertka Komitetu

Programowego Horyzont 2020 „MŚP i Dostęp do Finansowania Ryzyka”.

dr hab. Joanna Kulczycka, profesor na Wydziale Zarządzania AGH, kierownik Pracowni Badań Strategicznych IGSMiE PAN, autorka ponad 200 publikacji (Scopus H index= 12), prowadzi zajęcia m.in. z CSR, Eco-innovation in industry, członek Europejskiej Platformy Gospodarki o obiegu zamkniętym, Prezes Klastra Gospodarki Odpadowej i Recyklingu (Krajowy Klaster Kluczowy) oraz dyrektor biura Instytutu Autostrada Technologii i Innowacji.

dr hab. inż. Krzysztof Leja, prof. nadzw. PG, prodziekan ds. nauki Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej, członek Komitetu Naukoznawstwa PAN oraz Komisji Zarządzania Kulturą PAU, ekspert Fundacji Rektorów Polskich. W latach 2016-2018 członek Rady Narodowego Kongresu Nauki. Od 2018 r. członek Komitetu Polityki Naukowej. Zainteresowania badawcze koncentrują się wokół problematyki doskonalenia organizacji i zarządzania współczesną uczelnią. Publikacje umieszczono na portalu RG: www.researchgate.net/profile/Krzysztof_Leja, a uwagi nt. bieżących spraw szkolnictwa wyższego na blogu Quo vadis, Academia: www.zie.pg.gda.pl/quo-vadis-academia.

mgr Anna Losa-Jonczyk, asystentka w Katedrze Projektowania i Analizy Komunikacji na Wydziale Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Ekspertka w zakresie komunikowania organizacji i społecznej odpowiedzialności biznesu. Certyfikowana trenerka i tutorka. Od 2015 r. członkini Grupy Roboczej Zespołu ds. Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw – organu doradczego Ministra Rozwoju i Finansów. Autorka pierwszego w Polsce raportu pozafinansowego uczelni publicznej (Raport Społeczny Wydziału Informatyki i Komunikacji UE w Katowicach).

mgr Tadeusz Makulski, politolog, działacz społeczny, podróżnik, prezes Polskiego Stowarzyszenia Sprawiedliwego Handlu, Koordynator kampanii Społeczności Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu. W latach 2010-2018 Członek Zarządu World Fair Trade Organization – Europe. Uczestnik Fair Trade Advocacy Network. Autor publikacji na temat

Sprawiedliwego Handlu i zrównoważonego rozwoju. Współpracownik Fundacji Koalicja Sprawiedliwego Handlu – Fairtrade Polska. Dyrektor gdańskiego Stowarzyszenia Ruchu MAITRI. Koordynator programu Adopcja Serca prowadzonego w 8 krajach Afryki subsaharyjskiej.

dr Joanna Morawska-Jancelewicz, koordynatorka jednostki Science Shop i pracowniczka Działu Organizacyjno-Prawnego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie w pracy na rzecz uczelni jako menedżerka projektów oraz organizatorka krajowych i międzynarodowych wydarzeń naukowych i popularyzatorskich. W pracy naukowej zajmuje się rolą uczelni w procesie kreowania i wdrażania innowacji społecznych w ramach regionalnych systemów innowacji, społecznym zaangażowaniem uczelni, rozwojem trzeciej misji, partycypacyjnymi programami badań i kształcenia.

dr Katarzyna Osiecka-Brzeska, ekonomista-socjolog, wykładowca Wyższej Szkoły Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Gdyni, trenerka w zakresie zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności, specjalistka ds. zarządzania projektami i procesami, autorka kilkudziesięciu publikacji z tych zakresów, przewodnicząca Komisji Finansów i Budżetu Rady Miejskiej w Redzie.

dr hab. Barbara Pawłowska, profesor nadzwyczajny Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego, ekspertka w dziedzinie zrównoważonego rozwoju i kosztów zewnętrznych transportu oraz społecznej odpowiedzialności, autorka wielu prac badawczych, artykułów i referatów oraz uczestniczka międzynarodowych projektów badawczych, współautorka podręcznika opracowanego na zlecenie Komisji Europejskiej na temat metod szacowania kosztów zewnętrznych transportu dla 28 krajów członkowskich UE, członkini Komisji rektorskiej ds. Europejskiej Karty Naukowca, inicjatorka podpisania przez Uniwersytet Gdański Deklaracji społecznej odpowiedzialności uczelni.

mgr Ewelina Pędziwiatr, doktorantka na Wydziale Zarządzania Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, prowadzi badania w zakresie raportowania społecznego uczelni w kontekście oczekiwań interesariuszy, jest współautorką pierwszego Raportu Społecznego AGH.

dr hab. Monika Przybysz, prof. UKSW, kierownik Katedry Public Relations i Komunikacji Marketingowej UKSW

w Warszawie. Specjalista ds. public relations, crisis management, reklamy i marketingu medialnego, medioznawca. Członek Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. Zastępca redaktora naczelnego kwartalnika naukowego „Kultura – Media – Teologia”. Współpracownik ECCC (European Centre of Communication and Culture). Laureatka nagrody branży public relations „Proton 2013”.

dr Agata Rudnicka, ekspertka ds. społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju. Związana z Wydziałem Zarządzania UŁ, pełnomocniczka Rektora UŁ ds. społecznej odpowiedzialności uczelni, ekspertka zewnętrzna FOB, członkini Rady Naukowej Centrum Innowacji Społecznych UŁ. Certyfikowana projekt menadżerka, tutor akademicki, konsultantka i szkoleniowiec. Członkini zespołów realizujących międzynarodowe projekty edukacyjne i badawcze. Autorka publikacji poświęconych CSR i sustainability. Zaangażowana w prace grup roboczych ds. społecznej odpowiedzialności działających od 2009 r. w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju (obecna nazwa).

dr Magdalena Wróbel, doktor nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, adiunkt w Katedrze Zarządzania Akademii WSB, ekspertka w zakresie odpowiedzialnej konsumpcji, społecznej odpowiedzialności i zarządzania rozwojem, autorka kilkudziesięciu publikacji z tego zakresu, laureatka nagrody indywidualnej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia naukowe, Pełnomocnik Rektora ds. społecznej odpowiedzialności uczelni, Reprezentantka Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Grupie roboczej ds. społecznego wymiaru edukacji w ramach procesu bolońskiego, jurorka konkursu „Verba Veritatis”.

mgr Dominika Wierzbowska, absolwentka Szkoły Głównej Handlowej na kierunku międzynarodowe stosunki gospodarcze i specjalizacji biznes międzynarodowy. Od 2009 r. pracownik administracji rządowej kolejno w Ministerstwie Gospodarki, Ministerstwie Rozwoju Regionalnego i aktualnie Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju. Od lat specjalizuje się w problematyce społecznej odpowiedzialności biznesu. Juror konkursów rynkowych o tematyce CSR. W latach 2011-2013 reprezentant Polski w Grupie Wysokiego Szczebla ds. CSR przy Komisji Europejskiej. Od 2018 r. Sekretarz Zespołu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw - organu doradczego Ministra Inwestycji i Rozwoju.

DSOU DEKLARACJA SPOŁECZNEJ
ODPOWIEDZIALNOŚCI UCZELNI

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego